

Norges varehandel med utlandet

Utenrikshandelsstatistikken for varer gjennom 160 år

Kurt Åge Wass

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2026/27

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 24. juni 2026

ISBN 978-82-587-2119-9 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Norges økonomiske utvikling har tradisjonelt vært og er fortsatt tett knyttet til vår handel med andre land. Gitt Norges geografiske beliggenhet og klimatiske forhold, har handel med andre land vært en viktig forutsetning for utviklingen av landet. Denne utviklingen har i stor grad vært mulig gjennom tilgang til og utnyttelse av naturressurser samt en tidligere sentral skipsfartsnæring. Det finnes mye litteratur som gir gode beskrivelser og innsikt i denne utviklingen.

Systematiske statistiske opptegnelser over Norges handel med utlandet finnes helt tilbake til 1828. De første årene ga i hovedsak oversikter over mengdene av de ulike varer som ble ført inn og ut av landet. I 1835 ble denne statistikken mer systematisert og fullstendig. Først i 1866 ble det etablert statistikk der også verditall ble publisert.

Statistisk sentralbyrå har nå digitalisert mye av denne statistikken. Tabeller over hovedtall er gjort offentlig tilgjengelig i statistikkbanken, og detaljerte papirpublikasjoner er skannet og kan leses og lastes ned.

I denne rapporten benyttes dette digitaliserte statistiske materialet til å gi en oversikt fra 1866 fram til i dag over utvalgte varegrupper man har handlet med. Tidligere er det også utgitt en rapport der temaet var Norges handelspartnere i samme periode.

Forfatteren takker kolleger fra Seksjon for utenrikshandel og Seksjon for metoder for innspill.

Statistisk sentralbyrå, 16. juni 2026

Lasse Sandberg

Sammendrag

I denne rapporten gis det et overblikk over Norges varehandel med utlandet fra året 1866 og fram til i dag. Fokus for rapporten er de varene som har vært sentrale i inn- og utførselen gjennom 160 år. I en tidligere [rapport](#) var temaet Norges viktigste handelspartnere i den samme perioden. I tillegg til at temaet utenrikshandel er viktig i seg selv, passer det ekstra godt å utgi en rapport med historisk materiale i et år hvor Statistisk sentralbyrå feirer sitt 150-års jubileum.

En viktig forutsetning for denne type rapporter er tilgangen på statistisk informasjon. For utenrikshandelsstatistikken med varer er tilgangen blitt svært god etter at historiske tidsserier er gjort tilgjengelige i statistikkbanken, samt at publikasjoner over Norges varehandel med utlandet er scannet og lett tilgjengelig for lesing eller nedlasting. Det er et håp at rapporten bidrar til at flere blir oppmerksomme på den skattkisten med statistisk materiale Statistisk sentralbyrå kan tilby.

Å beskrive utviklingen i varehandelen med utlandet over 160 år er krevende. Det må derfor gjøres noen valg med hensyn til hvilke varer og varegrupper som skal belyses, og hvordan dette skal gjøres. Rapporten identifiserer de varene som har hatt størst betydning målt ved andelen de representerer av den totale verdien av inn- og utførselen. For enkelte varer dekomponeres også utviklingen i verdier i pris og mengdekomponenter.

Kapittel 4 analyserer innførselen av varer. På 1800-tallet var innførselen dominert av matvarer, og da spesielt korn og kornvarer. I 1866 var mer enn halvparten av innførselen, målt i verdiandeler av den totale importverdien, korn og kornvarer. Betydningen av innførselen av matvarer avtok raskt utover den første halvdel av 1900-tallet, og siden omtrent 1950 og fram til våre dager har matvarenes andel av importen grovt sett vært stabil på om lag 10 prosent. Innførselen av andre forbruksvarer enn matvarer har imidlertid økt, slik at den totale innførsel av forbruksvarer har ligget relativt stabilt på nivåer rundt 30 prosent av den totale importen siden 1950-tallet. Forenklet kan man si at i 1866 var husholdningssektorens andel av importen 70 prosent og produksjonssektorens andel 30 prosent – målt ved verdiandeler. Dette forholdet er siden 1950-tallet blitt snudd, altså 30 prosents andel for husholdningene og 70 prosent for produsentene. Økningen i innførsel av varer for anvendelse i produksjon representerer et bredt spekter av varer som maskiner, apparater, kjemiske produkter etc. Denne endringen i sammensetningen av innførselen fra 1800-tallet til 1900-tallet henger naturlig nok sammen med den industrialisering som fant sted.

Når det gjelder utførselen av varer kan perioden 1866-2025 deles inn i tre delperioder. Den første fra 1866 til omtrent ved inngangen av 1900-tallet, der utførselen domineres av to typer varer – fisk/fiskevarer og trelast/tømmer. Disse varetypene hadde i 1866 til sammen en eksportandel på nesten 80 prosent.

Den andre perioden det kan være naturlig å dele inni starter med industribyggingen fra tidlig på 1900-tallet med en rekke store industrietableringer innen spesielt treforedling, metallindustri og kunstgjødsel. Allikevel hadde de til felles at de utnyttet den rike tilgangen på vannkraft til å elektrifisere produksjonen. Disse industriene ble dominerende for eksporten utover på 1900-tallet, sammen med fiskeeksporten som fortsatt var viktig. Denne perioden avløses senere av «oljealderen».

Framveksten av olje- og gassnæringen skjedde i et historisk perspektiv raskt etter de første feltene i Nordsjøen ble operative på slutten av 1960-tallet. Allerede tidlig på 1980-tallet utgjorde eksportandelene fra olje og gass halvparten av de totale eksportverdiene. Med unntak av noen turbulente år har denne næringens eksportandeler økt ytterligere og utgjør i dag godt over 60 prosent av den totale eksportverdien, selv om disse andelenes kan svinge mye fra et år til et annet.

Abstract

This report provides an overview of Norway's trade in goods with the rest of the world from 1866 to the present day. The analysis focuses on the goods that have been central to imports and exports over a period of 160 years. A previous [report](#) examined Norway's most important trading partners during the same period. In addition to the importance of foreign trade as a topic in its own right, it is particularly appropriate to publish a report with historical material in a year when Statistics Norway marks its 150th anniversary.

A key prerequisite for producing this type of report is access to statistical information. For trade in goods, data availability has improved significantly following the release of historical time series in the statistical database. In addition, publications on Norway's foreign trade in goods have been digitised and are now readily accessible for reading and download. The report aims to increase awareness of the extensive statistical material available from Statistics Norway.

Describing developments in trade in goods over a period of 160 years is challenging. It is therefore necessary to make choices regarding which goods and product groups to include, and how these should be analysed. The report identifies goods that have been most significant, measured by their shares of total import and export values. For selected goods, developments in value are further analysed by decomposing changes into price and volume components.

Chapter 4 examines imports of goods. In the 19th century, imports were dominated by food products, particularly cereals and cereal products. In 1866, more than half of total imports, measured by value shares, consisted of cereals and cereal products. The importance of food imports declined rapidly during the first half of the 20th century. Since around 1950, the share of food in total imports has remained relatively stable at approximately 10 per cent. Imports of other consumer goods have increased, and total imports of consumer goods have remained relatively stable at around 30 per cent of total import value since the 1950s.

In simplified terms, households accounted for approximately 70 per cent of imports in 1866, measured by value shares, while the production sector accounted for 30 per cent. Since the 1950s, this relationship has been reversed, with households accounting for around 30 per cent and producers for around 70 per cent. The increase in imports of goods used in production reflects a broad range of products, including machinery, equipment and chemical products. This shift in the composition of imports from the 19th to the 20th century is closely linked to the process of industrialisation.

With regard to exports, the period 1866–2025 can be divided into three sub-periods. The first extends from 1866 to around the turn of the 20th century, when exports were dominated by fish and fish products, and by timber and wood products. In 1866, these goods accounted for almost 80 per cent of total exports.

The second period begins with industrial development in the early 20th century, characterised by the establishment of major industries, particularly in wood processing, metal production and fertiliser manufacturing. A common feature of these industries was the use of abundant hydropower resources to electrify production. These industries became dominant in exports throughout the 20th century, alongside continued significant exports of fish. This period was later succeeded by the "oil age".

The emergence of the oil and gas sector occurred rapidly in a historical context, following the start of production from fields in the North Sea in the late 1960s. By the early 1980s, exports of oil and gas accounted for approximately half of total export value. With the exception of some periods of volatility, the share of exports from this sector has increased further and today accounts for well over 60 per cent of total export value, although these shares vary from year to year.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
2. De statistiske klassifikasjoner	8
2.1. De første klassifikasjoner	8
2.2. Folkeforbundets minimumsliste	10
2.3. SITC - Standard International Trade Classification	11
3. Analyse av eksport- og importutvikling etter varegruppens verdiandel – noen metodiske merknader	13
3.1. Metodiske merknader	13
3.2. Valg av varegrupper	15
4. Innførselen	17
4.1. Sammensetningen av innførselen	17
4.2. Korn og kornvarer	19
4.3. Kolonivarer	23
4.4. Manufakturvarer	29
4.5. Transportmidler	29
4.6. Andre importvarer	31
5. Utførselen	35
5.1. Sammensetningen av utførselen	35
5.2. Fisk	36
5.3. Trelast, trevarer, papir	39
5.4. Metallindustri.....	40
5.5. Oljealderen.....	42
5.6. Frem fra glemselen	43
6. Oppsummering	47
Appendix A: Tallgrunnlag for figurer i kapittel 4 og kapittel 5	49
Referanser	83
Figurregister	84
Tabellregister	85

1. Innledning

I denne rapporten gis det en oversikt over noen hovedelementer i utviklingen av norsk varehandel med utlandet fra 1866 fram til i dag, en periode på 160 år. Det er flere grunner til å skrive en slik rapport. En viktig grunn er den skattekiste den tilgjengelige statistikken utgjør og som denne typen arbeider kan øse fra. En annen grunn er at Norge har lang tradisjon med en utstrakt handel med utlandet. Utenrikshandelen har alltid vært viktig, slik at rapportens tema i seg selv omhandler et viktig anliggende for landet. En analyse av de lange linjer passer særlig godt i året 2026 da Statistisk sentralbyrå feirer sitt 150-årsjubileum. Forhåpentligvis vil lesere finne rapporten interessant og nyttig.

Tilgangen på statistisk informasjon over norsk utenrikshandel må sies å være svært god. I tillegg til dagens løpende varehandelsstatistikk har man tilrettelagt og gjort historiske tidsserier tilgjengelige i statistikkbanken. Man har nå historiske tidsserier tilgjengelige helt tilbake fra 1828. Fra 1828 er mengdetabeller tilgjengelige for vareimporten, og fra 1835 er tabeller tilgjengelige for eksporten. Verditabeller er tilgjengelige fra og med året 1866.

I tillegg er publikasjoner utgitt over Norges varehandel med utlandet scannet og gjort lett tilgjengelig for lesing eller nedlasting – i likhet med flere andre statistiske domener. I disse publikasjonene er det svært mye detaljerte opplysninger som ikke er tilgjengelig i statistikkbanken.

Et hovedformål med denne rapporten er slikt sett å demonstrere noe av det man kan finne av tilgjengelige data. I denne rapporten benyttes i hovedsak verditabeller som er tilgjengelige fra 1866, og i noen grad mengdetabeller. Det er klart at en rapport på denne størrelsen er selektiv og kun berører en liten del av den store mengden informasjon som finnes. Det er slikt sett også et håp at rapporten bidrar til å synliggjøre dette rikholdige datagrunnlaget slik at flere vil finne det verdifullt å benytte seg av det. Det er på ingen måte et mål med denne rapporten å konkurrere med faglitteratur over den historisk økonomiske utviklingen i Norge. Tvert imot er rapporten – og SSBs tilgjengelige data - heller ment som et supplement og støtte til denne type arbeider.

Statistikkarbeid handler i stor grad om å innhente informasjon, bearbeide den og til slutt presentere den på en måte som er nyttig og interessant. Kapittel 2 av rapporten gir en beskrivelse av de statistiske klassifikasjoner som ligger til grunn, og hvordan disse klassifikasjonene har utviklet seg i løpet av den tidsperioden det ses på. Kapittel 3 beskriver hvordan de utvalgte data er behandlet i rapporten. I hovedsak er det valgt å belyse utviklingen i verdien av varehandelen ved å se på noen sentrale utvalgte varegrupper, og deres verdiandeler av hhv. den totale import- og eksportverdien. Kapittel 4 og 5 viser resultatene, hovedsakelig ved hjelp av figurer. For noen av varegruppene forsøkes det også å dekomponere utviklingen i verdiandeler i pris og mengdekomponenter. Metoder for dekomponering er vist fortløpende i kapittel 4.

Å kort sammenfatte norsk varehandel med utlandet gjennom 160 år er selvfølgelig utfordrende, men kapittel 6 gir en kort oppsummering.

I appendikset er datagrunnlaget for figurer vedlagt.

2. De statistiske klassifikasjoner

De statistiske klassifikasjoner, altså systematiseringen av det statistiske grunnlagsmaterialet, har naturlig nok endret seg siden de første statistiske opptegnelser av varehandelen med utlandet ble utarbeidet. For en kort oversikt over disse første statistiske publikasjonene kan det vises til en oversiktsartikkel ([Wass, 2025](#)) og NOS Historisk Statistikk ([NOS XII 291, 1978](#)).

2.1. De første klassifikasjoner

De første publikasjoner har man fra Amtmennes 5-årsberetninger fra 1829 som viste inn- og utførsel av en rekke viktige varer for årene 1828 og 1829. De første fullstendige publikasjonene har man først fra 1835, og de ble utarbeidet av Tabelkontoret i Departementet for det Indre. Fram til 1850 ble dette utarbeidet hvert tredje år, mens fra 1850 ble dette gjort årlig. Fram til 1865 ble det kun utarbeidet mengdetall, til og fra hvilke tollsteder i Norge, og med hvilke land/territorier handelen fant sted. I tillegg ble det laget tabeller over skipsfarten, som antall fartøyer, nasjonalitet, tonnasje og besetning. I statistikkbankens tabeller 07318 (innførsel 1828-1975) og 13020 (utførsel 1830-1975) finner man oversikter for mengder.

I disse første statistikkene ble varene ført opp i alfabetisk orden, altså en slags nomenklatur. Først i 1866 da også verditall ble beregnet ble det innført en klassifikasjon i statistisk forstand med hovedgrupper av varer med videre undergrupperinger av hovedgruppene. Dette var en klassifikasjon som, med et par unntak, ble beholdt fram til 1938.

Tabellene i statistikkbanken angir varemengdene i dagens måleenheter. Fram til 1875 ble det imidlertid brukt andre mål enn de vi i dag benytter. I 1875 ble det metriske systemet innført av Norge og en rekke andre land gjennom den såkalte «Meterkonvensjonen» – en internasjonal traktat undertegnet av Norge og 16 andre land under en diplomatisk konferanse i Paris 20. mai 1875. Den 1. juli 1879 trådte «Lov om metrisk Maal og Vægt af 22de Mai 1875» i kraft ved beregning av toll og andre avgifter. Innføringen av metersystemet bidro til at de gamle måleenhetene forsvant fra statistikkene fra og med statistikken publisert i 1880 over året 1879. Tall for tidligere år i denne publikasjonen er omregnet fra de gamle måleenhetene.

Dette representerte nok et framskritt siden de gamle måleenhetene ikke var like mellom land. Det var faktisk et vedlegg bakerst i publikasjonene på denne tiden som viste forskjellen mellom norske og andre lands måleenheter. Under vises et utklipp fra 1870-publikasjonen.

Norsk.	Svensk.	Dansk.	Tydsck.	Engelsk.	Fransk.
1 Fod	1,0567 fot.	0,9996 Fod	0,9996 Fuss	1,0294 feet.	0,3137 mètre.
1 Mil	1,0567 mil.	1,4994 Mil	1,5227 geographische Meile	{ 6,099 geogr. miles } { 7,0186 miles }	11,2950 kilomètres.
1 Kvadratfod	1,1167 qvadratfot.	0,9993 Kvadratfod	0,9993 Quadratfuss	1,0596 square feet	0,0984 mètre carré.
1 Maal Jord	1,1167 qvadratref.	0,1784 Tdr. Land	2,5350preuss.Morgen	0,2363 acre	0,0984 hectare.
1 Kvadratmil	1,1167 qvadratmil	2,248 Kvadratmil	2,3168 geogr. Quadratmeilen	{ 49,2607 square miles } { 37,2027 geogr. do.do. }	127,5709 kilomètres carrés.
1 Kubikfod	1,1800 kubikfot	0,9989 Kubikfod	0,9989 Kubikfuss	1,0907 cub. feet	0,0309 mètre cub.
1 Pot	0,3688 kann	0,9989 Pot	0,8428 Quart	0,2124 gallons	0,9651 litre.
1 TøndeKorn,Stenkul	5,3100 kubikfot	{ 0,9989 Td. Korn } { 0,8173 do.Stenkul }	2,5288 Scheffel	3,8235 bushels	1,390 hectolitre.
1 Tønde Fisk, Tran, Tjære	4,4250 kubikfot	{ 0,8814 Td. Fisk } { 0,9989 do. Tjære }	3,1862 bushels	1,158 hectolitre.
1 Ton ved Seilfartøier	1,00 ton	1,00 Ton	1,00 Ton	1,00 ton	1,00 tonneau.
1 Ton ved Dampfartøier	0,90 ton	0,90 Ton	1,00 Ton	0,90 ton	0,90 tonneau.
1 Pund	1,1720 pund	0,9989 Pund	0,9989 Pfund	{ 1,0981 pound } { avoirdupois }	0,4981 kilogramme.
1 Centner	1,1720 centner	0,9989 Centner	0,9989 Centner	0,9804 hundredweight	0,4981 quintal métr.

Dette gjorde neppe sammenligning av statistikk mellom land spesielt enkelt.

I 1866 ble det som nevnt ovenfor innført en mer systematisk klassifikasjon, der varene ble gruppert inn i 24 hovedgrupper av varer samt en siste gruppe der man samlet varer som ikke lot seg innordne i noen av de 24 hovedgruppene. I tillegg ble det i de enkelte hovedgruppene tilordnet undergrupperinger. Med enkelte tilpasninger underveis ble denne klassifikasjonen beholdt fram til og med 1938.

Tabell 2.1 under viser klassifikasjonen mellom 1866 – 1938 slik den fremkommer i statistikkbankens tabell 07300 med verditall. Tabell 13625 i statistikkbanken gir landfordelte totaltall.

Tabell 2.1 Klassifikasjon hovedgrupper av varer i utenrikshandelen, nasjonal liste 1866-1938

01 Levende dyr	15 Trelast
02 Matvarer av dyr	16 Trevarer, vesentlig forarbeidde
03 Kornvarer	17 Fargestoffer og ferdige malervarer
04 Frø og forstoffer	17b Forskjellige andre plantestoffer
05 Frukter, grønnsaker m.v.	18 Papir og arbeider av papir
06 Kolonialvarer	19 Andre fabrikater av plantestoffer
07 Spirituosa o.a. prod. av gjæring	19b Andre plantestoffer og arbeider derav
08 Spinnestoffer	20 Mineraler, rå og halvforbearbeidde
09 Garn, tråd, reipslagerarbeid m.v.	21 Mineraler, fabrikater
10 Manufakturvarer av spinnestoffer m.v.	22 Metaller, rå og halvforarbeidde
11 Hår, fjær, skinn og andre dyriske stoffer	23 Metaller i arbeid
12 Fabrikater av hår, skinn m.v.	24 Skip, vogner, maskiner m.v.
13 Fett, olje, gummi og lignende stoffer	25 Varer ikke med i gruppe 01-24
14 Fabrikater av fett, olje, gummi m.v.	

Kilde: Statistisk sentralbyrå, [statistikkbanken tabell 07300](#).

Et annet interessant poeng verdt å nevne er at i 1875 ble den norske kronen innført sammen med etableringen av den skandinaviske myntunionen. Det ble fastsatt en fast kurs der verdien av norske kroner ble fastsatt slik at 4 kroner var verdt en spesidaler. Arbeidet med handelsstatistikken for året 1875 ble noe av de første arbeidene som ble utført av «Det Statistiske Centralbureau» som startet sin virksomhet i 1876. Statistikken ble publisert 26. juli 1877. Siden spesidaleren fortsatt var i praktisk bruk en periode var kanskje datagrunnlaget trolig særlig krevende dette året ettersom informasjonsgrunnlaget omfattet både gammel og ny valuta. De etablerte tabellene i publikasjonen var fortsatt angitt i spesidaler, mens en rekke oversiktstabeller ble angitt i kroner. Under et par utklipp som illustrerer.

No. 1. Oversigt over Indførsel og Udførsel i Aaret 1875. (Résumé des importations et des exportations par classes de marchandises.)							
a. Vægt og Bestuvning. (Poids et tonnage chargé.)							
Varegrupper. (Classes des marchandises.)*	Samtlige Varemengders Vægt i Centner à 100 \mathcal{R} Netto. (Poids net exprimé en Centner de 49.8 kilo.)			De søværts transporterede Varemengders (Importation et exportation par voie de mer)			
	Indførsel af fremmede Varer (Importation.)	Udførsel af norske Varer (Exportation.)	Udførsel af fremmede Varer (Réexportation.)	Vægt i Centner à 100 \mathcal{R} Netto. (Poids.)		Bestuvning i Com- merce-Læster. (Tonnage chargé exprimé en Com.-L. de 2.1 tonneaux.)	
				Indførsel	Udførsel af norske Varer.	Indførsel	Udførsel af norske Varer.
	1	2	3	4	5	6	7
1. Levende Dyr	23,694	2,633	-	12,827	2,633	4,276	878
2. Madvarer af Dyr:							
Fiskevarer	7,511	3,178,545	641	6,895	3,080,035	150	66,957
Andre	169,066	7,297	2,180	150,359	6,777	3,132	117
3. Kornvarer	4,385,961	100,988	28,651	4,377,843	96,558	74,201	2,069
4. Kolonialvarer:							
Kaffe	137,005	-	8,547	137,004	-	2,537	-
The	1,537	-	28	1,537	-	24	-
Sukker, raffineret og lyst	87,767	-	8,555	87,761	-	1,656	-
— mørkt	97,879	-	210	97,879	-	1,847	-
Sirup	86,241	-	1,935	86,144	-	1,595	-
Tobak	38,648	487	2,198	38,632	6	729	-
Andre	56,013	72	1,185	57,800	-	1,070	-

Aar.	a) Fortæ- ringsgjen- stande.	b) Beklæd- nings- og Toilet- gjenstande.	c) Hustilbe- hør og Ud- styrsgjen- stande.	d) Kunst- gjenstande, Bøger, Papir m. m.	e) Produk- tionsfor- nødenheder.	f) Skibsfor- nødenheder.	g) Skibe.	h) Maskiner, Redskaber og lignende Pro- duktions- midler.	i) Samlet Ind- førsel (Guld og Sølv ikke medregnet).
	Millioner Kr.	Millioner Kr.	Millioner Kr.	Millioner Kr.	Millioner Kr.	Millioner Kr.	Millioner Kr.	Millioner Kr.	Millioner Kr.
1866	49.44	15.76	6.20	0.72	23.16	2.24	4.88	2.12	104.52
1867	47.76	14.08	5.52	0.76	19.40	2.12	4.52	2.52	96.68
1868	56.20	14.36	5.72	0.76	20.08	1.88	3.64	2.00	104.64
1869	51.40	11.52	5.04	0.72	18.52	2.00	2.12	1.72	93.04
1870	54.60	13.04	5.76	0.84	21.72	2.16	2.56	2.48	103.16
1871	49.64	14.68	7.04	1.24	21.64	2.12	3.32	2.32	102.00
1872	59.68	21.32	8.72	1.48	29.32	2.52	9.72	3.76	136.52
1873	71.96	24.88	12.00	1.60	32.76	3.60	15.68	5.60	168.08
1874	77.80	32.24	13.75	1.96	36.97	4.28	10.16	8.60	185.76
1875	79.90	28.92	13.55	1.96	34.14	3.65	7.02	7.77	176.91

*) Importations en millions de kroner: a) Objets de consommation alimentaire. b) Objets servant à l'habillement et à la toilette. c) Objets servant à la construction, aux besoins et à l'ornement des habitations. d) Objets servant aux besoins intellectuels. e) Matières brutes et autres objets servant à la production. f) Besoins de la marine marchande. g) Navires. h) Machines, outils et autres instruments de travail. i) Total (non compris les monnaies et lingots).

Vareklassifiseringen som ble etablert i 1866 ble fra og med 1938 avløst av «Folkeforbundets minimumsliste for varer i handelsstatistikken». I 1938 ble det laget tabeller både etter den gamle og den nye klassifikasjonen. Hvor god den gamle klassifikasjonen, skal ikke vurderes her, men det at den først ble erstattet etter 73 år så hadde den i alle fall vært seiglivet.

2.2. Folkeforbundets minimumsliste

Folkeforbundets arbeid med en statistisk minimumsliste for varer i handelsstatistikken sprang ut av behovet for bedre internasjonal sammenlignbarhet i mellomkrigstiden. Etter første verdenskrig var handelsstatistikken i hovedsak nasjonalt tilpasset og nært knyttet til hvert lands tolltariffer og administrative praksis. Dette gjorde det vanskelig å sammenligne handelsdata mellom land, særlig i en periode preget av økonomisk ustabilitet, handelsnedgang og økende proteksjonisme.

Folkeforbundet, gjennom den såkalte «Committee of Statistical Experts», søkte å bøte på dette ved å etablere et felles statistisk rammeverk som alle land kunne forholde seg til. Løsningen ble en såkalt statistisk minimumsliste for varer i handelsstatistikken. Dette inneholdt et begrenset sett av sentrale varegrupper som landene ble oppfordret til å rapportere etter, uavhengig av nasjonale klassifikasjoner. Minimumslisten la vekt på råvarer og andre nøkkelprodukter som var viktige for verdenshandelen. I motsetning mange nasjonale lister, var et formål med minimumslisten å lage en klassifisering som kunne gi et stabilt grunnlag for analyser av handelsutvikling over tid.

I Norge var klassifikasjonen som ble etablert i 1866 i stor grad allerede innrettet på en tilsvarende måte. På 1900-tallet, særlig etter første verdenskrig, ble imidlertid behovet for internasjonal sammenlignbarhet stadig tydeligere også for norsk statistikk. Deltakelsen i Folkeforbundets statistiske samarbeid bidro til å dreie fokus bort fra rene tollformål og i retning av analytiske formål og internasjonale sammenstillinger.

Minimumslisten fikk betydning som et referansepunkt også for Norge, både i rapportering til Folkeforbundet og i bruken av handelsstatistikken til konjunkturanalyser og internasjonale sammenligninger. Etter andre verdenskrig ble dette arbeidet videreført innenfor rammen av De forente nasjoner, og erfaringene fra Folkeforbundets minimumsliste la et viktig grunnlag for senere standarder som SITC – «Standard International Trade Classification».

For norsk handelsstatistikk markerte dette et tydelig skritt i overgangen fra nasjonalt orientert tollstatistikk til en moderne, internasjonalt harmonisert varestatistikk.

Tabell 2.2 under viser minimumslistens gruppering av varegrupper slik den fremkommer i statistikkbankens tabell 13018 med verditall for perioden 1938-1953. Tabell 13625 gir landfordelte totaltall. Med denne klassifikasjonen økte antallet hovedgrupper fra 25 til 48 (inkludert i begge tilfeller en «restgruppe»).

Formelt sett kan man si at denne minimumslisten var i bruk i perioden 1939-1952, men Statistisk sentralbyrå publiserte i 1938 statistikken etter både den gamle listen og minimumslisten. Tilsvarende, i 1953 ble statistikken publisert etter både minimumslisten og den nye klassifikasjonen (SITC – se avsnitt 2.3 under). Dette kan sies å ha vært framsynt for å møte framtidige behov for lengre og mest mulig konsistente historiske tidsserier.

Tabell 2.2 Klassifikasjon hovedgrupper av varer i utenrikshandelen, FNs minimumsliste 1938-1953

01 Levende dyr til slaktning	25 Skinn for buntmakere
02 Kjøtt og kjøttvarer	26 Spinnestoffer
03 Meieriprodukter, egg og honning	27 Garn og tråd
04 Fisk og fiskevarer	28 Tøyer, bånd m.v.
05 Korn	29 Andre tekstilvarer
06 Kornvarer, vesentlig til føde	30 Klær og hatter
07 Frukt og nøtter	31 Klær av lær eller skinn
08 Grønnsaker, røtter, rotfrukter og produkter herav	32 Skotøy
09 Sukker, sukkervarer	33 Andre ferdige manufakturvarer
10 Kaffe, te, kakao m.v.	34 Brenselsstoffer, smøreoljer o.l.
11 Drikkevarer og eddik	35 Rå eller mindre bearbeidde ikke metalliske mineraler
12 Førstoffer	36 Teglværks- og pottemakerarbeid
13 Tobakk	37 Glass og glassvarer
14 Oljefrø, -nøtter og -kjerner	38 Produkter av ikke metalliske mineraler
15 Fett, olje og voks	39 Edle metaller, edelsteiner m.v.
16 Kjemikalier, apotekervarer	40 Malmer og slagg
17 Farge- og garvestoffer	41 Jern og stål
18 Eteriske oljer, parfymen m.v.	42 Ikke jernholdige uedle metaller
19 Gjødning	43 Arbeider av uedle metaller
20 Gummi og gummivarer	44 Ikke elektriske maskiner, apparater og deler
21 Tre, kork og arbeider herav	45 Elektriske maskiner, apparater o.a. elektrisk materiell
22 Tremasse, cellulose, papir	46 Transportmidler
23 Huder, skinn og lær	47 Forskjellige rå eller mindre bearbeidde varer
24 Arbeider av lær, unntatt klær	48 Forskjellige ferdige varer ikke nevnt før

Kilde: Statistisk sentralbyrå, [statistikkbanken tabell 13018](#).

2.3. SITC - Standard International Trade Classification

Standard International Trade Classification (SITC) er et internasjonalt vareklassifikasjonssystem som bygget på og videreutviklet minimumslisten. Klassifikasjonen ble introdusert i 1953 i en periode preget av gjenoppbygging og økende internasjonal handel, og har siden blitt revidert flere ganger for å reflektere strukturelle endringer i verdensøkonomien. Etter hvert som handelen har blitt mer kompleks og teknologisk avansert, har SITC gått fra en relativt grov inndeling dominert av primærvarer til en mer detaljert struktur som i større grad fanger opp industrivarer, energi, kjemikalier og høyteknologiske produkter. For Norge har utviklingen av SITC vært særlig relevant, ettersom klassifikasjonen har gjort det mulig å analysere langsiktige endringer i norsk eksport- og importstruktur, blant annet overgangen fra tradisjonell vareeksport basert på fisk, trevarer og råmaterialer til en sterk spesialisering innen petroleum, gass og tilknyttede tjenester og produkter. Nye revisjoner ble tatt i bruk i 1961 (Rev.1), 1976 (Rev. 2), 1988 (Rev. 3) og den nyeste revisjonen - SITC Rev.4 fra 2007, har gitt et stadig bedre grunnlag for å analysere Norges rolle i globale verdikjeder og for å sammenligne norsk utenrikshandel med andre land på en konsistent måte over tid. Selv om mer detaljerte nomenklatursystemer eksisterer for toll- og handelsadministrasjon, som det globale HS (Harmonized System) og EUs CN (Combined Nomenclature), spiller SITC fortsatt en

sentral rolle i norsk og internasjonal handelsanalyse, særlig i statistikkproduksjon, forskning og langtidsanalyser av nærings- og eksportstruktur.

I tillegg brukes statistikk for perioden etter 1953 klassifisert etter ulike versjoner av SITC. For perioden 1953-1975 er statistikken klassifisert etter SITC – statistikkbankens tabell 13019. For perioden 1976-1987 er statistikken klassifisert etter SITC Rev. 2 – statistikkbankens tabell 14519. I denne tabellen er statistikken tilgjengelig både på en-, to- og tresifret nivå. I tabell 14517 er data på femsifret nivå tilgjengelig. Perioden fra 1988 og fram til dag er tilgjengelig etter den siste versjonen av SITC – Rev.4. I denne rapporten brukes statistikkbankens tabell 08809, men det finnes også mer detaljerte tabeller samt tabell med månedlige data. Tabell 2.3 under gir en oversikt over SITC Rev.4 på tosifret nivå. SITC Rev.2, 3 og 4 er i stor grad nokså like.

Tabell 2.3 Klassifikasjon varegrupper i utenrikshandelen på tosifret nivå, SITC Rev.4

00 Levende dyr, utenom gruppe 03	57 Plastråstoffer
01 Kjøtt og kjøttvarer	58 Plast, halvfabrikata
02 Meierivarer og egg	59 Kjemiske produkter ikke ellers nevnt
03 Fisk, krepsdyr, bløtdyr	61 Lær, lærvarer og beredte pelsskinn
04 Korn og kornvarer	62 Varer av gummi, i.e.n.
05 Grønnsaker og frukt	63 Varer av tre og kork(unntatt møbler)
06 Sukker, sukkervarer og honning	64 Papir, papp og varer derav
07 Kaffe, te, kakao, krydderier	65 Tekstilgarn, -stoffer og -varer
08 Dyrefor (unntatt umalt korn)	66 Varer av ikke-metalliske mineraler
09 Forskjellige matvarer	67 Jern og stål
11 Drikkevarer	68 Metaller, unntatt jern og stål
12 Tobakk og tobakkvarer	69 Varer av metaller, i.e.n.
21 Huder, skinn og pelsskinn, rå	71 Kraftmaskiner og -utstyr
22 Oljefrø og oljeholdige frukter	72 Maskiner for spesielle industrier
23 Rågummi	73 Metallbearbeidingsmaskiner
24 Tømmer, trelast og kork	74 Andre industrimaskiner og -utstyr
25 Papirmasse og papiravfall	75 Kontormaskiner, databehandlingsutstyr
26 Tekstilfibrer, ikke spunnet el. vevd	76 Telekommunikasjonsapparater
27 Rå gjødningsstoffer og rå mineraler	77 Elektriske maskiner og apparater
28 Malmer og avfall av metall	78 Kjøretøyer for veg
29 Animalske og vegetabiliske råvarer	79 Andre transportmidler
32 Kull, koks og briketter	81 Prefabrikerte bygninger
33 Mineralolje og mineraloljeprodukter	82 Møbler og deler
34 Gass, naturlig og tilvirket	83 Reiseeffekter, vesker og liknende
35 Elektrisk strøm	84 Klær og tilbehør til klær
41 Dyrefett og -oljer	85 Fottøy
42 Faste vegetabiliske fett og oljer, raffinert eller fraksjonert	87 Vitenskapelige og tekniske instrument
43 Animalske eller vegetabiliske fett og oljer, bearbeidet	88 Fotografiske og optiske artikler, ur
51 Organiske kjemiske produkter	89 Forskjellige ferdige varer, i.e.n.
52 Uorganiske kjemiske produkter	91 Pakkepost ikke gruppert på vareslag
53 Farge- og garvestoffer	93 Spesielle transaksjoner og varer ikke gruppert etter art
54 Medisiner, farmasøytiske produkter	96 Mynter (unntatt gullmynter) som ikke er lovlig betalingsmidler
55 Flyktige oljer, rengjøringsprodukter	97 Gull, ikke -monetært (unntatt gullmalm og konsentrater)
56 Kunstgjødsel	

Kilde: Statistisk sentralbyrå, [statistikkbanken tabell 08809](#).

3. Analyse av eksport- og importutvikling etter varegruppenes verdiandel – noen metodiske merknader

3.1. Metodiske merknader

I kapittel 4 og 5 belyses utviklingen i utenrikshandelens sammensetning og i enkelte utvalgte varegrupper over en lang tidsperiode. I dette kapitlet gis det noen kommentarer til valg av metode som er benyttet.

Metoden er enkel: det ses på de ulike varegruppers andel av den totale verdi av hhv. vareimporten og vareeksporten for de enkelte år. Data som brukes er tilgjengelig i statistikkbankens tabeller som beskrevet i kapittel 2 i denne rapporten. Det meste av tallgrunnlaget er dermed lett tilgjengelig. Imidlertid har klassifikasjonene endret seg over tid. For å få mest mulige konsistente tidsserier for sentrale varegrupper som analyseres, har det i enkelte tilfeller vært et behov for tilleggsinformasjon som ikke er direkte tilgjengelig i statistikkbanktabellene for noen av varegruppene i enkelte perioder. Denne tilleggsinformasjonen er tilgjengelig i de årlige publikasjonene, men kan være krevende å identifisere. Disse historiske publikasjonene for utenrikshandelen kan finnes under «[Historisk statistikk](#)» på [ssb.no](#).

I dette kapitlet av rapporten gis det noen kommentarer til valget av å bruke verdiandeler for å belyse utviklingstrekk i varehandelen med utlandet.

Begrunnelse

Formålet er dels å få et bilde av sammensetningen i utenrikshandelen og endringer i denne. Dels å belyse utviklingen i enkelte varegrupper som anses å ha vært sentrale i perioden. En begrunnelse for å bruke verdiandeler er at metoden er svært enkel og lett å forstå. Den viser relative nivåer og endringer varegruppers andeler uavhengig av de totale nominelle nivåer.

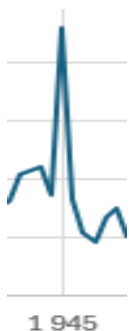
Ved å bruke andeler virker dette nøytralt i forhold til utviklingen i den generelle inflasjonen og veksten i økonomien, og burde i prinsippet være egnet til sammenligninger mellom land.

Tolkinger og begrensninger

Verdiandeler er relative størrelser. Endringer i andel for en varegruppe kan skyldes utviklingen i andre varegrupper, og utviklingen i samlet eksport og import. En nedgang i andel betyr derfor ikke nødvendigvis at varegruppens eksport- eller importverdi har falt. Et godt eksempel her er den sterke veksten i den etter hvert dominante olje- og gasseksporten, som har bidratt til lavere andeler for flere andre varegrupper, selv i perioder hvor disse har vokst målt i kroner.

Siden analysen er basert på andeler beregnet fra verdier i løpende priser, vil endringer i relative priser kunne påvirke resultatene. Dette gjelder særlig varegrupper med betydelige prisvariasjoner, som energi og råvarer. Andelsendringer kan dermed reflektere prisutvikling like mye som endringer i eksporterte eller importerte volumer siden verditallene er et produkt av priser og volumer.

Siden andeler er en brøk, vil bevegelser i andeler påvirkes av endringer i både teller og nevner. Et eksempel som belyser dette tydelig, er eksportverdien av kunstgjødsel relativt til den totale eksportverdien i årene 1944-1946 – altså spesielle år på grunn av 2. verdenskrig. Under et utsnitt av en figur som viser kunstgjødselels andel av den totale eksportverdien (figuren i sin helhet gjengis figur 5.4.2 i kapittel 5).

I 1944 var kunstgjødseleens andel av den totale eksportverdi 8,5 prosent. Året etter, 1945, steg denne andelen til hele 22,9 prosent for så å reduseres til 8,3 prosent i 1946. Økningen i andelen fra 1944 til 1945 var på 14,4 prosentpoeng, mens fra 1945 til 1946 var det en nedgang på 14,6 prosentpoeng. Tabell 3.1 under illustrerer problematikken der vi observerer store bevegelser i andelen som skyldes store bevegelser i både «teller og nevner» i disse årene.

Tabell 3.1 Eksportverdi av kunstgjødsele 1944-1946

KUNSTGJØDSEL		1 944	1 945	1 946
Total eksport (T)	Verdi (1.000 kr)	517243	326186	1201566
Kunstgjødsele (K)	Verdi (1.000 kr)	44103	74635	100035
T endring			-36,9	268,4
K endring			69,2	34,0
K/T	Andel prosent	8,5	22,9	8,3
$\Delta(K/T)$	Prosentpoeng		14,4	-14,6
ΔK bidrag	Prosentpoeng		9,4	2,1
ΔT -bidrag	Prosentpoeng		5,0	-16,7

Kunstgjødseleens andel av den totale eksportverdi fra 1944 til 1945 økte med 14,4 prosentpoeng. Når denne endringen dekomponeres finner man at 9,4 prosentpoeng skyldtes økning i eksportverdien av kunstgjødsele og 5,0 prosentpoeng skyldtes nedgang i den totale eksportverdi. Sammenlignet med 1945 falt andelen med 14,6 prosentpoeng. Til tross for at eksportverdien av kunstgjødsele hadde økt målt i løpende verdier var økningen i den totale eksportverdien formidabel i 1946. Når endringen målt i prosentpoeng dekomponeres finner man at økningen i kunstgjødseleens eksportverdi bidro med 2,1 prosentpoeng, mens den store økningen i den totale eksportverdi (nevneren) bidro med en nedgang på 16,7 prosentpoeng slik at netto endring var på minus 14,6 prosentpoeng. Generelt kan en slik dekomponering også supplere tidsserier ved en beskrivelse av et utviklingsforløp av import- og eksportandeler.

Metoden som er brukt til dekomponeringen vist i tabellen over tar utgangspunkt i at verdiandelen V generelt kan skrives som:

$$V = \frac{K}{T}$$

Der K er eksportverdien av kunstgjødsele og T den totale eksportverdi. For å finne endringen i V fra en periode til den neste setter vi på endringsform:

Endringen i V fra periode 0 til periode 1 skrives som:

$$\begin{aligned} \Delta V &= \frac{K_1}{T_1} - \frac{K_0}{T_0} \\ &= \frac{K_1 - K_0}{T_1} + K_0 \left(\frac{1}{T_1} - \frac{1}{T_0} \right) \\ &= \frac{K_1 - K_0}{T_1} - \frac{K_0}{T_1 T_0} (T_1 - T_0) \end{aligned}$$

$$= \frac{1}{T_1} \cdot \Delta K - \frac{K_0}{T_1 T_0} \cdot \Delta T$$

Det første leddet er endringen i kunstgjødselels verdiandel som skyldes endring i eksportverdien av kunstgjødsele (0,094 eller 9,4 prosentpoeng), og det andre leddet er endringen som skyldes endring i den totale importverdien (0,050 eller 5 prosentpoeng). Til sammen en endring på 14,4 prosentpoeng som også vist i tabell 3.1 over.

Når det gjelder prisendringer vil også valutakurser og utviklingen i disse spille en rolle. Alt annet likt vil en ulik endring i ulike valutakurser påvirke de relative prisene målt i norske kroner, noe som igjen påvirker andelene for varer som omsettes i forskjellige valutaer. Norsk olje- og gass er et eksempel. Det meste av norsk gasseksport omsettes i euro, mens olje omsettes overveiende i USD. En ulik utvikling av disse valutaene vil derfor endre de relative eksportandeler alt annet likt.

Analyse av verdiandeler gir begrenset informasjon om den absolutte økonomiske betydningen av de enkelte varegruppene, målt i kroner eller i deres bidrag til verdiskaping og sysselsetting. I en andelsanalyse bør derfor ikke andeler tolkes alene som den eneste indikator på økonomisk betydning av en varegruppe – men det er en enkel og verdifull tilnærming.

Analysen forutsetter i prinsippet konsistente og homogene varegrupper over tid. Eventuelle endringer i vareklassifikasjoner eller brudd i tidsseriene kan påvirke tolkningen av resultatene, og bør tas i betraktning ved sammenlikninger over lengre perioder. Ytterligere kompliserende elementer ved lange tidsserier er at sammensetningen av enkeltvarer i varegruppene endres over tid, f.eks. ved at produkter forsvinner, nye kommer til, og varer endres betydelig rent kvalitativt.

For å gi et mer helhetlig bilde av utviklingen i utenrikshandelen kunne man supplert enkle andelsanalyser med utvikling i de absolutte eksport- og importverdier, og volumindekser eller faste priser. I tillegg er det viktig å undersøke om store endringer kan relateres til bakenforliggende årsaker det statistiske grunnlaget ikke gir direkte informasjon om.

Oppsummert kan man si at bruk av varegruppene verdiandeler av samlet eksport og import er et enkelt og hensiktsmessig verktøy for å belyse langsiktige strukturendringer i utenrikshandelen. Imidlertid har en slik metode begrensninger som nevnt foran, men selv om metoden har begrensninger er den nyttig for å avdekke forhold som kan analyseres grundigere for å finne årsaker. Eksempelvis kan en fallende eksportandel enkelt observeres, men om årsaken er fallende konkurransevne, sterkere innenlandsk etterspørsel etc. krever mer inngående analyser.

3.2. Valg av varegrupper

I kapittel 2 av denne rapporten ble det vist at utenrikshandelens vareklassifikasjoner er bygd opp av et betydelig antall varegrupper. Å gå inn på hver av varegruppene har ikke vært mulig innenfor rammene av denne rapporten.

Valget av de varegrupper som det er valgt å se nærmere på er basert på en rangering av gruppene andeler av import- og eksportverdien. Basert på de tabellene som er tilgjengelige i statistikkbanken med ulike versjoner av klassifikasjonene, er hele perioden fra 1866 fram til 2025 delt inn i følgende delperioder: 1866-1938, 1938-1953, 1953-1957, 1976-1987 og 1988-2025. Merk at for noen perioder er det overlappende år ved skifte av klassifikasjon.

Rangeringen av varegruppene i de ulike periodene er beregnet som en gjennomsnittlig rangering av de årlige andelene, slik at rangeringen i hvert år teller likt, uavhengig av de årlige nominelle verdier som naturlig øker mye med tiden blant annet som av volum- og prisendringer. Tabell 3.2 under viser de 5 høyest rangerte varegruppene i de ulike periodene.

Skifter av klassifikasjoner medfører i større eller mindre grad brudd i tidsseriene, og det er ikke alltid like enkelt på et aggregert nivå å konstruere en sammenhengende og konsistent tidsserie. For å få

en mest sammenhengende tidsserie er det derfor gjort enkelte tilpasninger i kapittel 4 og 5 hvor det går mer i detalj på sentrale varegrupper. De ulike tilpasningene forklares løpende i kapittel 4 og 5.

Tabell 3.2 Varegrupper med høyeste import- og eksportandeler i ulike perioder med ulike klassifikasjoner

1866-1938			1938-1953		
Varegrupper - import		Andel	Varegrupper - import		Andel
03	Kornvarer	16,3	34	Brenselstoffer, smøreoljer o.l.	15,1
24	Skip, vogner og maskiner m.v.	11,4	46	Transportmidler	12,6
10	Manufakturvarer av spinnestoffer m.v.	10,8	41	Jern og stål	7,2
20	Mineraler, rå og halvforbearbeidde	9,5	05	Korn	7,1
06	Kolonivarer	9,4	44	Ikke elektriske maskiner, apparater og deler	5,2
Varegrupper - eksport			Varegrupper - eksport		
02	Matvarer av dyr	30,4	04	Fisk og fiskevarer	22,2
15	Trelast	20,4	22	Tremasse, cellulose, papir	20,5
18	Papir og arbeider av papir	9,1	15	Fett, olje og voks	7,6
16	Trevarer, vesentlig forarbeidde	7,2	42	Ikke jernholdige uedle metaller	9,9
13	Fett, olje, gummi og lignende stoffer	5,9	19	Gjødning	8,6
1953-1975			1976-1987		
Varegrupper - import		Andel	Varegrupper - import		Andel
73	Transportmidler	21,4	33	Mineralolje og mineraloljeprodukter	9,7
71	Maskiner, ikke-elektriske	10,2	79	Andre transportmidler, ikke kjøretøy for veg	8,5
33	Mineralolje og mineraloljeprodukter	8,1	78	Kjøretøy for veg	6,8
68	Metaller, unntatt jern og stål	5,7	74	Andre industrimaskiner og utstyr, i.e.n.	4,9
67	Jern og stål	5,7	72	Maskiner for spesielle industrier	4,7
Varegrupper - eksport			Varegrupper - eksport		
68	Metaller, unntatt jern og stål	18,3	33	Mineralolje og mineraloljeprodukter	28,2
73	Transportmidler	10,9	34	Gass	12,9
03	Fisk og fiskevarer	10,5	79	Andre transportmidler, ikke kjøretøy for veg	9,5
64	Papir og papp og varer derav	8,6	68	Metaller, unntatt jern og stål	8,8
25	Papirmasse og papiravfall	6,9	03	Fisk, krepsdyr og bløtdyr og varer derav	5,1
1988-2025					
Varegrupper - import		Andel			
78	Kjøretøyer for veg	9,3			
79	Andre transportmidler	6,6			
77	Elektriske maskiner og apparater	5,3			
74	Andre industrimaskiner og -utstyr	5,2			
89	Forskjellige ferdige varer, i.e.n.	4,9			
Varegrupper - eksport					
33	Mineralolje og mineraloljeprodukter	38,6			
34	Gass, naturlig og tilvirket	19,5			
03	Fisk, krepsdyr, bløtdyr	7,2			
68	Metaller, unntatt jern og stål	6,2			
79	Andre transportmidler	2,7			

4. Innførselen

4.1. Sammensetningen av innførselen

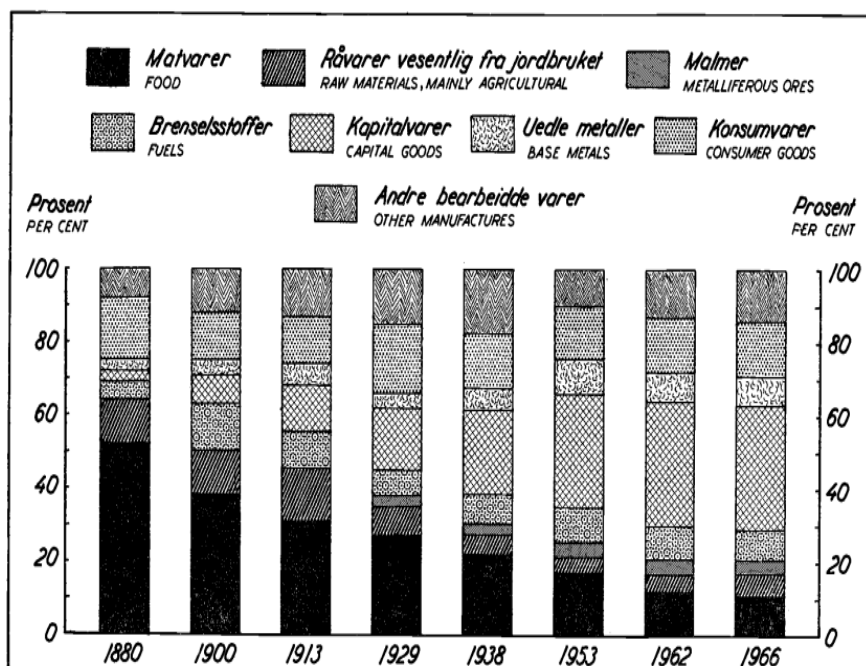
I kapittel 4 ses det nærmere på utviklingen fra 1866 til i dag for noen av de varegruppene som har vært særlig sentrale for innførselen. Først gis imidlertid et kort overblikk over innførselens sammensetning på mer aggregert nivå. I NOS Historisk statistikk ble det utarbeidet aggregerte hovedkategorier for både innførsel og utførsel av varer. Figur 4.1.1 under viser en figur fra NOS Historisk statistikk fra 1968 inndelt i disse aggregerte grupperingene. Boks 4.1 angir hvilke varegrupper fra SITC figur 4.1.1 bygger på. Figurene 4.1.2 og 5.1.1 og 5.1.2 bygger på den samme grupperingen.

<p>Boks 4.1: Varegrupper som figurene 4.1.1/2 og 5.1.1/2 bygger på etter SITC-Rev.</p> <p>Matvarer m.m.: Matvarer, levende dyr, drikkevarer og tobakk, oljefrø, nøtter og -kjerner, dyre- og plantefett, -olje og voks (0; 1; 22; 4).</p> <p>Råvarer, vesentlig fra landbruket: Råvarer, ikke spiselige, unnt. oljefrø m.m., malmer og brenselstoffer (2 unnt. 22 og 28).</p> <p>Malmer: Malmer og avfall av metall (28).</p>	<p>Brenselstoffer: Brenselstoffer, smøreljer og elektrisk strøm (3).</p> <p>Kapitalvarer: Maskiner og transportmidler, unnt. personbiler (7 unnt. 732.1).</p> <p>Uedle metaller: Uedle metaller, unnt. sølv- og platinametaller (67; 68 unnt. 681).</p> <p>Konsumvarer: Tekstilgarn, -stoffer og -varer, personbiler og forskj. ferdigvarer (65; 732.1; 8).</p> <p>Andre bearb. varer: Kjemiske produkter, bearb. varer (unnt. tekstilgarn, -stoffer og -varer, uedle metaller) og varer og transaksjoner ikke gruppert etter art, sølv- og platinametaller (5; 61—64; 66; 681; 69; 9).</p>
---	--

Figur 4.1.1 Innførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år. Prosentvis andel av total innførselsverdi.

Diagram 40. Innførselsverdi etter varegruppe, 1880—1966. Prosent.

Value of imports by commodity group, 1880—1966. Percentages.

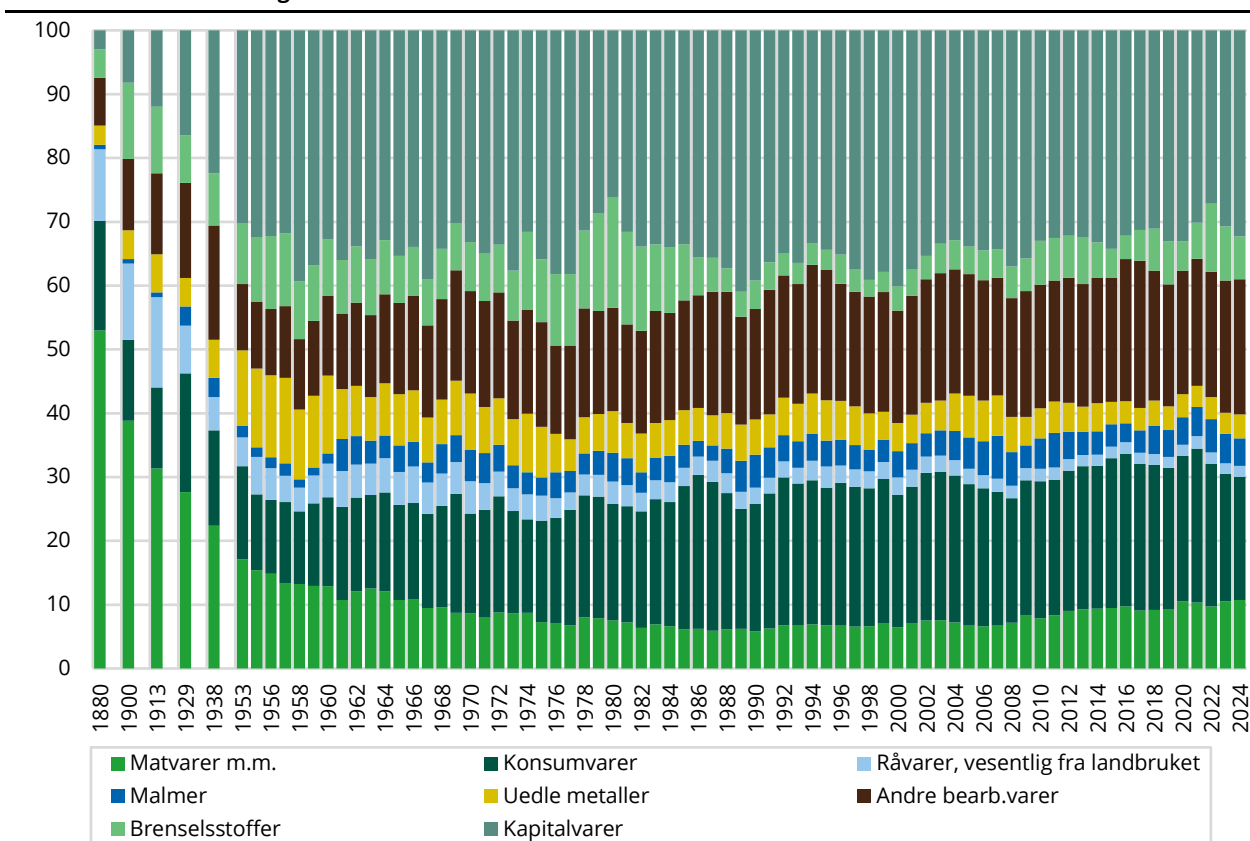

Kilde: NOS Historisk Statistikk 1968

Figur 4.1.1 viser varefordelingen for noen utvalgte år fra 1880 til 1966. To trekk er særlig tydelige: den synkende andelen av matvarer og den økende andelen for kapitalvarer (maskiner og transportmidler unntatt personbiler). Det viste seg å være for krevende å rekonstruere disse varegrupperingene i årene før 1953.

Fra 1953 og fremover var det mulig å beregne årlige tall for gruppene brukt i figuren over. For årene før 1953 er gruppenes andeler grovt rekonstruert ved å se på de relative størrelsene i figuren. Figur 4.1.2 under viser denne sammensetningen som figur 4.1 for de samme enkeltår før 1953, og deretter for hvert år fram til 2024.

Figur 4.1.2 Innførselsverdi av varer, aggregering av ulike aggregerte varegrupper – utvalgte år før 1953, deretter hvert år til og med 2024. Prosentvis andel av total innførselsverdi.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike tabeller i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2024.

I 1880 viser figuren at importen av matvarer var den dominerende innførselsgruppen med over 50 prosent av den totale innførselsverdien. Denne andelen faller i alle enkeltårene i figuren fram til 1953, hvor andelen er omtrent 17 prosent. Etter en ytterligere reduksjon til omtrent 1970 er andelen ganske stabil fram til 2024 – dog med en svakt stigende andel utover 2000-tallet.

For andre konsumvarer er utviklingen i de første årene i figuren noe variabelt for så å vise en lavere andel gjennom 1950-årene (omtrentlig mellom 11 og 14 prosent) enn de tidligste årene. Deretter ser man en stigende andel fra 1960-årene fram til 1980-årene hvoretter denne typen varer har utgjort mer enn 20 prosent av den totale innførselsverdien. I denne gruppen har spesielt personbiler vært sentral.

Ser man på innførselen av råvarer fra landbruket lå denne gruppen de første årene på over 10 prosent (14 prosent i 1913). Fra 1950-tallet og framover sank denne innførselen betydelig og utgjør i dag mindre enn 2 prosent.

Kapitalvarer utgjorde en uvesentlig del av innførselen i 1880. Denne andelen steg raskt og har siden 1950-tallet ligget stabilt på godt over 30 prosent. Dette er blant annet ulike typer maskiner og apparater og transportmidler unntatt personbiler. Innførselen av det som i figuren kalles

brenselstoffer viser naturlig nok en fallende tendens, selv om man ser høyere andeler på 1970- og 1980-tallet som nok kan relateres til ulike turbulente perioder i oljemarkedene med høye priser.

Dersom man antar at varegruppene matvarer og konsumvarer i hovedsak er rettet mot husholdningene, mens de øvrige gruppene er rettet mot produksjonssektoren, er den en høy grad stabilitet i fordelingen av innførselen fra 1950-tallet med omtrent 1/3 for husholdningene og 2/3 for produksjonssektoren. Dette til forskjell fra de første årene i figuren der en større andel av innførselen var rettet mot husholdningene.

I de neste avsnittene ses det nærmere på utviklingen i innførselen for noen av de mest sentrale varegruppene.

4.2. Korn og kornvarer

Som vist i avsnitt 4.1 utgjorde matvarer i 1880 mer enn halvparten av den totale verdien av innførselen. Av dette var omtrent halvparten import av korn. Klassifikasjonene endret seg noe over tid. I den første klassifikasjonen benyttet fra 1866 fram til 1938 var dette varegruppe 03. I den neste klassifikasjonen, den såkalte minimumslisten som ble brukt fram til og med 1953, tilsvarte dette i det alt vesentligste summen av varegruppe 05 korn og varegruppe 06 kornvarer, vesentlig til føde. Fra 1953 (SITC) og dens senere revisjoner ble varegruppen 04 Korn og kornvarer opprettet. For denne varegruppen har man sannsynligvis en relativt konsistent tidsserie fra 1866.

Under et utklipp fra [1866-publikasjonen](#) for varegruppen kornvarer, som viser de ulike typer kornprodukter, vekt, verdi og tollbeløp. De dominerende kornvarene dette året var i første rekke korn av rug og bygg. Den totale innførselsverdien av kornvarer var 6 092 692 spesidaler, senere omregnet til kroner med en kurs på 4 kroner per spesidaler. Dette året utgjorde varegruppen kornvarer hele 23 prosent av den totale innførselsverdien – den relative viktigheten av kornimporten skulle imidlertid endre seg svært mye fram til i dag.

Vareslags.	Vægt. 1)	Verdi pr. Centner. 2)	Verdi. 3)	Tollbeløb. 3)	Vareslags.	Vægt. 1)	Verdi pr. Centner. 2)	Verdi. 3)	Tollbeløb. 3)		
3. Kornvarer.					e. formalede til Mel:						
a. uformalede:					Hvede	22,252 Tlr.	44,505	2.75	166,894	30,589	
Hvede	58,784 Tlr.	83,379 ^o	2.56	213,312	14,840	Rug	98,012 -	196,024	2.50	490,060	11,150
Rug	925,057 -	1,850,114 ^o	1.85	3,422,711	181,097	Byg	325 -	649	2.50	1,623	69
Byg	452,280 -	791,490 ^o	2.00	1,582,980	53,583	Havre	295 -	590	2.00	1,179	-
Havre	3,090 -	4,166 ^o	1.48	6,180	-	Boghvede, Erter etc. .	155 -	311	2.00	621	40
Boghvede	1 -	2 ^o	2.66	4	-	Summa 121,039 Tlr.	242,079	2.73	660,377	41,848	
Erter og Bonner ...	25,992 -	51,984 ^o	2.00	114,365	5,141	Recapitulation for alle Slags Kornvarer.					
Mais	1,078 -	2,156 ^o	2.00	4,312	143	a. uformalede	1,419,788 Tlr.	2,789,426	1.91	5,356,135	263,014
Malt	3,506 -	6,135 ^o	2.00	12,271	8,210	b. formalede til Gryn	14,045 -	28,089	2.00	75,180	4,873
Summa 1,419,788 Tlr.	2,789,426	1.91	5,356,135	263,014	c. formalede til Mel	121,039 -	242,079	2.73	660,377	41,848	
b. formalede til Gryn:					Summa 1,584,872 Tlr.	3,059,594	1.99	6,091,692	309,735		
Hvede etc.	323 Tlr.	645	2.0	1,934	1,071						
Byg.	9,142 -	18,284 ^o	2.5	54,852	3,771						
Havre	4,506 -	9,012 ^o	2.0	18,024	-						
Boghvede	74 -	148 ^o	2.5	370	31						
Summa 14,045 Tlr.	28,089	2.08	75,180	4,873							

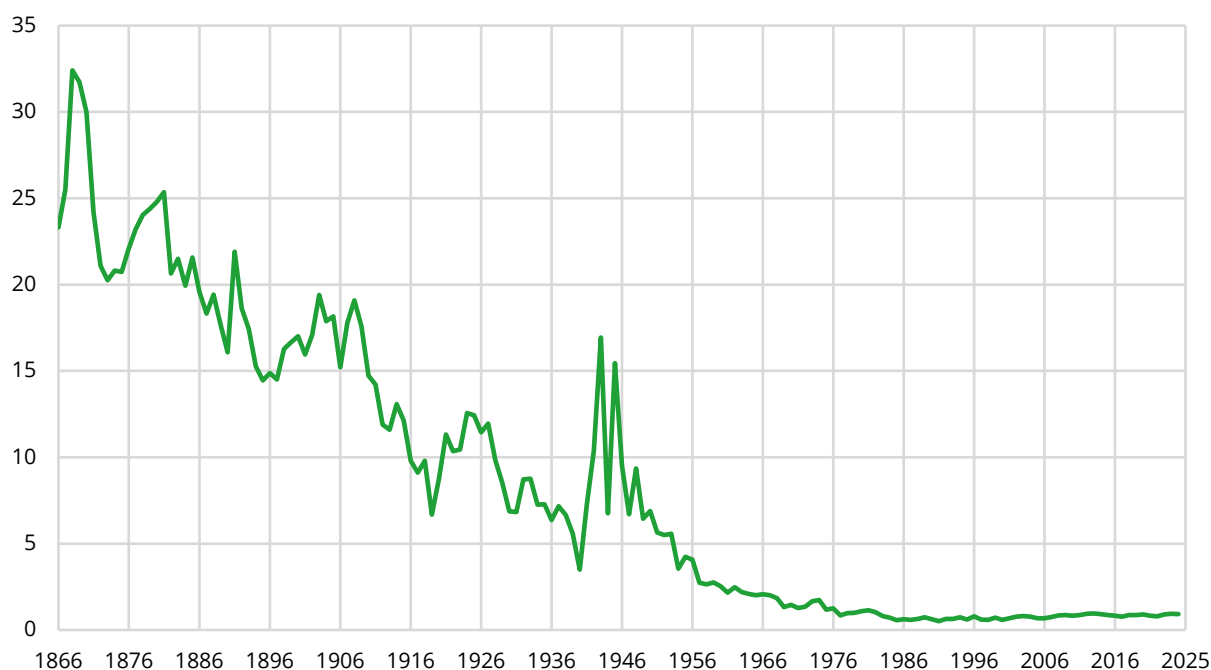
Figur 4.2 under viser utviklingen i korn og kornvares andel av den totale innførselsverdien fra 1866 til 2025. Figuren viser at når hele perioden betraktes under ett, er utvikling entydig der importen av korn og kornvarer går fra å være en av de viktigste innførselsvarene til etter hvert å utgjøre en relativt beskjeden del av den samlede importverdien. Man legger også merke til at i perioden til og med andre verdenskrig er endringene fra år til år ofte svært store – både opp og ned. De årlige publikasjonene kan her være en nyttig kilde nyttig for å finne nærmere forklaringer. I prinsippet er endringen i slike andeler som figur 4.2 viser enten et resultat av prisendringer og/eller mengdeendringer, samt endringer i den totale innførselsverdi – dvs. endringer i priser og mengder

på alle andre importvarer. Det vil i denne rapporten føre alt for langt til å komme inn på alle detaljer, men enkelte bevegelser forsøkes kommentert.

I de to første årene i figur 4.2 ser man at verdiandelen for korn og kornvarer øker betydelig. Ser man derimot på importverdiene for korn og kornvarer er økningen fra 1866 til 1867 kun knapt 1,2 prosent. Forklaringen her ligger i at den totale importverdien gikk betydelig ned dette året – omkring 7,5 prosent.

Et annet forhold som var viktig, men som man ikke kan se direkte ut fra figuren, er at det var en betydelig prisøkning dette året samtidig som de importerte mengder gikk mye ned. Dette kan man lese om i årspublikasjonen over utenrikshandelen dette året.

Figur 4.2 Import av korn og kornvarer - prosent av total importverdi, 1866-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

Selv om dette ikke gir underliggende forklaringer på de store utslagene de første årene, får man en indikasjon på et «noe skjedde». Det viser seg at disse årene var preget av svært dårlige værforhold i Nord-Europa som fikk alvorlige konsekvenser for avlingene. Verre stilt enn Norge var [Sverige](#) og Finland som opplevde betydelig hungersnød. Norge slapp unna billigere muligens grunnet bedre tilgang til fisk.

Etter 1869 og fram til andre verdenskrig er det en tydelig trend at kornvarenes andel av den totale importverdien faller– selv om det er det er store sprang opp og ned enkelte år.

Under den andre verdenskrigen ser man noen år med svært høye importandeler, som igjen var en kombinasjon av lav import totalt men betydelig import av kornvarer («hirsegryn» fra Tyskland - formodentlig forsyninger til okkupasjonsmaktens soldater). Etter andre verdenskrig øker norsk kornproduksjon og avhengigheten av kornimport reduseres i forhold til tidligere år, selv om det fortsatt er en god del import av korn og kornvarer.

Figur 4.2 viser beregnede andeler av verditall for importen, som vist over kan tilsløre bakenforliggende forhold, f.eks. at utvikling i pris og mengde kan nøytralisere hverandre. En mulighet kan være å se på de publiserte statistikkbanktabellene for importerte (og eksporterte) mengder – se statistikkbanktallene 07318 (import) og 13020 (eksport). Utfordringen her er at mengdetabellene er klassifisert etter produkter og ikke varegrupper slik verditabellene er. Allikevel

kan en del produkter summeres til noe som er rimelig nært varegruppene slik man finner de i verditabellene. Med utgangspunkt i verditall og mengder kan endringer da dekomponeres for å vise bidragene fra de enkelte komponenter. Vi har følgende sammenheng (der V er verdi, P pris, Q mengde og fotskrift k for kornvarer og t for total import). Siden man har verditall og mengdetall, kan prisene implisitt bestemmes fra $V_k = P_k \cdot Q_k$, slik at verdiandelen kan skrives som

$$\frac{V_k}{V_t} = \frac{P_k \cdot Q_k}{V_t}$$

For å dekomponere endringen i verdiandelen mellom periodene 0 og 1, tar vi logaritmer:

$$\ln \frac{V_k}{V_t} = \ln P_k + \ln Q_k - \ln V_t$$

På endringsform gir dette:

$$\Delta \ln \frac{V_k}{V_t} = \Delta \ln P_k + \Delta \ln Q_k - \Delta \ln V_t$$

Som igjen kan skrives som:

$$\ln \left(\frac{V_k^1/V_t^1}{V_k^0/V_t^0} \right) = \ln \left(\frac{P_k^1}{P_k^0} \right) + \ln \left(\frac{Q_k^1}{Q_k^0} \right) - \ln \left(\frac{V_t^1}{V_t^0} \right)$$

Ved å bruke tilnærmingen:

$$100 \cdot \ln \left(\frac{x_1}{x_0} \right) \approx 100 \cdot \left(\frac{x_1}{x_0} - 1 \right)$$

som gjelder når x_1/x_0 ikke er for langt fra 1, ser vi at log-endringene (multiplisert med 100) kan tolkes som tilnærmede prosentvise endringer. Det er denne tilnærmingen som er brukt i Tabell 4.1.

Et eksempel

Først et eksempel for å illustrere metoden ved å se på tall for for importen av korn i årene 1866-1870. Grunnlagsdata gjengitt i den øverste tabellen under for mengde kornvarer (i tonn) og verdier (i 1000 kr.) Dette er hentet fra statistikkbankens tabeller 07318 og 07300. Priser er så beregnet ved å dividere verditall med mengdetall. I tillegg hentes fra total importverdi fra tabell 07300, og kornvarenes verdiandel beregnes.

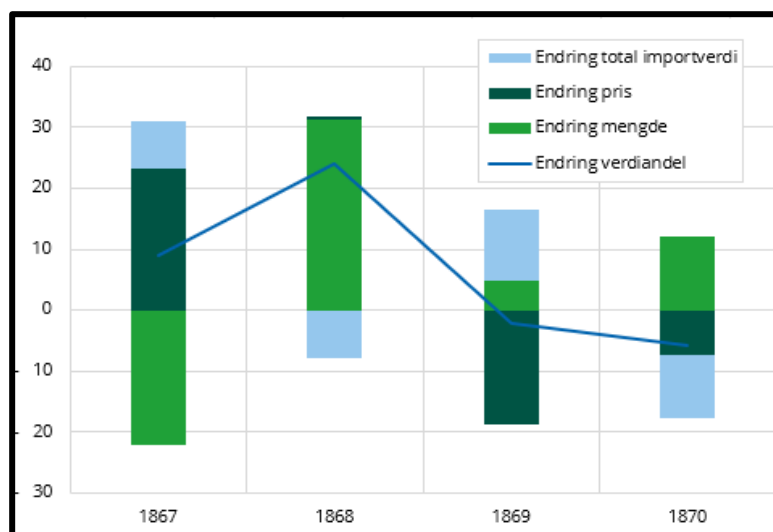
	1866	1867	1868	1869	1870
Korn (tonn)	252 010	202 074	275 859	289 490	326 408
Verdi (1 000 kr)	24 367	24 657	33 908	29 535	30 944
Pris (per tonn)	96,69	122,02	122,92	102,02	94,80
Total importverdi	104520	96656	104628	93058	103181
Korn verdiandel	23,3	25,5	32,4	31,7	30,0

Ved å bruke formlene som vist over fås følgende endringstall i prosent:

	1867	1868	1869	1870
$\ln(Q1/Q0)100$	-22,083	31,126	4,823	12,003
$\ln(P1/P0)100$	23,267	0,733	-18,631	-7,342
$\ln(V1tot/V0tot)100$	7,822	-7,925	11,719	-10,326
Endring korn verdiandel	9,005	23,934	-2,089	-5,666

Dette betyr at fra 1866 til 1867 økte verdiandelen for kornimporten med 9 prosent. Denne endringen er summen av en negativ endring i importerte mengder med 22 prosent en positiv endring i prisene på 23 prosent og et positivt bidrag fra den totale importverdien på knapt 8 prosent (dvs. at den totale importverdien falt).

Dette kan også illustreres grafisk som vist i figuren under. Den heltrukne linjen viser endringene i korn- og kornvarers verdiandel fra et år til et annet mens, mens stolpene de ulike bidragene fra endringer i mengde, pris og total importverdi.

Fordelen med en slik logaritmisk transformasjon er at den er enkel, men svakheten er at denne tilnærmingen til å beregne prosentvise endringer blir mindre presis jo større endringene er. I denne rapporten er det lagt vekt på metodens enkelhet.

Tabell 4.1 under viser for utvalgte år en dekomponering i de ulike komponenter for endringer i importandelen fra det foregående år for korn og kornvarer. Tall i prosent.

Tabell 4.1 Prosentvise årlige endringer i korn og kornvarers andel av totalimportverdi, dekomponert i prosentvise bidrag fra endringer i mengde, kornpriser og total vareimportverdi - utvalgte år.

	Korn -prosentvis endring andel importverdi	Bidrag endring importert mengder	Bidrag endring importpriser	Bidrag endring total importverdi
	(a) =	(b) +	(c) -	(d)
1868	24	31	1	-8
1871	-22	-24	2	1
1882	-21	-5	-18	3
1891	31	10	28	-7
1903	13	16	-2	-1
1907	16	-1	22	-5
1910	-18	9	-17	-9
1912	-18	-18	12	-11
1914	12	-8	23	-3
1916	-21	9	14	-44
1919	-38	63	-29	-72
1920	27	8	34	-16
1921	26	-21	-26	73
1924	19	9	23	-13
1928	-19	-17	3	-5
1930	-21	17	-39	1
1931	-1	16	-38	21
1932	24	-22	25	22
1933	31	9	57	-35
1934	-19	-12	-2	-5
1936	-29	-9	-35	15

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – tabell [07300](#).

Tabell 4.1 som viser de ulike komponenters bidrag til endringer i importverdier kan være et godt supplement til figur 4.2. Tabell 4.1 viser de 10 årene mellom 1866 og 1936 med hhv. størst positiv og negativ årlig endring i kornvarenes andel av den totale importverdien. Eksempelvis vokste importandelen i 1868 med 24 prosent. Dette skyldtes i vesentlig grad en effekt fra at importerte

mengder økte mye fra året før hvor importen var veldig lav, formodentlig et resultat av sviktende avlinger. Vi ser at mengdeeffekten er 31 prosent og priseffekten på beskjedne en prosent. Imidlertid økte totale importverdier mye dette året, noe som gir et negativt bidrag på 8 prosent.

Tabellen viser at mange år var preget av store årlige endringer i verdier, priser og mengder. Et interessant år er 1919 der verdiandelen for korn reduseres med hele 38 prosent. Dette til tross for at kornimporten isolert sett viste stor vekst, var den relative veksten større for den totale vareimporten. Tabell 4.1 viser at reduksjonen i importandelen var et resultat av et betydelig positivt bidrag fra importerte mengder, men et betydelig negativt bidrag fra priser og ikke minst fra økningen i den total importen ga negative bidrag på hhv. 29 og 72 prosent.

I tillegg til de ti årene med hhv. størst og minst endring er året 1931 tatt med for å vise en fordel med denne metoden. I dette året ser vi at endringen i importandelen var på beskjedne -1 prosent. Men vi ser at der var betydelige endringer i mengde, pris og total importverdi, men at disse effektene nøytraliserer hverandre. Bidragene fra endringer i mengde (16 prosent) og total importverdi (20 prosent) oppveies av bidraget fra negative prisendringer (-38 prosent).

4.3. Kolonivarer

Kolonivarer var et begrep i handelsstatistikken klassifisering fra 1866 – 1938. Begrepet henspilte opprinnelig på de varene som var produsert og importert fra europeiske kolonier, og som i utgangspunktet ikke ble produsert i Europa. Dette endret seg noe over tid etter hvert som man også kunne produsere en del av disse varene også i Europa. I handelsstatistikken var de typiske kolonivarene kaffe, te, kakao, sukker, sirup, melasse, honning, tobakk, ris og krydder.

Etter at den eldste klassifiseringen ble erstattet fra 1938/39 forsvant begrepet fra statistikken, og varene fikk egne varegrupper eller inngikk i andre. Det ble eksempelvis laget en egen varegruppe for kaffe, te og kakao, og det samme for tobakk og tobakksvarer og ris ble klassifisert sammen med korn. I denne rapporten er det forsøkt å rekonstruere den gamle varegruppen kolonivarer for data også etter 1938 – med unntak av ris. Imidlertid var importen av ris mellom 1866-1938 relativt beskjeden så det burde ikke gi store konsistensproblemer. Under et utklipp for varegruppen kolonivarer fra [1866-publikasjonen](#).

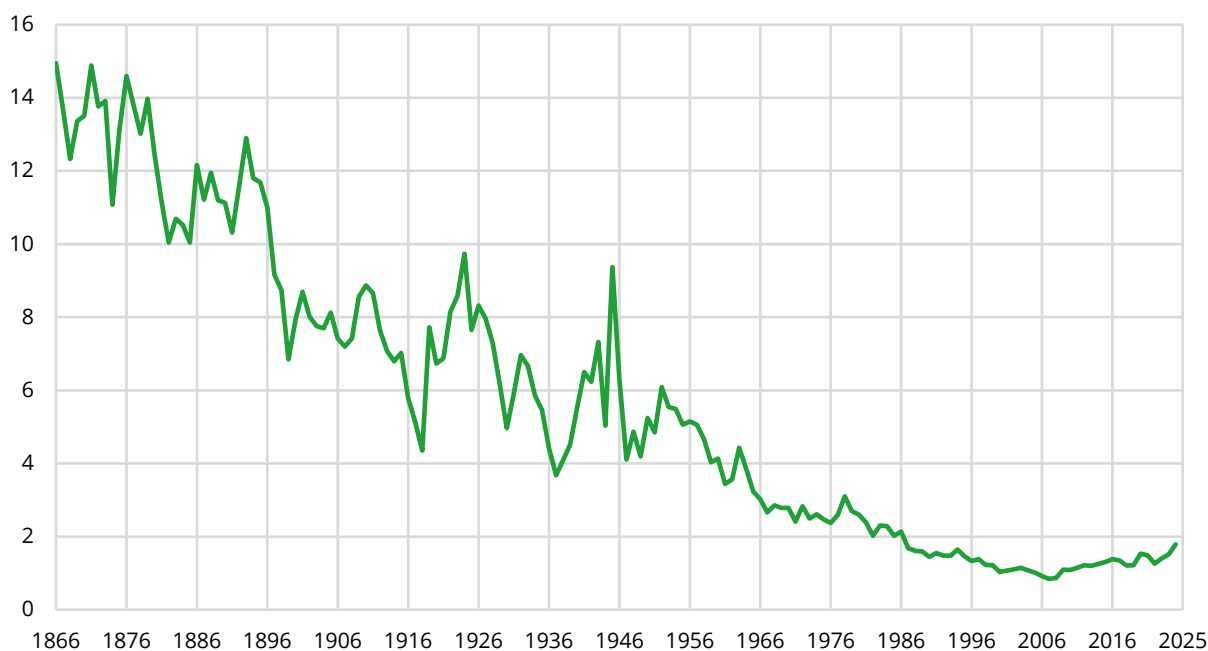
Vareslags.	Vægt.	Værdi pr. Centner.	Værdi.	Toldbeløb.	Vareslags.	Vægt.	Værdi pr. Centner.	Værdi.	Toldbeløb.
4. Kolonialvarer.					d. Tobak.				
a. Ris, Sago m. m.					e. Krydrier, tropiske.				
Ris, afskallet	20,472	4.4	90,077	25,590	Stilke	1	3.5	4	10
Sago	1,650	6.0	9,903	2,751	Blade og Karotter	34,971	20.0	699,411	202,250
Potetesmel	1,644	3.5	5,755	1,357	Snus	7	40.0	298	62
Stivelse	871	10.0	8,708	725	Cigarer	708	110.0	84,978	11,795
Summa	24,637	4.65	114,443	30,423	Røgtobak, Skraatobak etc.	165	30.0	4,939	1,646
					Summa	35,852	22.02	789,630	275,763
b. Kaffe, The og Cacao.					e. Krydrier, tropiske.				
Kaffe	116,197	15.05	1,749,201	484,154	Allehaande	451	7.5	3,383	1,503
The	1,156	35.00	40,454	20,227	Carrystof	5	65.0	339	69
Cacaobønner	527	14.00	7,379	2,196	Ingefær, hvid og brun	527	10.0	5,268	1,756
— mel & Chocolate	91	23.30	2,123	607	— syltet	14	30.0	431	108
— skaller	17 ^o	3.00	52	5	Kanel og Cassia lignea	405	25.0	10,128	4,051
Summa	117,988	15.25	1,799,209	507,189	Kardemomme	42	50.0	2,092	697
c. Sukker, Sirup og Honning.					e. Krydrier, tropiske.				
Sukker i hele Toppe	50,488	8.25	416,529	210,357	Muskatnødder og Muskatblomme	50	30.0	1,490	828
— hvidt	4,034	8.25	33,284	16,783	Nellikker	123	10.0	1,230	718
— gult og brunt	65,683	7.10	466,347	205,230	Peber, Cayenne	2	130.0	259	60
Sirup	67,313	3.70	249,057	56,094	— andre Slags	681	10.0	6,810	2,270
Honning	702	6.00	4,212	1,113	Vanille	1	1,000.0	1,209	194
Summa	188,220	6.21	1,169,429	489,577	Summa	2,301	14.18	32,639	12,254
Recapitulation for alle Slags Kolonialvarer.					Recapitulation for alle Slags Kolonialvarer.				
a, Ris, Sago m. m.	24,637	4.65	114,443	30,423	a, Ris, Sago m. m.	24,637	4.65	114,443	30,423
b, Kaffe, The og Cacao	117,988	15.25	1,799,209	507,189	b, Kaffe, The og Cacao	117,988	15.25	1,799,209	507,189
c, Sukker, Sirup og Honning .	188,220	6.21	1,169,429	489,577	c, Sukker, Sirup og Honning .	188,220	6.21	1,169,429	489,577
d, Tobak	35,852	22.02	789,630	275,763	d, Tobak	35,852	22.02	789,630	275,763
e, Krydrier, tropiske	2,301	14.18	32,639	12,254	e, Krydrier, tropiske	2,301	14.18	32,639	12,254
Summa	368,998	10.58	3,905,350	1,315,206	Summa	368,998	10.58	3,905,350	1,315,206

I figur 4.3.1 under ser vi hvordan andelen av den totale innførselsverdien for disse såkalte kolonivarene har utviklet seg gjennom snart 160 år. Selv om kolonivarene hadde sin opprinnelse i oversjøiske land og områder ble det også etter hvert betydelig produksjon av for eksempel sukker og tobakk i Europa. I 1866 kom fortsatt en stor del av råsukskerimporten fra oversjøiske kolonier, men europeiske land som Frankrike, samt områder som senere ble en del av Tyskland var også viktig for sukkerimporten. En annen viktig vare blant kolonivarene var kaffe. 1866-publikasjonen av utenrikshandelen viser at Brasil var det viktigste importlandet for kaffe dette året. I tillegg viser statistikken betydelig import fra Hamburg og Bremen, noe som trolig kan forklares at kaffen ble først fraktet dit fra andre land før den endte opp i Norge. Typisk var Amsterdam et viktig europeisk innførselspunkt for kolonivarer gjennom det store Hollandske Ostindiske selskap. Som en kuriositet, kaffen ble importert ubrent og brenningen foregikk i importlandene. Før det ble etablert kommersielle kaffebrennerier foregikk brenningen av kaffe til eget bruk i husholdningene – hjemmebrenning med andre ord.

Sist, men ikke minst var tobakk en viktig kolonivare, og det viktigste landet for innførsel av tobakksvarer i 1866 var faktisk Frankrike. Det er usikkert hvor mye av dette som faktisk hadde blitt produsert i Frankrike eller i tredjeland, men Frankrike hadde en betydelig tobakksproduksjon på denne tiden. På 1800-tallet ble det satt i gang tobakksproduksjon også i flere land, og etter hvert skulle USA bli det dominerende landet for innførsel av tobakk til Norge.

I løpet av de 160 årene som vist i figur 4.3.1 under kolonivarenes andel av importverdien falt betydelig fra omtrent 15 prosent i 1866 til mellom 1 og 2 prosent i våre dager. Etter andre verdenskrig synker andelen relativt jevnt mens i den forutgående perioden er utviklingen preget av flere år med store endringer. Eksempelvis i tiden under den første verdenskrigen falt andelen betydelig. Dette hadde nok både sammenheng med at produksjonen av kolonivarer i europeiske land som Tyskland og Frankrike ble preget av krigen, og minelegging og ubåtaktivitet i Nord-Atlantiske farvann gjorde transport fra andre deler av verden vanskeligere de siste par årene av krigen.

Figur 4.3.1 Import av kolonivarer - prosent av total importverdi, 1866-2025

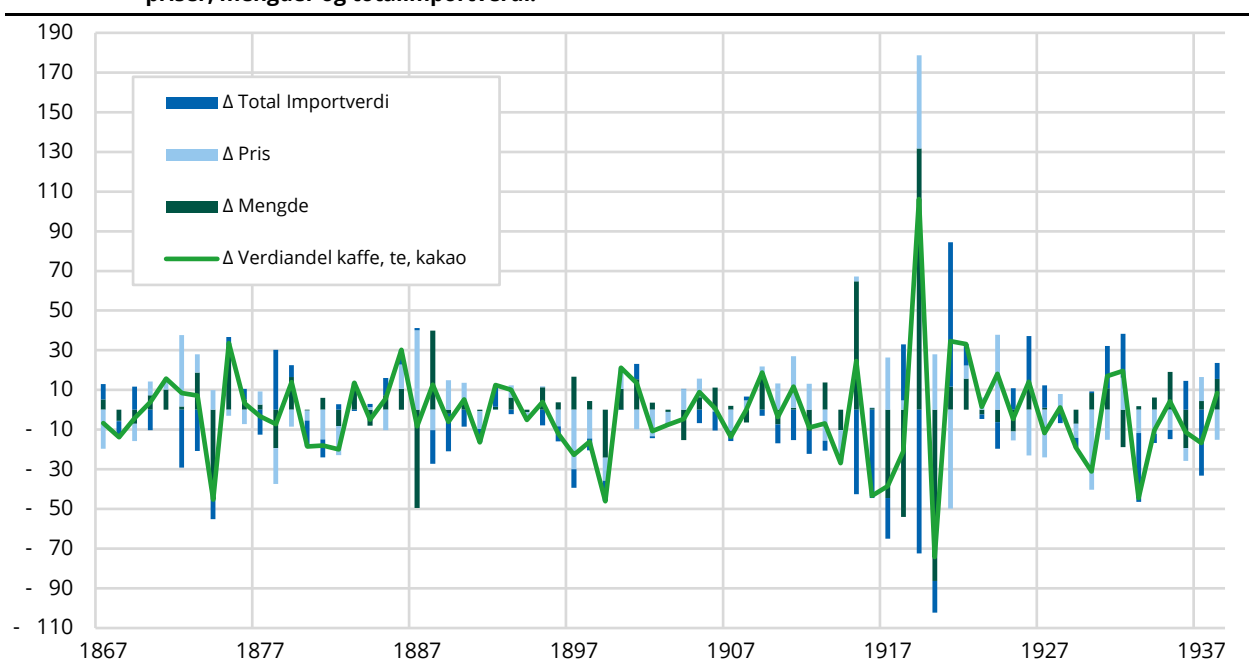
Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

Ser vi på utviklingen av innførselsverdien av kolonivarer fram til etter andre verdenskrig er verdiandelen synkende fram til noen år ut på 2000-tallet hvorpå vi ser en utflating eller svak stigning.

I det følgende ses det nærmere på perioden fram til og med 1938. Dette dels fordi at varegrupperingen fram til og med dette året relativt uendret, og dels fordi i denne perioden er kolonivarenes andel høyest, og man ser de største svingninger fra år til år.

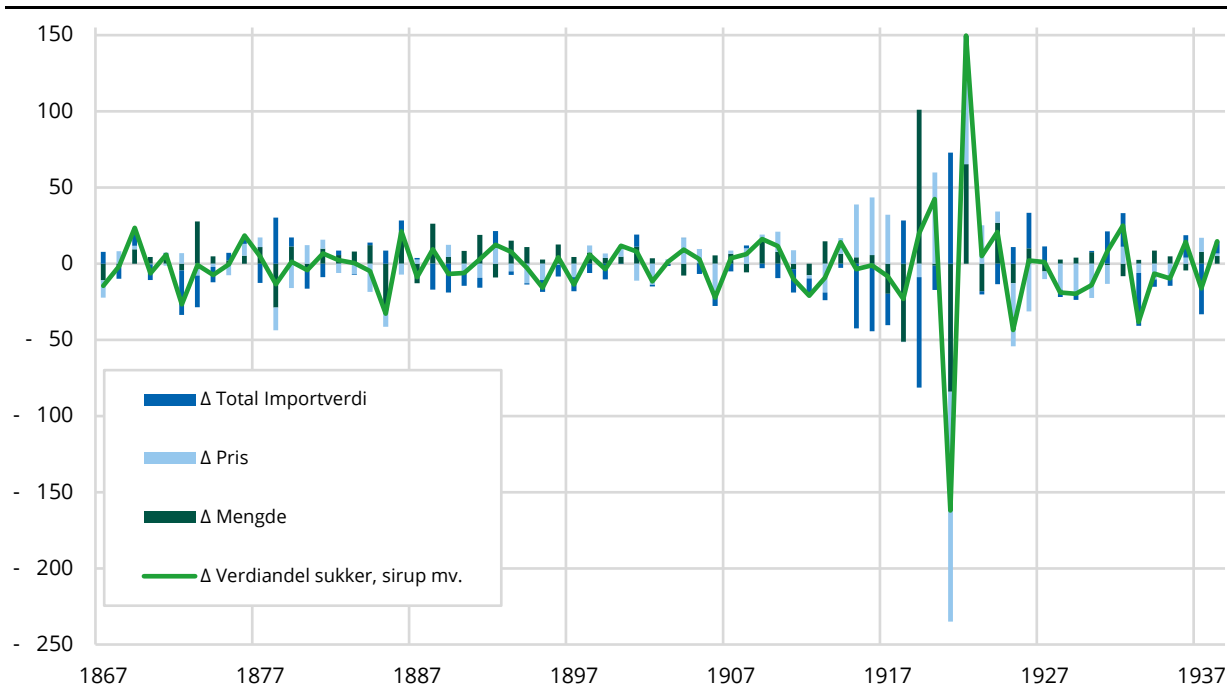
I motsetning til varegruppen for korn og kornvarer er de varene som inngår i varegruppen kolonivarer vesentlige mindre homogene. I det følgende brukes data for mengder og verdier fra de årlige publikasjoner for undergruppene: i) kaffe, te og kakao, ii) sukker, sirup mv., iii) tobakk, og iv) andre (ris, krydder etc.). Figurene 4.3.2-4 under viser de årlige endringer i undergruppens andeler av den totale importverdi som et resultat endringer i mengder, priser og i den totale importverdi. Metoden som er brukt er den samme som ble vist over i avsnitt 4.2 for korn og kornvarer, og det vises også til eksemplet som ble gitt.

Figur 4.3.2 Årlige endringer i verdiandel for kaffe, te og kakao av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.

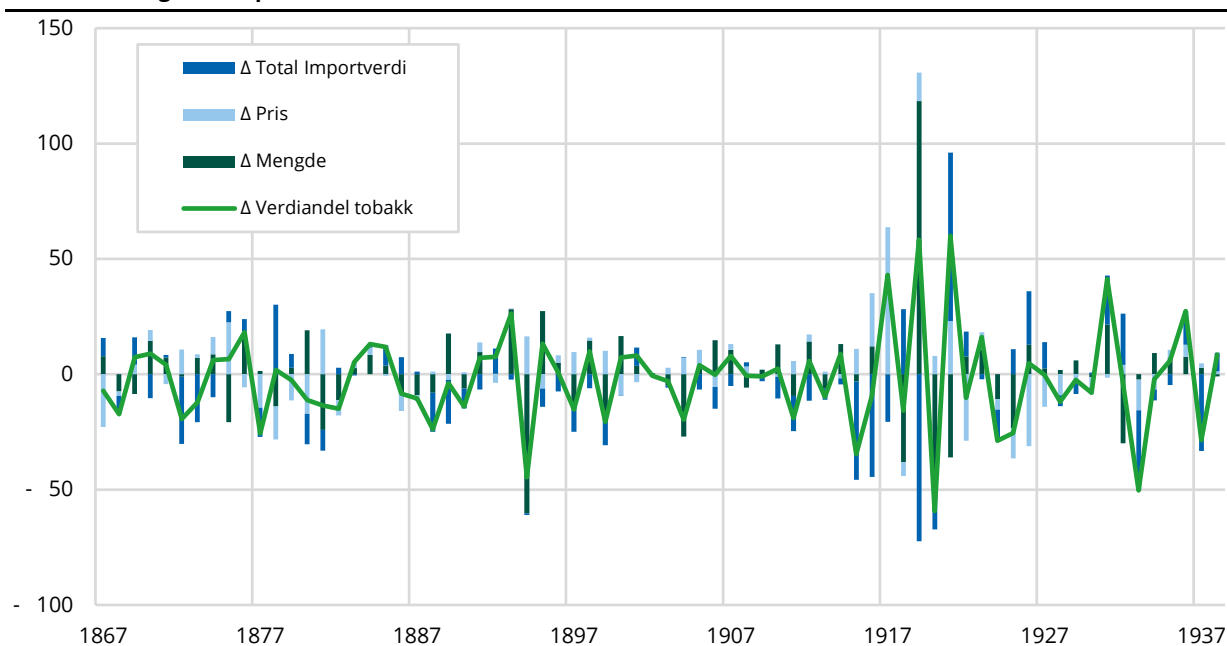
Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer, statistikkbanktabell [07300](#) og [årlige publikasjoner](#).

Figur 4.3.3 Årlige endringer i verdiandel for sukker, sirup mv. av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer, statistikkbanktabell [07300](#) og [årlige publikasjoner](#).

Figur 4.3.4 Årlige endringer i verdiandel for tobakk av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer, statistikkbanktabell [07300](#) og [årlige publikasjoner](#).

Man kan også dekomponere de årlige endringer i den samlede importandelen for kolonivarene som en sum av effekter fra endringer i verdier for de ulike undergruppene og den totale importverdi.

Den totale verdiandel for kolonivarene kan derfor skrives som:

$$Z = \frac{V^k}{V^{tot}} = \frac{V^i + V^{ii} + V^{iii} + V^{iv}}{V^{tot}}$$

Der V = verdi, fotskrift k er kolonivarer, i - kaffe, te og kakao, ii - sukker, sirup mv., iii - tobakk, iv - andre kolonivarer og t - total import.

På endringsform:

$$dZ = d\left(\frac{V^k}{V^{tot}}\right) = \frac{1}{V^{tot}} \cdot dV^k - \frac{V^k}{V^{tot^2}} \cdot dV^{tot}$$

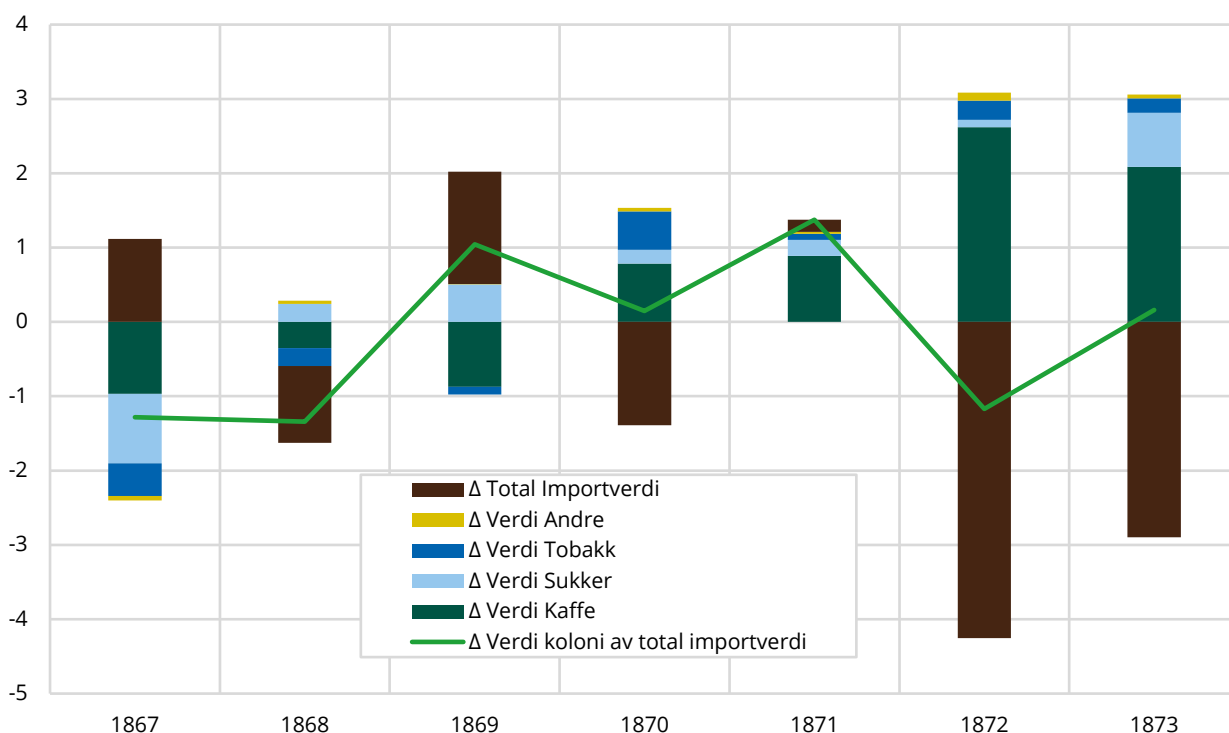
Setter inn for $dV^k = dV^i + dV^{ii} + dV^{iii} + dV^{iv}$ slik at:

$$dZ = \frac{1}{V^{tot}} \cdot dV^i + \frac{1}{V^{tot}} \cdot dV^{ii} + \frac{1}{V^{tot}} \cdot dV^{iii} + \frac{1}{V^{tot}} \cdot dV^{iv} - \frac{V^k}{V^{tot^2}} \cdot dV^{tot}$$

Første ledd på høyre side viser bidraget fra endringer i importverdien av kaffe, te og kakao, andre ledd fra sukker osv., og siste ledd bidraget fra endringer den totale importverdien. I beregningene ble det for V^{tot} brukt gjennomsnittet for periodene, dvs. $V^{tot} = (V_0^{tot} + V_1^{tot})/2$, og tilsvarende for V^k brukt gjennomsnittet for periodene, dvs. $V^k = (V_0^k + V_1^k)/2$.

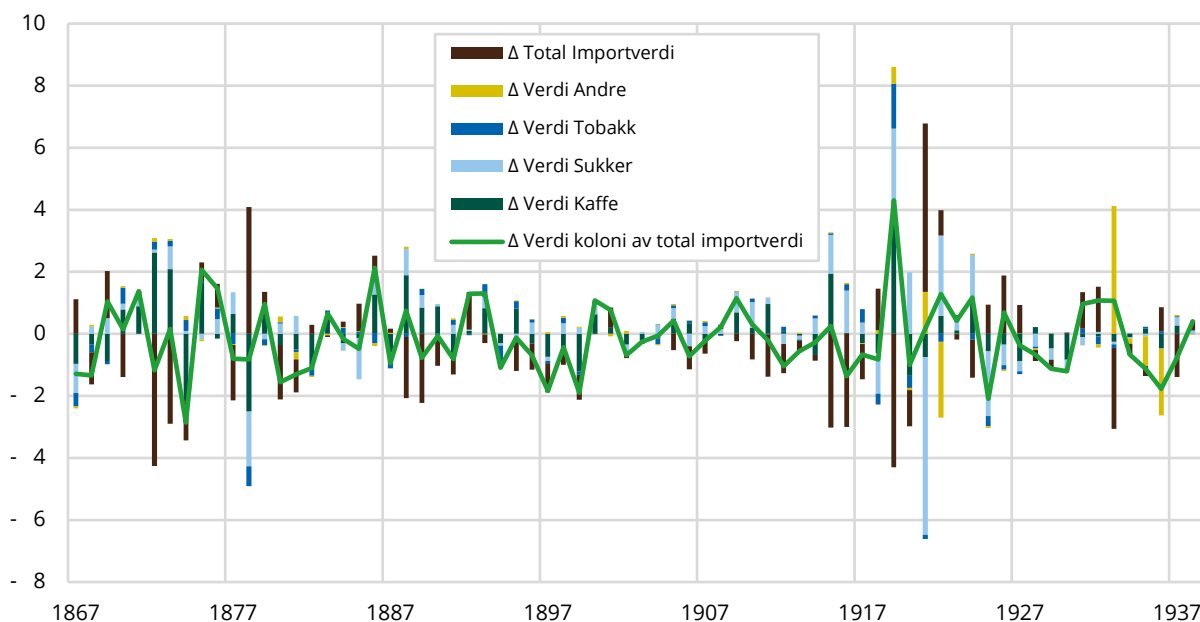
Figur 4.3.6 under viser hvordan endringene i verdiandelen for kolonivarer framkommer som et resultat av bidrag fra endringer i de respektive undergrupper samt endring i den totale importverdien for perioden 1867-1937. Siden figur 4.3.6 er krevende å «lese» på grunn av den lange tidsserien gis det først under i figur 4.3.5 en tilsvarende figur, med en veldig kort tidsperiode for bedre å illustrere.

Figur 4.3.5 Årlig endring i kolonivarenes andel av total importverdi som summen av bidrag fra de enkelte typer varer samt total importverdi. Endringer i prosentpoeng – kort tidsperiode for å illustrere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer, statistikkbanktabell [07300](#) og [årlige publikasjoner](#).

Figur 4.3.6 Årlig endring i kolonivarenes andel av total importverdi som summen av bidrag fra de enkelte typer varer samt total importverdi. Endringer i prosentpoeng.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer, statistikkbanktabell [07300](#) og [årlige publikasjoner](#).

Det er ikke lett å kort oppsummere utviklingen i priser, mengder og verdier over en så lang periode som det man har sett på i dette avsnittet. Det som imidlertid er et gjennomgående trekk i alle figurene, er de voldsomt store utslagene man ser i de turbulente årene fra slutten av første verdenskrig og de første årene utover på 1920-tallet. Eksempelvis er årene 1917 og 1918 preget av lave importerte mengder og høye priser for både kaffe, sukker og tobakk. 1919 derimot preges av opphenting etter krigen og at tomme lagre formodentlig skulle fylles. Importerte mengder økte svært mye for alle de tre grupper kolonivarer her omtalt.

I 1920 gikk importerte mengder av kaffe og tobakk betydelig ned mens prisene fortsatte å øke. Importerte mengder av sukker holdt seg omtrent på det høye nivået året før, men prisene steg mye. I 1921 ser man et dramatisk fall i de importerte mengder av sukker til tross for at prisene falt som en sten. Kaffeimporten steg noe målt i mengder dette året, kanskje også et resultat av et stort prisfall. Tobakksimporten gikk også ned mens prisene fortsatte å øke. Selv om de neste årene også var turbulente, var utslagene ikke så sterke som de foregående.

Det er nok viktig å sette disse endringene, spesielt under og etter første verdenskrig, med den historiske konteksten i disse årene som et bakteppe. Her vises det igjen til relevant faglitteratur. Her ser vi i hovedsak på tallene.

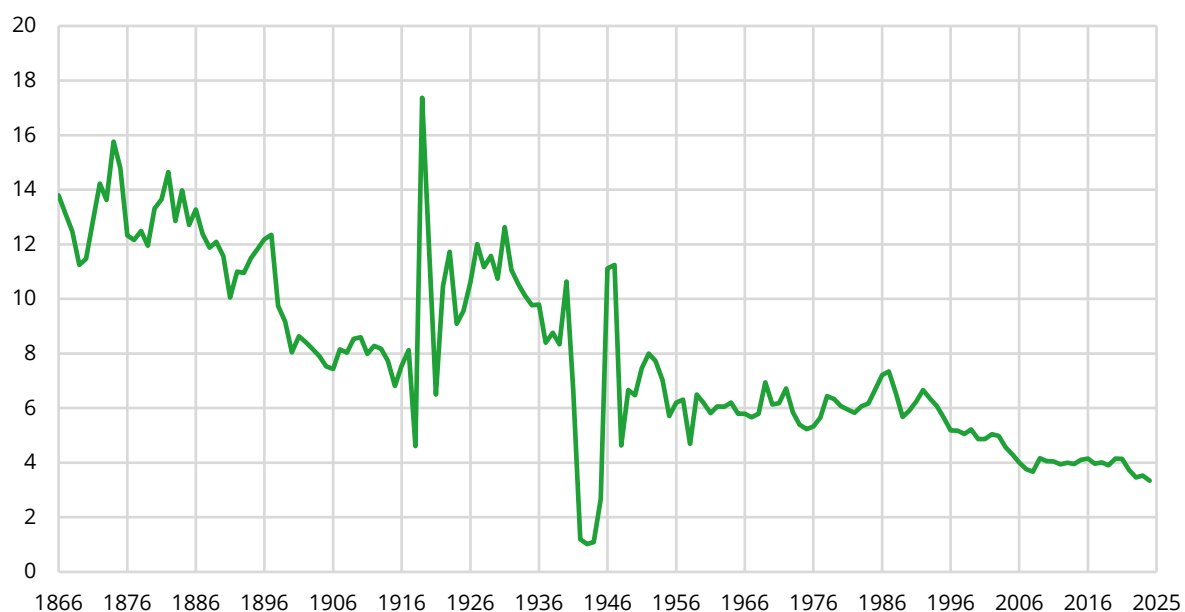
En viktig faktor som ikke har blitt pekt på så langt, men som det nok er viktig å nevne, er valutakurser og endringer i disse i denne perioden. Pengepolitikken i denne perioden skal ikke kommenteres her, men bare slå fast at i de første årene etter første verdenskrig gikk verdien av den norske kronen betydelig ned i forhold til valutaene hos flere av våre viktigste handelspartnere. Spesielt svekket kronen seg mot britiske pund, amerikanske dollar og svenske kroner i denne perioden. Dette må antas å ha spilt en ikke uvesentlig rolle i handelen med utlandet i denne perioden. Utover på 1920-tallet styrket den norske kronen sin verdi vis a vis disse valutaene. Det hører også med å nevne at valutaen i Tyskland kollapset etter krigen og den franske valutaen gikk sterkt ned.

I annekset er tallgrunnlaget for figurene vedlagt.

4.4. Manufakturvarer

En varegruppe som har utgjort en ikke ubetydelig del av importen er såkalte manufakturvarer av «spinnestoffer», dvs. klær, tøy, stoffer, gulvmatter av silke, ull og hamp etc. I startåret for tidsserien, 1866, var det kun varegruppene «kornvarer» og «skip, vogner og maskiner mv.» som var større målt som andel av total importverdi. Dette er en varegruppe det har vært mulig å følge mer eller mindre fra 1866 og fram til i dag, selv om endringer i klassifikasjonene medfører noe brudd i tidsseriene. I klassifikasjonen for perioden 1866-1938 tilsvarer dette varegruppe 10. Dette samsvarer ikke helt, men rimelig bra, med summen av grupper 28, 29 og 30 i klassifikasjonen for årene 1938-1953. Fra 1953 er det brukt SITC-gruppene 65 og 84 - fratrukket undergruppene 651(garn og tråd) og 656 (andre ferdige varer, helt eller delvis framstilt av tekstilmaterialer). Gruppe 656 tilsvarer fra 1976 undergruppe 658. Se for øvrig tabellene 2.1-2.3 i kapittel 2 for en oversikt over klassifikasjonene. For å få tall på 3-sifret nivå er følgende statistikkbanktabeller brukt: 08819, 14516, 14517 og 14519. Figur 4.4 under viser utviklingen i manufakturvarenes andel av den totale importverdi.

Figur 4.4 Import av manufakturvarer - prosent av total importverdi, 1866-2025.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

Fram til omtrent 1890 lå manufakturvarenes andel av den totale vareimporten på over 10 prosent. Så sank andelen til omtrent 5 prosent i 1918. Året etter, 1919, økte andelen til 17 prosent for så å falle til 6 prosent i «kriseåret» 1921. Deretter lå andelen mellom 8 og 12 prosent fram til andre verdenskrig hvor man observerer svært lave andeler. Rett etter krigen var det en betydelig økning før andelen stabiliserte seg på mellom 5-7 prosent helt fram til de første årene av 2000-tallet hvor andelen falt noe mer og har siden ligget på mellom 3 og 4 prosent fram til de senere år.

4.5. Transportmidler

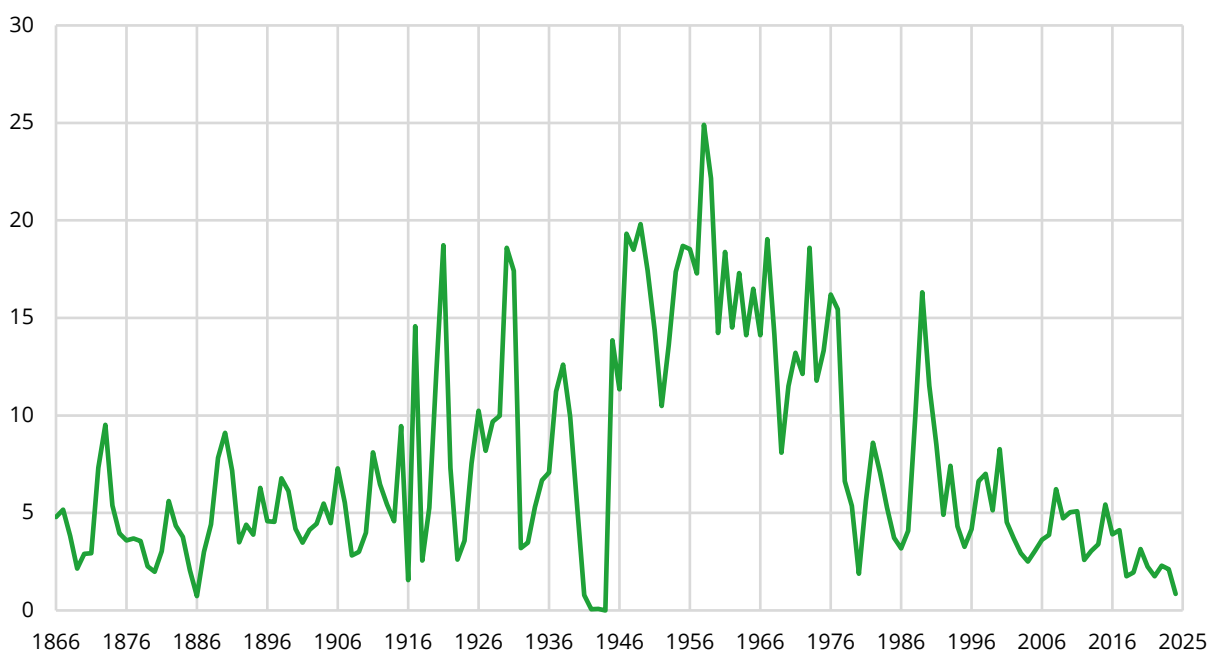
Ulike former for transportmidler har vært, og er fortsatt, viktige importprodukter. Det er imidlertid en varegruppe som er sammensatt av nokså ulike produkter som skip, fly, tog, lastebiler, personbiler etc. Det er derfor i dette avsnittet benyttet tilleggsinformasjon fra NOS Historisk Statistikk siden den første klassifikasjonen fra 1866-1938 ikke hadde transportmidler som en egen varegruppe.

Av de tradisjonelt viktigste transportmidlene er skip. Fra 1866 til 1938 ble dette klassifisert i varegruppe 24 – «Skibe, Vogne, Maskiner, Instrumenter m.m.» I denne varegruppen var naturlig nok skip dominerende, men i tillegg inngikk det i denne varegruppen en hel rekke andre produkter som

barnevogner, gassmålere, pianoer, gitarer etc. I klassifikasjonen fra 1938 til 1953 ble transportmidler en egen varegruppe, og i senere klassifikasjoner ga klassifikasjonene ytterligere mer detaljert informasjon over ulike typer transportmidler.

I de årlige publikasjonene ble det i den første perioden fra 1866 ofte laget egne oversiktstabeller som viste inn- og utførsel av skip, naturlig nok siden skipsfart var veldig viktig for Norge. I publikasjonene NOS Historisk Statistikk ble det derfor utarbeidet tidsserier over inn- og utførsel av skip (inkluderte senere også oljeplattformer) som er benyttet under.

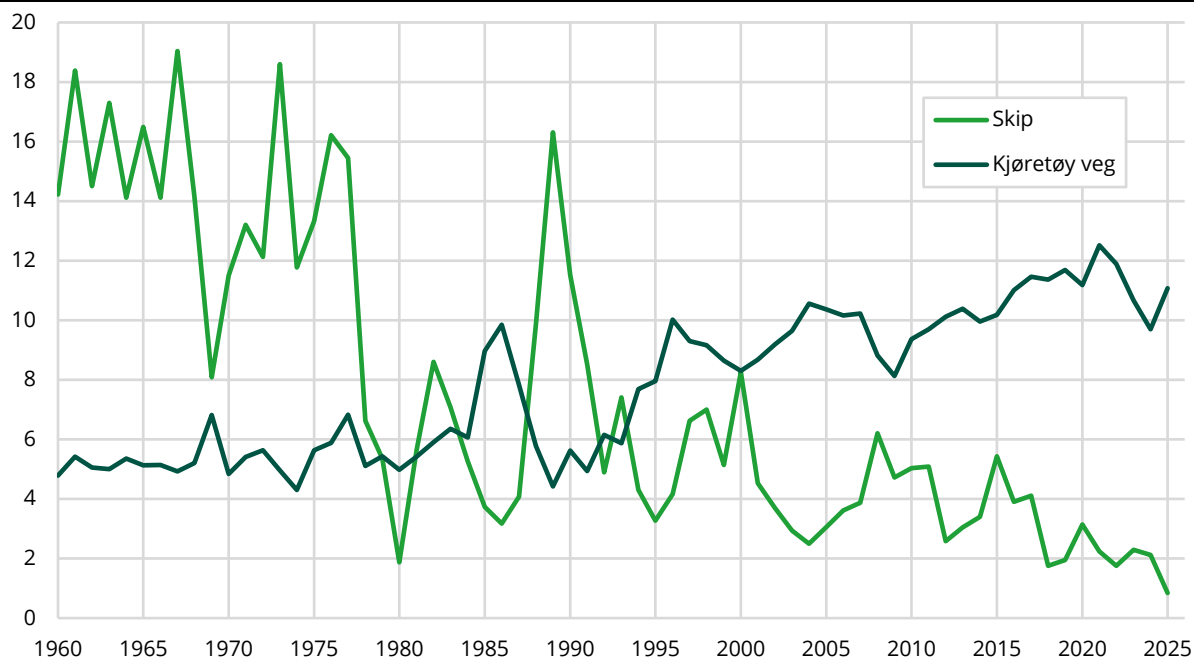
Figur 4.5.1 Import av skip, andel av total importverdi. 1866-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025, og NOS Historisk Statistikk.

Importen av skip viser store variasjoner over hele perioden, og reflekterer nok utviklingen i internasjonal handel – med både opp- og nedturer. Å gå nærmere inne på bakgrunnen er for krevende i forhold til formålet med denne rapporten. Skipsfarten har gjennomgått også en betydelig teknologisk utvikling med overgang fra seil til damp og etter hvert til maskiner drevet med diesel. I 2025 var importandelen for skip på kun 1 prosent av den totale importverdien, mens i 1958 var den på hele 25 prosent – se figur 4.5.1 over.

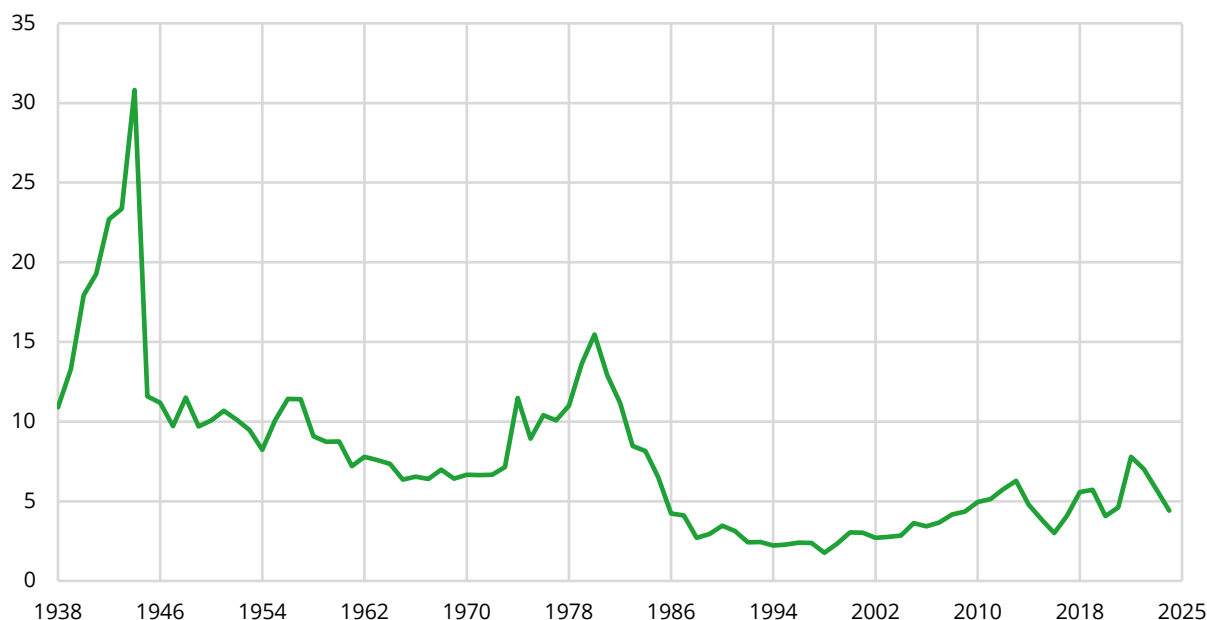
Utover på 1900-tallet ble det for transporten til lands også nye tider ved at bruken motoriserte kjøretøy for både person – og godstransport vokste fram. I figur 4.5.2 under illustreres dette ved å se på importandelene for hhv. skip og kjøretøyer for veg fra 1960. Skinnegående -og luftbårne transportmidler er altså utelatt her. I tillegg er SITC gruppe 785 utelatt, dvs. motorsykler, scootere og andre sykler og invalidevogner (sannsynligvis rullestoler og lignende). Målt som verdiandeler av den totale vareimporten var skip viktigere helt fram til omtrent 1980. Siden den gang har verdien av importen av motoriserte kjøretøy på veg vært større enn for skip – med unntak av noen år like før og etter 1990 som hadde sammenheng med opprettelsen av Norsk Internasjonalt skipsregister.

Figur 4.5.2 Import av skip og kjøretøy for veg, andel av total importverdi. 1960-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1960-2025, og NOS Historisk Statistikk.

4.6. Andre importvarer

I dette avsnittet presenteres tre figurer som viser noen andre viktige varegrupper for importen enn de foran. På grunn av tidsseriebrudd ved skifte i klassifikasjoner har det i noen tilfeller ikke alltid vært mulig å lage tidsserier med tilfredsstillende konsistens.

Figur 4.6.1 Import av mineralolje og mineraloljeprodukter, andel av total importverdi. 1938-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1938-2025.

Figur 4.6.1 viser importandelen for varegruppen mineralolje og mineraloljeprodukter fra 1938. For perioden før tilbake til 1866, var det ikke enkelt å lage en konsistent tidsserie med årene fra 1938 og fremover. For perioden 1938-1953 er varegruppe 34 benyttet, og etter 1953 varegruppe 33. Vi ser

noen enorme utslag i krigsårene. Årspublikasjonene under krigen oppgir for denne varegruppen – og andre varegrupper – at en produksjonslandet er stor grad ukjent eller Tyskland.

For å illustrere med et eksempel. Under er det klippet sammen fra årspublikasjonene [1939](#) og [1944](#).

1939				1944			
Vareslag og land	1	2	3	Vareslag og land	1	2	3
	Vekt Kg	Pris pr. kg Kr.	Verdi Kr.		Vekt Kg	Pris pr. kg Kr.	Verdi Kr.
Bensin	247 300 530	0,11	27 970 806	Bensin	59 480 146 ¹	782,53	46 545 182
15. Nederland	9 196 823		1 049 170	27. Tyskland	269 704		272 340
21. Storbritannia og Nord-Irland	4 332 497		452 500	115. Prod.land ukjent	59 210 442		46 272 842
56. De Forente Stater	58 620 648		7 220 540				
75. Nederlandske besittelser i Vestindia	140 653 163		15 808 562				
96. Iran	34 439 957		3 430 880				

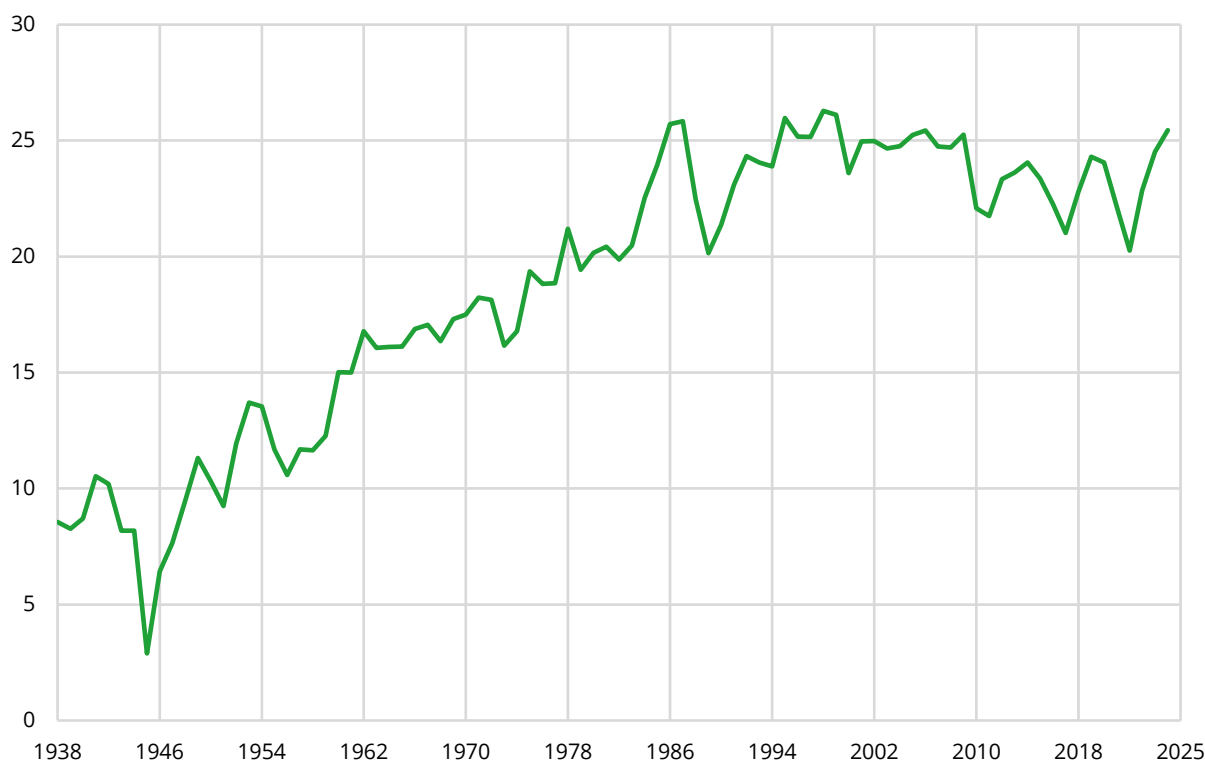
¹ pr. 1000 kg.

Dette er interessant for å si noe om krigsårene og sier kanskje også noe om arbeidsvilkårene for statistikkproduksjonen. Mengden importert bensin i 1944 var kun 24 prosent av mengden i 1939, men som ikke dette var dramatisk nok – prisen per «kg» importert bensin var i 1939 på 0,11 kroner og i 1944 var den 0,78 kroner (merk at pris pr.kg er her per 1000 kg og at en liter bensin veier omtrent 0.75 kg). I sum gir dette en verdiøkning på omtrent 66 prosent. Slike «ekstreme» utslag forklarer disse uvanlige toppene (og bunnene) i krigsårene.

Ellers kan man også se i utslag i figuren av oljekrisene i 1974 og 1980, og i de senere år kan man se effekten av de store økningene i gasspriser i kjølvannet av Russlands invasjon i Ukraina.

Figur 4.6.2 under viser utviklingen i importen av maskiner og apparater – som andel av total importverdi. Når man ser bort fra krigsårene ser vi en betydelig vekst fra et nivå på rundt 10 prosent fram mot 1950, hvorpå det er en sterk vekst fram til midt på 1980-tallet til omtrent 25 prosent. Etter dette har veksten flatet ut fram til våre dager og har ligget i intervallet 20 til 25 prosent. Vi ser enkelte store bevegelser i enkelte år.

Figur 4.6.2 Import av maskiner og apparater, andel av total importverdi. 1938-2025

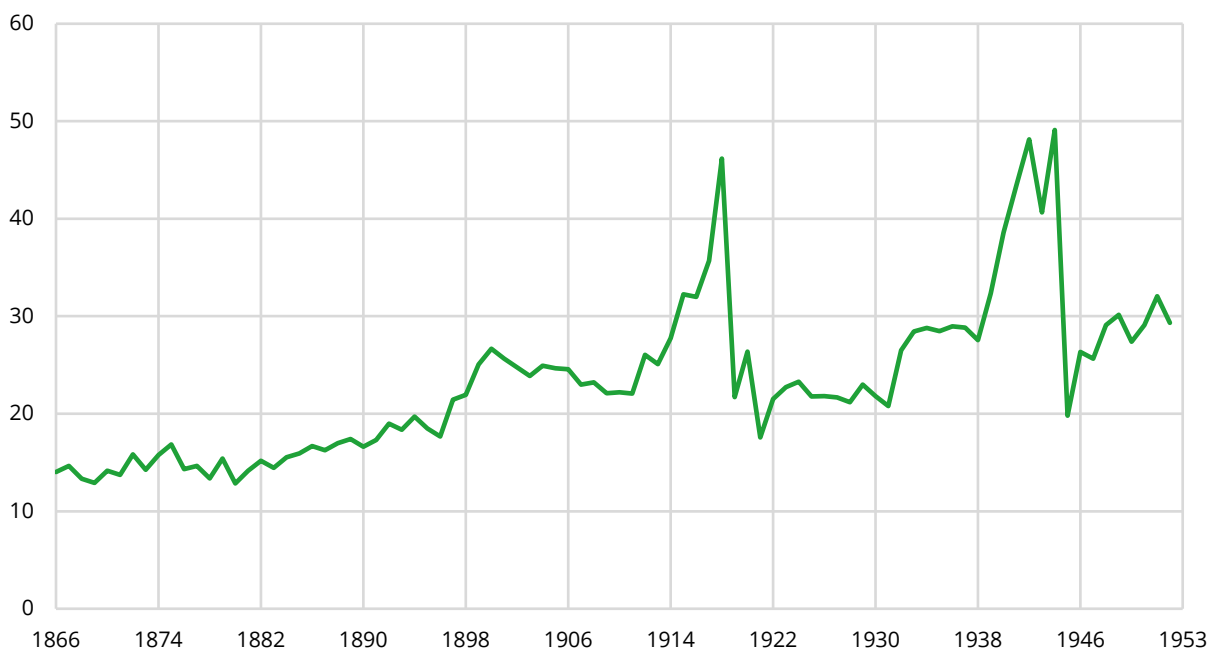

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1938-2025.

Varegruppen maskiner og apparater er krevende å studere siden den er sammensatt av til dels svært heterogene produkter. I tillegg kan de maskiner og apparater som ble brukt før 2. verdenskrig ofte vanskelig sammenlignes med de som brukes i våre dager. Produkter har blitt borte, nye kommet til, og i de produkter som fortsatt enda finnes har nok ofte utviklet seg betydelig rent teknologisk og kvalitativt – dette i tillegg til at de statistiske klassifikasjoner har endret seg. Det man nokså sikkert kan hevde er at anvendelsen av maskiner og apparater, både til produksjon og forbruk, har økt betydelig. I statistikkbanken så vel som i de årlige publikasjonene kan man finne en mengde informasjon som gir ytterligere detaljer.

Varehandelsstatistikken viser at handel med mineraler og metaller alltid har vært viktig – både for innførsel og utførsel. Figur 4.6.3 under viser utviklingen i verdiandelen av total import for mineraler og metaller samlet sett. Dersom man ser bort fra noen ekstreme utslag i årene preget av verdenskrigene ser vi en relativt stabil vekst fra 1866 på knappe 15 prosent fram til 1953 med omtrent 30 prosent. Etter introduksjonen av ny klassifikasjon fra 1953 viste det seg komplisert å føre tidsserien videre med en tilfredsstillende konsistens.

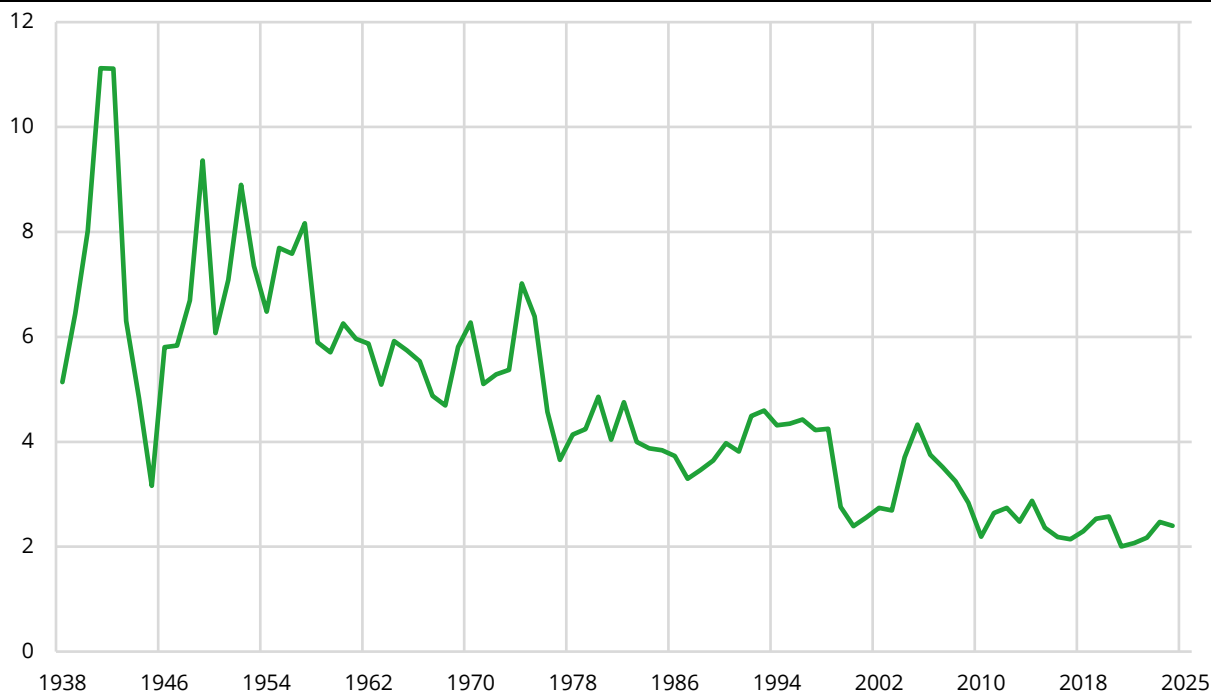
Figur 4.6.3 Import av mineraler og metaller, andel av total importverdi. 1866-1953

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-1953.

Figur 4.6.4 under viser importen av to viktige metaller, jern og stål, fra 1938 til 2025. Dersom man ser bort fra «forstyrrelsene» i tiden i og rundt 2. verdenskrig ser man at importen var relativt sett viktigere i årene fra etter krigen fram til et stykke utpå 1950-tallet. Import av stål og jern var viktige innsatsfaktorer i gjenoppbygging etter krigen, industrireising, utbygging og modernisering av infrastruktur samt boligbygging, og stod for mellom 6- 9 prosent av den totale importverdi i denne perioden. Utover fra siste halvdel av 1950-tallet reduseres importen målt som verdiandeler, noe som i de neste par ti-årene nok dels kan tilskrives at produksjonen ved Norsk Jernverk i økende grad ble en viktig produsent for å dekke nasjonale behov.

Nedgangen i importen fortsatte til slutten av 1960-tallet, da man en oppgang fram til første halvdel av 1970-tallet. Forklaringene her er nok sammensatt, men som nevnt over skyldtes nok nedgangen utover på 1960-tallet dels innenlandskproduksjon. Oppgangen i første halvdel av 1970-tallet deretter fulgt av nedgang reflekterer nok i betydelig grad utviklingen for norske skipsverft som igjen var reflekterer oppgangstider og krisetider i internasjonal skipsfart.

Figur 4.6.4 Import av jern og stål, andel av total importverdi. 1938-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1938-2025.

Tabell 4.1 viste en dekomponering av de ulike effekter i utviklingen i verdiandeler for korn. Siden det antas at også jern og stål består av relativt homogene produkter, viser tabell 4.2 en tilsvarende dekomponering.

Tabell 4.2 Prosentvise årlige endringer i jern og stålprodukters andel av totalimportverdi, dekomponert i prosentvise bidrag fra endringer i mengde, kornpriser og total vareimportverdi – utvalgte år.

	Jern/Stål -prosentvis endring andel importverdi	Bidrag endring importert mengder	Bidrag endring importpriser	Bidrag endring total importverdi
	(a) =	(b) +	(c) -	(d)
1939	23	62	-26	-14
1943	-57	-71	21	-7
1946	61	70	51	-60
1947	1	33	23	-55
1949	34	38	9	-13
1950	-43	-36	6	-14
1951	15	37	4	-26
1952	23	4	19	0
1953	-19	36	-51	-4
1954	-13	11	-13	-11
1955	17	20	4	-7
1958	-33	-19	-11	-3
1959	-3	6	-9	-1
1960	9	9	10	-10
1963	-14	2	-8	-9
1964	15	20	3	-9
1969	21	16	14	-8
1970	8	15	15	-23
1971	-21	-12	-1	-8
1973	2	14	10	-22
1974	27	25	27	-26

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1938-2025.

Tabellen viser betydelige årlige bevegelser, uten at enkeltår kommenteres videre her.

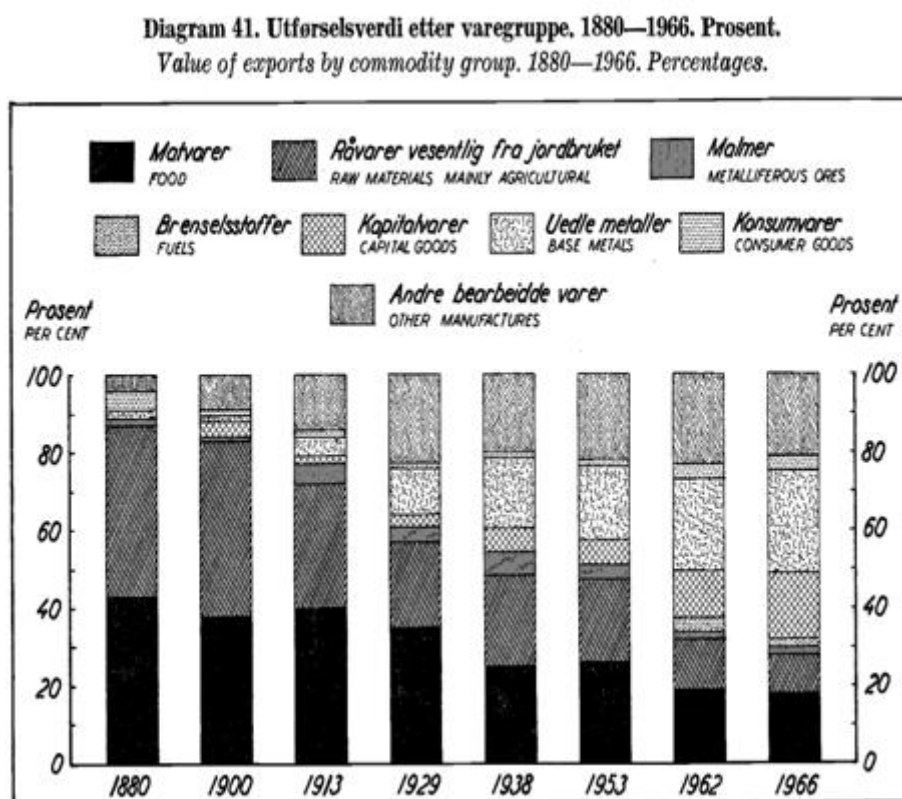
5. Utførselen

I dette kapitlet ses det nærmere på utviklingen i noen av de varegruppene som har vært sentrale på utførselssiden. Ikke overraskende dominerer fisk og trelast eksporten en lang periode fra starten på tidsperioden 1866-2025. Like lite overraskende er det vel at olje og gass fra omkring 1980 blir svært dominerende. Men, det skjer mye annet spennende, og i dette kapitlet forsøkes det å gi en kortfattet oversikt basert på et utvalg av de tilgjengelige data i statistikkbanken, delvis supplert med ytterligere detaljer fra de årlige publikasjoner.

5.1. Sammensetningen av utførselen

Som i kapittel 4, gis det her også innledningsvis et kort overblikk over sammensetningen av utførselen med samme aggregerte grupperinger som tidligere, med utgangspunkt i figur 5.1.1 som første gang ble publisert i [NOS Historisk statistikk 1968](#).

Figur 5.1.1 Utførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år. Prosentvis andel av total utførselsverdi.

Kilde: [NOS Historisk Statistikk 1968](#).

Figur 5.1.1 viser utvalgte år fra 1880 til 1966. Det er som for tilsvarende figur i kapittel 4 også her beregnet tall for hvert år for gruppene i figur 5.1.1 fra 1953, som vist i figur 5.1.2 under, mens det for årene før har det kun vært mulig å rekonstruere enkeltårene før 1953 i figur 5.1.1.

Fra figur 5.1.2 (og 5.1.1) kan man peke på noen hovedtrekk. Det mest slående i figuren, og kanskje ikke uventet, er det store skiftet man ser rundt 1980. Gruppen kalt «Brenselstoffer» eksploderer så og si. Dette er selvsagt knyttet til den store økningen i eksporten knyttet til olje- og gassproduksjonen. Denne varegruppen blir fra 1980 raskt så stor at all annen eksport blir fortrent ved måling av relative eksportandeler.

Ellers merker man seg at i det første året i figuren, 1880, var det to store grupper av produkter som stod for det meste av eksporten – «Matvarer m.m.» og «Råvarer, vesentlig fra landbruket». For den

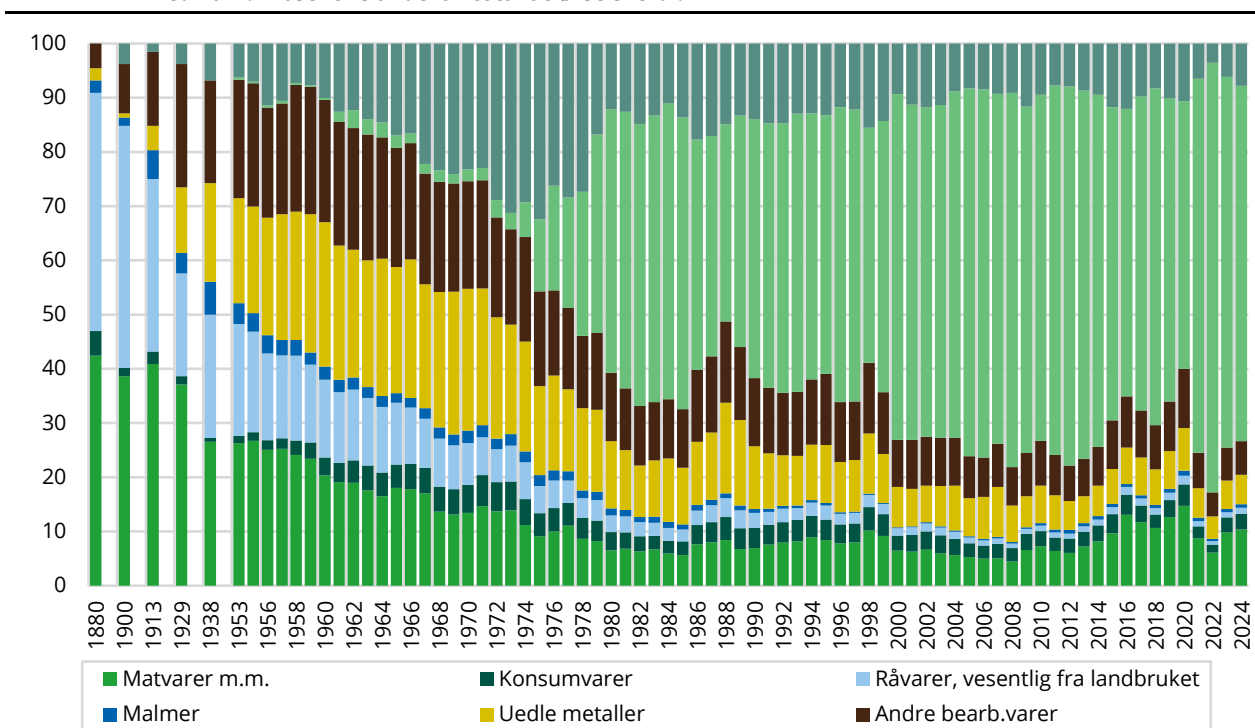
første gruppen er dette i hovedsak fisk, og for den andre gruppen er dette i starten i hovedsak trelast og tømmer. Etter hvert blir denne siste gruppen dominert av tremasse og cellulose.

Utover på 1900-tallet reduseres den relative betydningen av matvarer (fisk), mens andre varegrupper øker. Gruppen råvarer fra landbruket reduseres noe, men er fortsatt betydelig, og består i økende grad av cellulose. Derne, ser man at gruppen «Uedle metaller» vokser sterkt utover på 1900-tallet. Dette er knyttet til industrietableringer og raskt økende produksjon av spesielt jern, stål og aluminium.

En annen gruppe som vokser fram, er «Andre bearbeidede varer». Dette er knyttet spesielt til papirproduksjon (altså ikke klassifisert sammen med tremasse cellulose) og kunstgjødsel.

Eksporten av «kapitalvarer» er i stor grad knyttet til skipsbygging hvor man ser en voksende eksportandel fram til olje og gass blir dominerende.

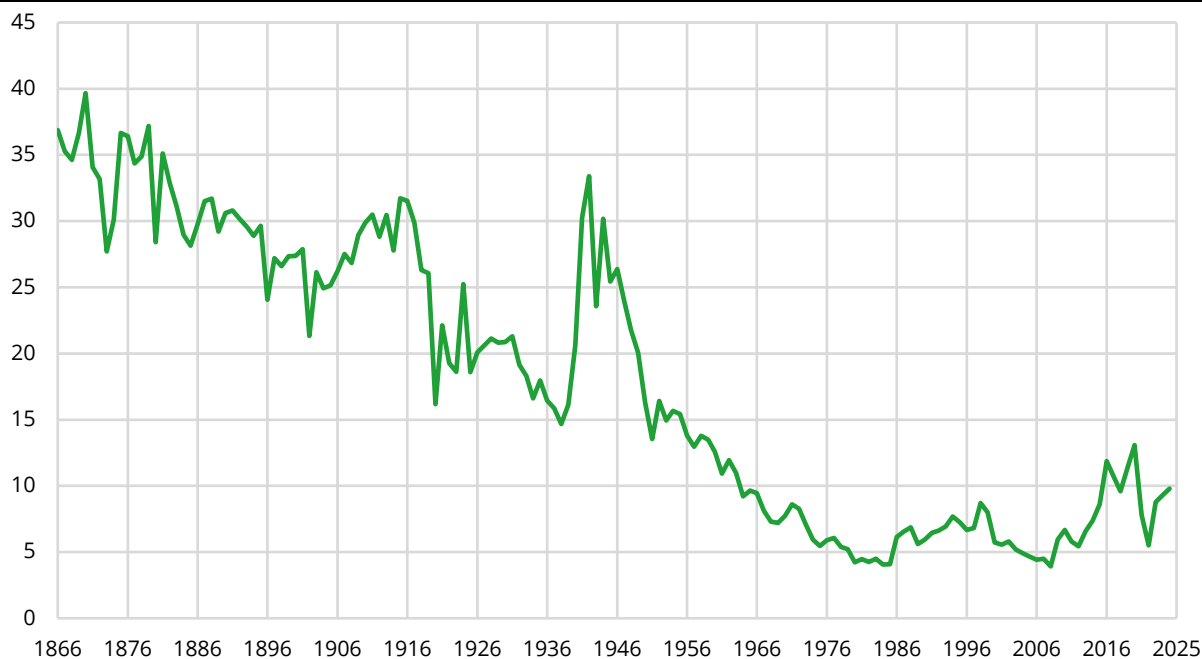
Figur 5.1.2 Utførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år før 1953, deretter hvert år til og med 2024. Prosentvis andel av total utførselsverdi.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1880-2024.

5.2. Fisk

I «toppåret» 1870 utgjorde fiskeeksporten hele 40 prosent av Norges totale eksportverdi for varer. I de historiske statistikkbanktabellene ble fisk i årene fram til 1938 inkludert i varegruppen for matvarer mv. Til tross for at det var noe eksport av andre matvarer som smør, var dette småtterier å regne i forhold til fisk. I 1870 utgjorde verdien av fiskeeksporten 99,7% av det som i statistikkbanktabellen klassifiseres som matvarer mv. I klassifikasjonene brukt senere ble fisk og fiskevarer egen varegruppe. De årlige publikasjonene fra den første perioden inneholder langt flere detaljer slik at fisk og fiskevarer enkelt kan identifiseres. I figur 5.2 under er tall for fisk og fiskeprodukter fra 1866-1937 hentet ut «manuelt» fra årspublikasjonene.

Figur 5.2 Eksport av fisk, andel av total eksportverdi. 1866-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

Denne rapporten vil ikke gå inn i alle detaljer bak figur 5.2. Det finnes imidlertid mye norsk faglitteratur som gir gode beskrivelser over den historiske økonomiske utviklingen i Norge, herunder også utenrikshandelen, se f.eks. Hodne og Grytten. Figuren viser imidlertid en nokså tydelig negativ utvikling perioden sett under ett med de mest ekstreme utslagene i årene i og rundt verdenskrigene. Spesielt etter den siste verdenskrigen og fram til tidlig på 2000-tallet, er fiskeeksportens nedadgående andel i stor grad et resultat av totale eksportverdier øker. Utover på 2000-tallet ser vi en stigende tendens som åpenbart har sammenheng med utviklingen i den norske oppdrettsnæringen. Det finnes etter hvert mye god statistisk informasjon fra både [Statistisk sentralbyrå](#) og [Sjømatrådet](#) om norsk eksport av fisk.

Tabell 5.1 under viser en dekomponering av årlige endringer fiskeeksportens verdiandel, med bidrag endringer i mengder, priser og den total eksportverdi.

Tabell 5.1 Prosentvise årlige endringer i fisk og fiskevarers andel av total eksportverdi, dekomponert i prosentvise bidrag fra endringer i mengde, priser og total vareeksportverdi – utvalgte år.

	Fisk -prosentvis endring andel importverdi	Bidrag endring importert mengder	Bidrag endring importpriser	Bidrag endring total importverdi
	(a) =	(b) +	(c) -	(d)
1871	-15	-25	11	0
1873	-18	-30	26	-14
1875	20	5	-1	16
1880	-27	-4	-3	-20
1881	21	24	8	-11
1896	-21	-12	-2	-7
1897	12	36	-11	-13
1903	20	-7	34	-7
1915	13	29	35	-50
1920	-48	43	-45	-47
1921	31	-36	1	67
1924	30	-2	58	-25
1925	-31	-6	-26	2
1941	38	-19	51	6
1943	-35	-16	-9	-9
1950	-21	-13	19	-27
1951	-19	31	-3	-46
1956	-11	10	-2	-20
1964	-18	18	-17	-18
1967	-15	35	-40	-11
1968	-11	-7	7	-11
1973	-15	-10	17	-23
1974	-18	-16	23	-25

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike tabeller som dekker perioden 1866-1975.

Utklippet under fra [1870-publikasjonen](#) viser de ulike typer matvarer – og spesielt fisk- og fiskevarer, som ble eksportert. I senere klassifikasjoner er fisk og fiskevarer blitt mye mer detaljert.

Vareslags. (Désignation des marchandises.)	Vægt. ¹⁾ (Poids net.)	Værdi pr. Cent- ner. ²⁾ (Taux d'évalu- ation.)	Værdi. ³⁾ (Valeurs actuelles.)	Toldbe- løb. ³⁾ (Droits perçus.)	Vareslags. (Désignation des marchandises.)	Vægt. ¹⁾ (Poids net.)	Værdi pr. Cent- ner. ²⁾ (Taux d'évalu- ation.)	Værdi. ³⁾ (Valeurs actuelles.)	Toldbe- løb. ³⁾ (Droits perçus.)
2. Madvarer af Dyr (produits alimentaires d'animaux).					Anden salt Fisk, norsk:				
Kjød (viande), norsk	218	7.40	1,613	-	i Foustager . . . 3,423 —	6,846*	1.50	10,269	28
— fremmed	4	7.50	30	-	i Fartøier	116,784	1.00	116,784	40
Fleesk (pore), norsk	39	13.20	515	-	Ansioser (anchois) n. 35,957 Dunke	2,157*	11.70	25,240	9
— fremmed	434	13.00	5,642	-	— transit . . . 60 —	3*	10.00	30	-
Fugle og andet Vildt (volaille et autre gibier), norsk	563	18.00	10,134	-	Fisk, roget etc. (poisson fumé) norsk	21	20.00	420	1
Fisk, fersk (poissons frais): Lax (saumon), norsk	2,712	21.21	57,512	-	Hummer (homards) n. 1,207,194 Stk.	12,072*	6.00	72,432	2,012
— Makrel (macquereau), norsk	61,677	1.98	122,211	-	Østers (huitres), norsk . . 1 Tønde	3*	2.00	6	-
— anden (autre), norsk	3,065	1.54	4,720	-	Ost (fromage), norsk	7	7.00	49	-
Tørfisk (poisson sec: morue etc.), n.	380,714	3.46	1,316,789	8,133	— fremmed	1	11.00	11	(1)
Fisk, saltet: Klipfisk (poisson salé: morue), norsk	496,688	4.34	2,153,569	5,748	Smør (beurre), norsk	1,157	21.80	25,223	-
{Sild, Vaarsild . . . 233,843 Tdr.	467,686*	2.50	1,169,215	1,659	— fremmed	254	19.50	4,953	(106)
— Storsild . . . 257,979 —	515,958*	2.50	1,289,895	1,527	Madvarer, hermetiske (comestibles en boîtes soudées), norsk . . .	850	18.00	15,300	-
— Nysild . . . 112,829 —	225,658*	1.50	338,487	854	Fiskemel (farines de poissons), norsk	30	4.00	120	-
— Fedsild . . . 323,998 —	647,996*	2.00	1,295,992	2,508	Summa norske Varer	2,950,575	2.72	8,034,169	22,537
— Brislingsild 3,837 —	7,674*	1.00	7,674	18	— fremmede —	693	15.35	10,636	(107)
					— transit —	3	10.00	30	-
					Ialt for 1870	2,951,271	2.73	8,044,835	22,537
					— . 1869	3,202,650	2.24	7,169,176	22,333
					— . 1868	2,595,050	2.30	5,962,135	21,120
					— . 1867	2,529,685	2.43	6,155,603	20,262
					— . 1866	2,493,210	2.56	6,384,104	19,248

5.3. Trelast, trevarer, papir

Når de første løpende statistikkpublikasjonene med verditall for utenrikshandelen kom på plass i 1866, var trelast den største eksportartikkelen sammen med fisk. Etter hvert vokste det også fram produksjon av andre produkter basert på tre som råvare som ble viktige eksportvarer, selv om trelast i starten var det dominerende produktet. I dette avsnittet er det valgt å «konstruere» en varegruppe «Trevarer» som er sammensatt av de varegrupper der produksjonen hovedsakelig er basert på trevirke som råvare – dette er illustrert i tabell 5.2 under.

Tabell 5.2 Varegrupper som inngår i gruppen «Trevarer» i ulike perioders klassifikasjoner

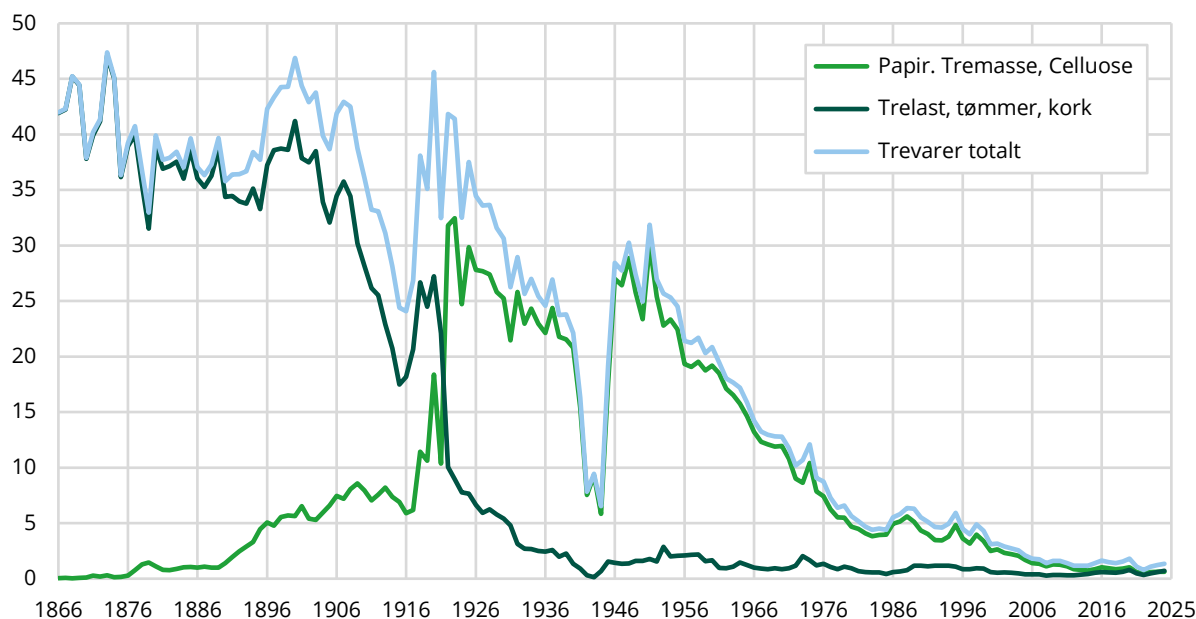
1866-1937	1938-1952	1953-2025
15 Trelast	21 Tre, kork og arbeider herav	24 Tømmer, trelast og kork
16 Trevarer, vesentlig forarbeidde	22 Tremasse, cellulose, papir	25 Papirmasse og papiravfall
18 Papir og arbeider av papir		63 Varer av tre og kork (unntatt møbler)
		64 Papir og papp og varer derav

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

Trevarer og fisk var som sagt de to helt dominerende eksportvarene i starten, og i 1866 stod de til sammen for omtrent 80 prosent av den samlede eksportverdien. Det skulle faktisk gå hele 66 år før disse varegruppene til sammen utgjorde mindre enn halvparten av eksportverdiene. Etter hvert ble annen produksjon basert på trevirke viktigere for eksporten enn trelast og tømmer. Sentralt her står etableringen av cellulosefabrikken i Sarpsborg, Borregaard, som ble sentral i framveksten av norsk treforedlingsindustri. For beskrivelser av den historiske utviklingen av disse næringene vises til annen litteratur om temaet – i denne rapporten forsøkes det først og fremst å belyse utviklingen ved hjelp av det tilgjengelige datamaterialet.

Endringene i klassifikasjonene gjør det vanskelig å lage konsistente tidsserier, spesielt er klassifikasjonen for perioden 1938-1952 lite detaljert på 2-siffernivå for trevare-relaterte produkter. I figur 5.3 under er det med utgangspunkt i varegruppene, som vist i tabell 5.2 over, valgt å lage en tidsserie som består av varegruppene 15 og 16 (1866-1937), varegruppe 21 (1938-1952) og varegruppene 24 og 63 (1953-2025), og en annen tidsserie bestående av varegruppe 18 (1866-1937), 22 (1938-1952) og varegruppene 25 og 64 (1953-2025). Det ble også overveid å inkludere møbler i den første serien – noe som ikke ble gjort.

I starten av perioden var det trelast som var det helt dominerende produktet i eksporten av det som her blir kalt trevarer. Fram mot århundreskiftet når eksport av trevarer topper i både 1873 og 1900 med 47 prosent. I 1873 er dette knyttet til trelast, men etter hvert ser – se figur 5.3 under – man en tiltagende vekst i varegruppen for papir, tremasse og cellulose bidrar til «toppen» i året 1900 (47 prosent) for trevarer. Første verdenskrig medfører et kraftig fall i eksporten av trelast, tømmer og kork i de første krigsårene. For papir, tremasse og cellulose ser man en tilsvarende utvikling, men i mindre grad. I årene etter krigen ser man etter hvert en vesentlig forskjellig utvikling i eksporten. Eksporten av papir, tremasse og cellulose vokser sterkt mens eksporten av trelast, tømmer og kork faller tilsvarende sterkt. Dette har nok sin forklaring i at den nasjonale produksjonen av papir, tremasse og cellulose vokste betydelig spesielt på grunn av aktiviteten ved Borregaard i Sarpsborg. Denne sterke veksten medvirket til at produksjonen av norsk trevirke fant bedre avsetning innenlands enn ved eksport.

Figur 5.3 Eksport av trevarer, andel av total eksportverdi. 1866-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

5.4. Metallindustri

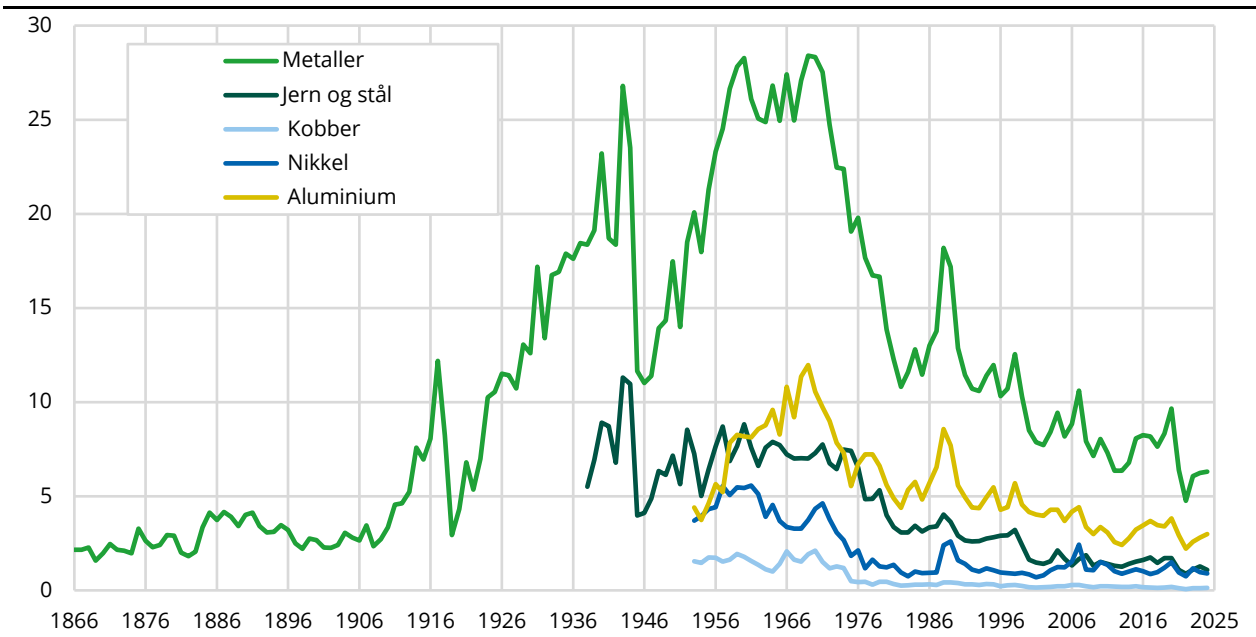
Utvinning av metaller har en lang historie i Norge med flere jernverk på Sør- og Østlandet på 1500-tallet, samt Kongsberg Sølvverk og Røros Kobberverk på 1600-tallet som sentrale steder. En forutsetning for denne aktiviteten var da som senere en rikelig tilgang på og utnyttning av vannkraft. Målt som andeler av norsk total eksportverdi viser de første statistiske publikasjonene fra 1866 en relativ beskjeden andel på 2 prosent, se figur 5.4.1 under.

På starten av 1900-tallet ser man en sterk vekst i metalleksporten som avbrytes i løpet av den første verdenskrigen. Deretter kommer en sterk vekstperiode fram til noen år inn i andre verdenskrig etterfulgt av et kraftig fall. Deretter observeres betydelig oppgang fra årene etter andre verdenskrig til begynnelsen av 1970-tallet. På 1970-tallet til litt inn på 1980-tallet ser man igjen et betydelig fall etterfulgt av en kortere vekstperiode. Fra 1990-tallet og fram til i dag har trenden vært nedadgående – noe som selvfølgelig delvis skyldes fortrenningseffekten fra olje- og gasseksporten ved andelsberegninger. Figur 5.4.1 viser også utviklingen i eksportandelene fra 1938 for jern og stål, og fra 1953 for andre metaller.

Starten på 1900-tallet var ikke viktig bare for treforedlingsindustrien, men også for annen industri som utnyttet elektrisitet basert på vannkraft i produksjonen, og en rekke selskaper vi kjenner godt til i dag ble etablert som Elkem, Norsk Hydro og Norsk Aluminium Company, selv om Norsk Hydro ikke ble etablert i utgangspunktet som en produsent av metaller, men kunstgjødsel.

Eksporten av metaller vokste raskt etter etableringen av de ovennevnte selskaper, og kun avbrutt av forstyrrelser fra verdenskrigene, steg metalleksporten til nær 30 prosent av de totale eksportverdier på 1960 tallet. De raskt voksende petroleumsrelaterte eksportinntektene har medført at den relative viktigheten av metall eksport har avtatt, men Norge er fortsatt en svært viktig aluminiumsprodusent i Europeisk målestokk.

Figur 5.4.1 Eksport av metaller, andel av total eksportverdi. 1866-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike tabeller i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

Produksjonen av jern og stål i nyere tid har i første rekke vært knyttet til Norsk Jernverk i Mo i Rana, men i dag er produksjonen betydelig mindre enn tidligere. For aluminiumsproduksjonen er det betydelig aktivitet i Sunndal og i flere steder i Vestland fylke samt på Sørlandet og i Mosjøen. Nikkel produseres i Kristiansand, mens produksjon av kobber er nesten borte.

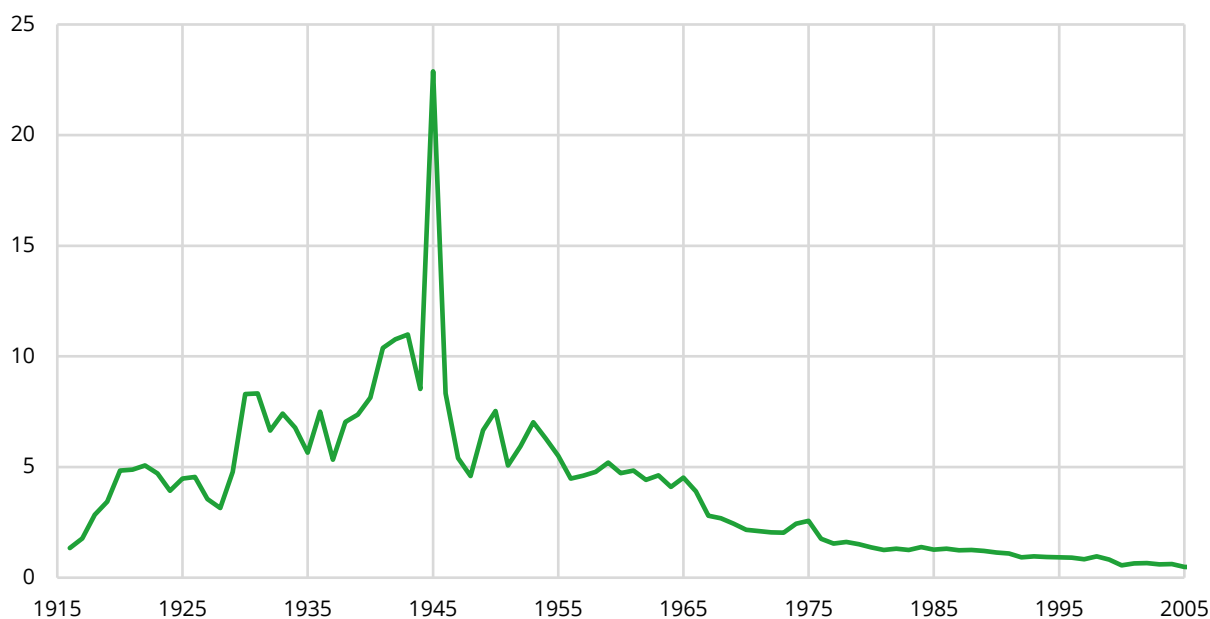
Under et utklipp fra [1866-publikasjonen](#).

Vareslags.	Vægt.	Værdi pr. Centner.	Værdi.	Toldbeløb.
	Centner.	Spd.	Spd.	Spd.
22. Metaller: raa og halvforarbeidede.				
Rujern og gammelt Jern	3,360	0.8	2,686	-
Staal	2,507	10.0	25,068	-
Stangjern	56,730	3.0	170,189	-
Jernplader	756	3.0	2,268	-
Kobber og kobberblandede Metaller: Gahrkobber	7,586	18.0	136,542	-
Gammelt Kobber	349	18.0	6,282	-
Metal, blandet	6	27.0	160	-
Nikkelmetal	356	27.0	9,612	-
Sølv i Barrer	54*	1,862.0	100,578	-
Guldsølv	165*	3,000.0	1,460	-
Summa	71,705	6.34	454,845	-
23. Metaller i Arbeide.				
Jernvarer: Søm og Spiger	2,533	4.0	10,132	-
— Støbegods	704	2.5	1,760	-
Summa	3,237	3.67	11,892	-

Norsk Hydro ble som tidligere nevnt opprinnelig ikke opprettet for å produsere metaller, selv om selskapet senere ble sentral i aluminiumsproduksjonen. Norsk Hydro ble etablert for å produsere kunstgjødsel. Figur 5.4.2 under viser utviklingen i kunstgjødslenes eksportverdier i prosent av de totale eksportverdier. Fra starten fram til 2. verdenskrig sterk eksportandelen omtrent 7-8 prosent. Ser man bort fra noen ekstreme utslag under 2. verdenskrig har eksportandelen etter krigen jevnt og trutt og har siden omtrent 1980 ligget på under 2 prosent av den samlede eksportverdi. Her må

det tillegges at dette i stor grad skyldes den flere ganger nevnte «nevner»-effekt ved at de totale eksportverdier har steget svært mye som en følge av eksportinntektene fra olje- og gassvirksomheten. Norsk Hydro skilte ut produksjonen av kunstgjødsel i et eget selskap i 2004, Yara. Yara er en av verdens største produsenter av kunstgjødsel med produksjon i mange land – som ikke regnes med i norsk eksport. Den dominerende rollen som Yara har i Norge av denne type produksjon gjør at tall ut fra konfidensialitetshensyn undertrykkes og ikke publiseres i statistikken etter 2004 – altså det året Yara ble skilt ut som eget selskap.

Figur 5.4.2 Eksport av kunstgjødsel, andel av total eksportverdi. 1915-2005

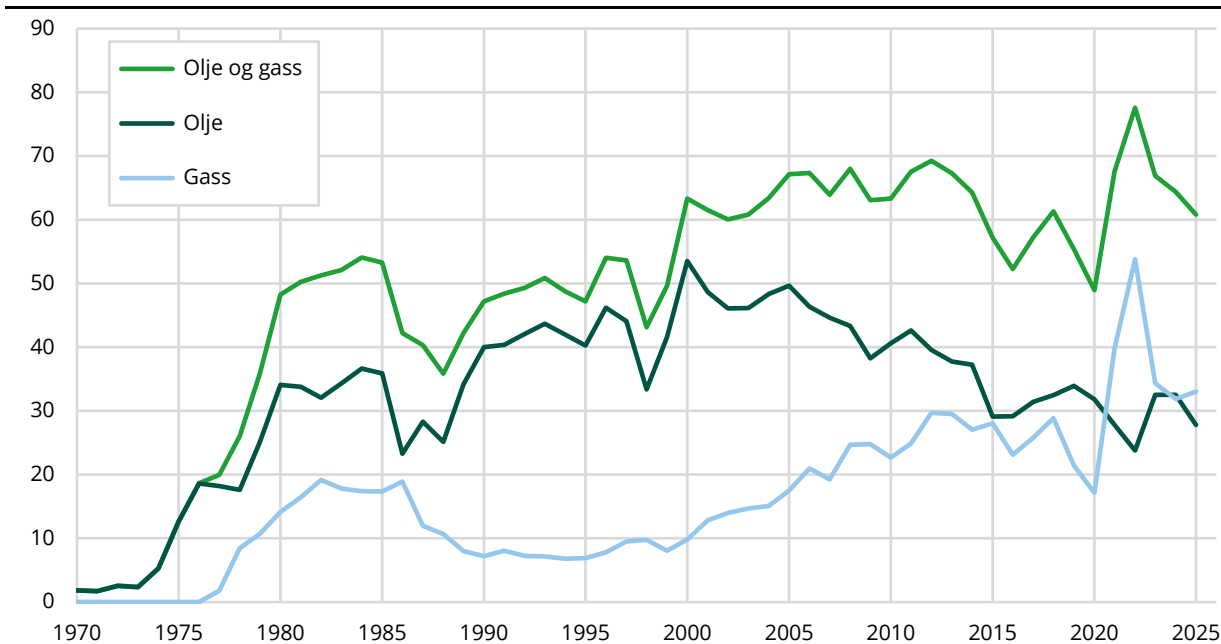

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1915-2005.

5.5. Oljealderen

Figur 5.1.2 viste hvordan eksport av olje og etter hvert gass ble svært dominerende forhold til andre varegrupper. I 1970 var eksportandelen beskjedne 2 prosent, i 2022 hele 78 prosent. Selv om fisk og trelast var svært store og dominerende eksportvarer på 1800-tallet, har ingen varegrupper hatt tilsvarende eksportandeler som olje og gass. Figur 5.5 under viser forløpet.

Fra 1970 vokste eksportandelen raskt til over 50 prosent på 10 år. Deretter har eksportandelene i de fleste år ligget over 50 prosent med unntak av noen enkeltår preget av turbulens på oljemarkedet. Vi ser også at oljens andel hadde en topp i år 2000 på 54 prosent. Etter dette året har oljens andel stort sett vært fallende og var i 2025 på 28 prosent. Gassens andel vokste sterkt fra midten på 1970-tallet for så å falle noe tilbake fra midten på 1980-tallet. Fra år 2000 har den vokst sterkt og var i 2025 på 33 prosent. I 2020 falt gassens andel tilbake noe som nok kan relateres til Covid-19 epidemien og etterspørselssvikt, mens den reagerte kraftig oppover i 2022 grunnet prisstigningen som følge av hendelser i kjølvannet av Russlands fullskalainvasjon av Ukraina. I 2021 var gassens andel for første gang høyere en oljens andel av norsk eksport. Det kan således sies at vi er mer en gassnasjon enn en oljenasjon – enn så lenge.

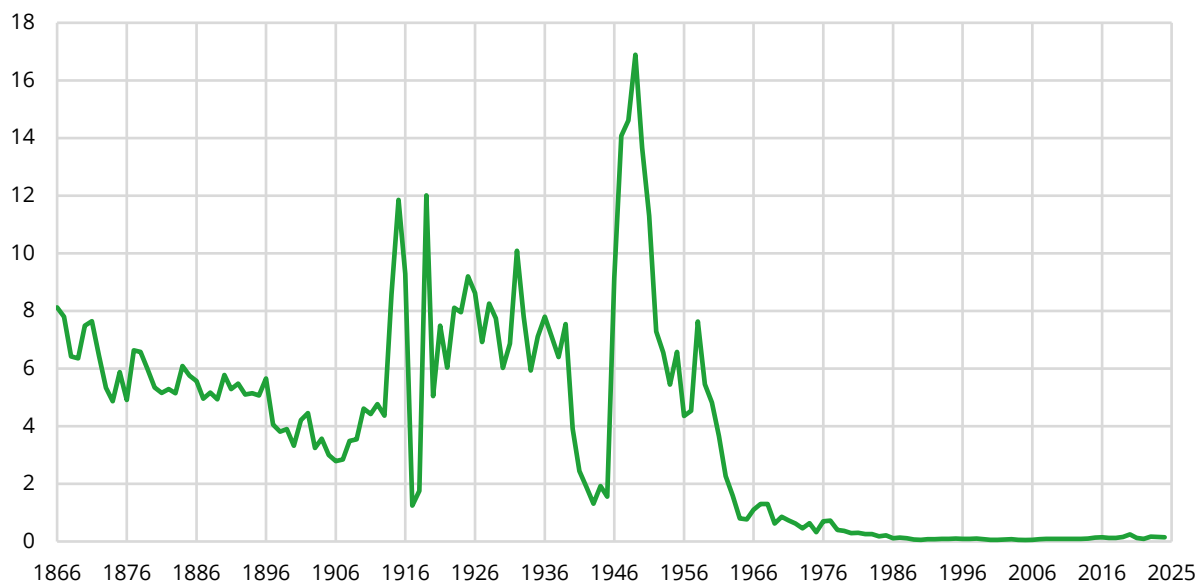
Figur 5.5 Eksport av olje og gass, andel av total eksportverdi. 1970-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1970-2025.

5.6. Frem fra glemselen

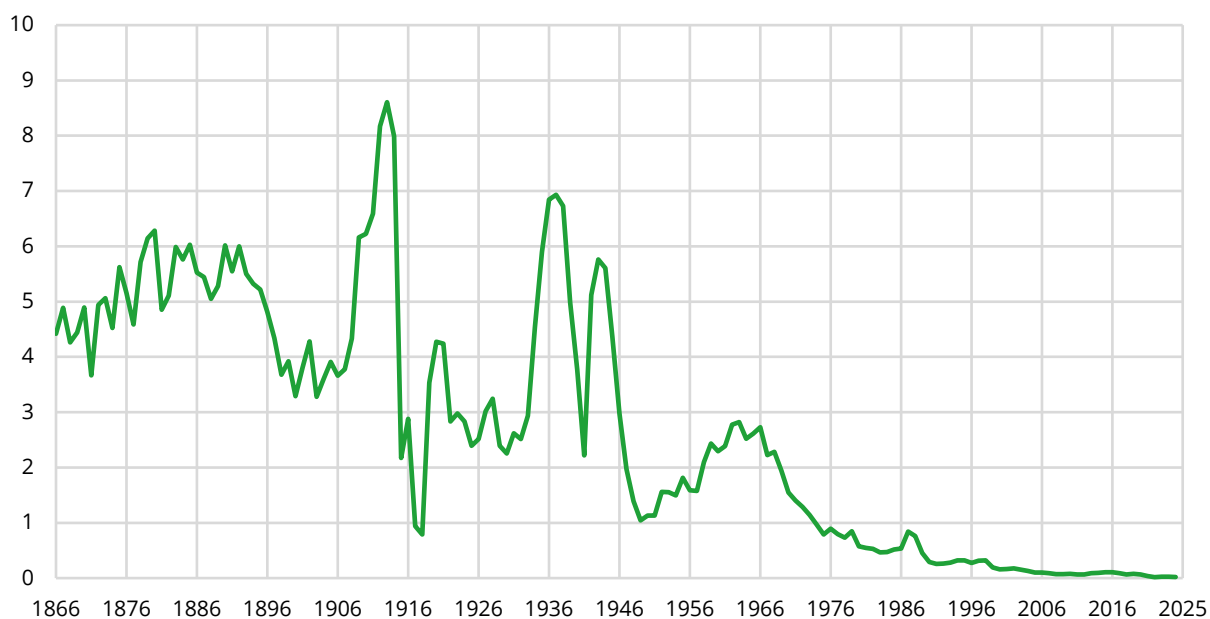
I dette avsnittet ses det kort på noen typer varer som tidligere var ikke ubetydelige eksportvarer, men som i dag er helt eller delvis borte. Eksempelvis så var eksport av spekk og tran tidligere en viktig del av norsk utenrikshandel. Næringen var nært knyttet til hvalfangst og selfangst, hvor spekk ble utvunnet og videreforedlet til tran gjennom koking. Tran hadde anvendelse både som energikilde til belysning og oppvarming, samt som råstoff i industriell produksjon, herunder såpe, maling og senere margarin. Figur 5.6.1 under viser hvordan denne varegruppens andel av de totale eksportverdier har endret seg fra 1866 og fram til i dag. Fra en andel på rundt 8 prosent i 1866 falt denne jevnt og trutt fram til århundreskiftet. Dette hadde muligens sammenheng med at behovet for olje fra hval til belysning ble redusert etter hvert som parafin ble tilgjengelig, og at det ble mindre hval i havområdene i nord og i noen områder ble det innført fangstrestriksjoner.

I årene fra 1906 til starten av første verdenskrig ser man en kraftig økning. Dette hadde sammenheng med at det ble etablert en hvalfangststasjon i Antarktis der feltene fortsatt var svært rike på hval. Under første verdenskrig faller ikke overraskende andelen, men tar seg raskt opp igjen etter krigen. Etter noen år med svært høye andeler i perioden 1947-51 falt denne varegruppens betydning sterkt og importandelen har siden midten på 1980-tallet fram til i dag ligget nær null. Dette har selvsagt sammenheng med at kommersiell hvalfangst i sin alminnelighet har blitt borte.

Figur 5.6.1 Eksport av spekk og tran, andel av total eksportverdi. 1866-2025

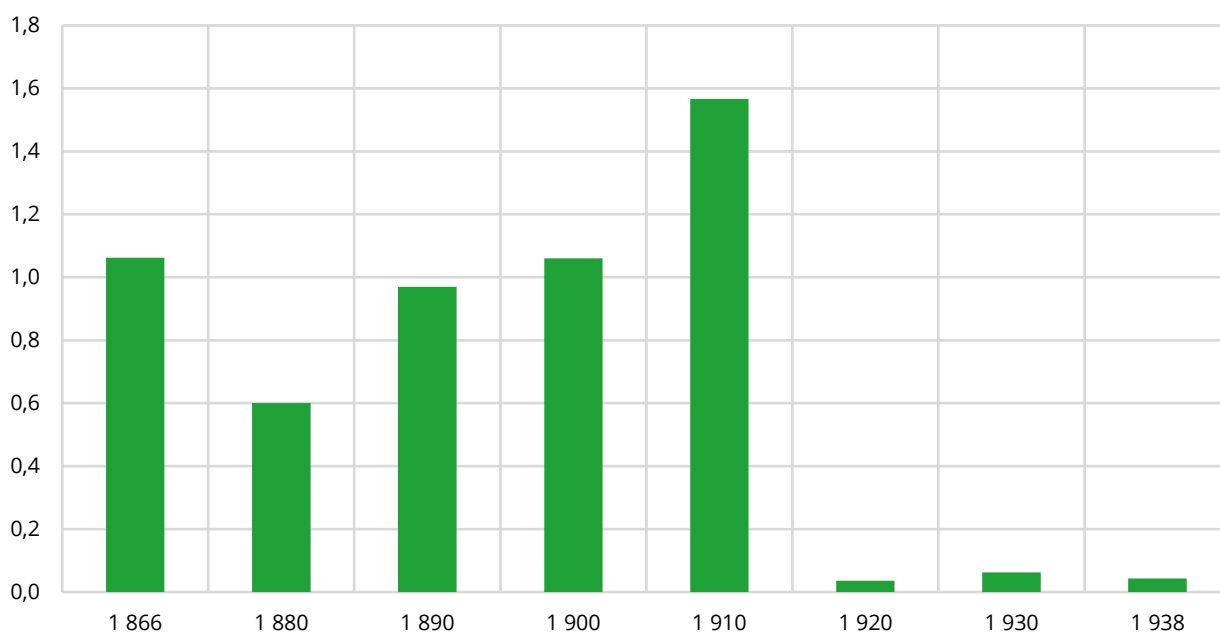
Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike [tabeller](#) i statistikkbanken som dekker perioden 1866-2025.

Eksport av pels, skinn og huder fra dyr var tidligere viktige eksportprodukter. Delvis var dette pels og skinn av ville dyr som rev, mår, oter, isbjørn, sel og hvalross knyttet til jakt og fangst og oppdrett. Den klart største delen av denne varegruppen er imidlertid pels og skinn fra tamme dyr, dvs. kyr, sau, geit og reinsdyr. Eksportandelen falt relativt jevnt fra vel 8 prosent i 1866 til omkring 3 prosent ved inngangen til 1900-tallet – se figur 5.6.2 under. Da fulgte en svært turbulent periode fram til etter andre verdenskrig. I mellomkrigstiden vokste pelsdyrnæringen fram, og i 1937 utgjorde denne varegruppen hele 7 prosent av landets totale eksportverdi. Eksport av pels av sølvrev utgjorde dette året over 60 prosent av eksportverdiene fra denne varegruppen. Målt i antall ble det eksportert 281 369 skinn av sølvrev, og 306 578 skinn av ekorn. Målt i vekt veide imidlertid huder av storfe tyngst. Den første tiden etter andre verdenskrig var det fortsatt betydelig eksport av pelsdyr. Økende krav til dyrevelferd, kritikk fra dyrevernsinteresser, endrede moter og stadig hardere konkurranse fra land som Kina har ført til at disse produktene i dag spiller en liten rolle som eksportvarer.

Figur 5.6.2 Eksport av pels, skinn og huder, andel av total eksportverdi. 1866-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike tabeller som dekker perioden 1866-2025.

En annen, men i dag kanskje noe ukjent, ikke ubetydelig eksportvare var naturis brukt til kjøling. Eksport av naturis var en betydelig norsk næring fra midten av 1800-tallet og fram til et stykke ut på 1930-tallet. Virksomheten baserte seg på uttak av isblokker fra frosne innsjøer og dammer om vinteren, som deretter ble lagret i ishus og eksportert til europeiske markeder i sommerhalvåret. Norsk klima og god tilgang til rent ferskvann og effektive transportmuligheter i kystnære områder i Sør-Norge var et godt utgangspunkt for denne aktiviteten. Det meste ble eksportert til relativt sett nære land som Storbritannia, Tyskland, Nederland og Frankrike. På sitt høydepunkt omfattet eksporten flere hundre tusen tonn årlig, og næringen sysselsatte et ikke ubetydelig antall arbeidere. Naturiseksporten fikk imidlertid en gradvis nedgang fra begynnelsen av 1900-tallet som følge av utviklingen av kunstig kjøleteknologi. Figur 5.6.3 under viser eksportandeler for utvalgte år.

Figur 5.6.3 Eksport av naturis, andel av total eksportverdi – utvalgte år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandelen med varer – ulike tabeller som dekker perioden 1866-1938.

Under, bilde av saging av naturis og et utklipp fra årspublikasjonen for handelen med utlandet over året 1910

Vareslags.	1	2	3	4	5
	Vegt.	Antat værdi pr. kg.	Værdi.	Told- beløp.	Tarif- nr.
	Kg.	Kr.	Kr.	Kr.	
20. Mineraler; raastoffer.					
<i>I) Norske varer.</i>					
Jord og ler	1 384 770	¹⁾ 1.75	24 200	-	
Is	396 581 r.t.	722 210 000* ²⁾	6.83	2 709 000	-

¹⁾ pr. 100 kg. ²⁾ pr. reg.-ton; værdien beregnet efter priser forskjellig for utførsel pr. dampskib (193 862 r.t.) og pr. seilskib (202 719 r.t.) resp. kr. 7.70 og 6.00. ³⁾ pr. 1 000 kg.

Kilde: www.lokalhistoriewiki.no. Foto: A.B.Wilse

6. Oppsummering

I denne rapporten er det digitaliserte historiske statistiske datamaterialet for utenrikshandelen med varer benyttet for å se nærmere på utviklingen i Norges handel med utlandet. Tidsepoken rapporten har sett på er 1866 til 2025, altså de årene det systematisk har vært utarbeidet verditall for handelen. De viktigste varegruppene ble valgt ut fra deres relative «viktighet», det vil si ut ifra verdiandelen av den totale handelen. Dette er gjort både for innførselen/importen og utførselen/eksporten. I noen tilfeller er det også forsøkt å koble mengde- og verditall for å kunne beregne priser. Med tall for verdier, mengder og priser er det gjort enkelte dekomponeringsanalyser, det vil si at endringer i verdiandeler deles opp i pris og mengdekomponenter.

Innførselen av varer på 1800-tallet var dominert av matvarer, og da spesielt korn og kornvarer. I 1866 var mer enn halvparten av innførselen, målt i verdiandeler av den totale importverdien, korn og kornvarer. Matvarer og andre forbruksvarer utgjorde i 1866 til sammen over 70 prosent av den totale importen – målt i verdier. Dette skulle etter hvert endre seg betydelig utover på 1900-tallet.

Spesielt viktigheten av korn og kornvarer avtok raskt utover den første halvdel av 1900-tallet etter hvert som den nasjonale produksjonen økte. Etter andre verdens krig fortsatte denne avtakende trenden for matimporten, men nå i et mye langsommere tempo. Siden omtrent 1950 og fram til våre dager har matvarenes andel av importen grovt sett vært på om lag 10 prosent. I tillegg til økt nasjonal matproduksjon henger dette sammen med at sammen importen av andre varer har økt mer relativt sett. Innførselen av andre forbruksvarer enn matvarer har imidlertid betydelig, slik at den totale innførsel av forbruksvarer har ligget relativt stabilt på nivåer rundt 30 prosent av den totale importen fra 1950-tallet og fram til i dag. Innførsel av personbiler forklarer mye av dette. Litt karikert kan man si at i 1866 var husholdningssektorens andel av importen 70 prosent og produksjonssektorens andel på 30 prosent. Dette forholdet er siden 1950-tallet snudd om, altså 30 prosents andel for husholdningene og 70 prosent for produsentene.

For innførselen av andre varer enn til forbruk, er det et betydelig skifte fra 1800-tallet til 1900-tallet. Man ser betydelige større andeler utover på 1900-tallet for varer, noe som tegner et bilde av framveksten av en annen produksjonssektor enn tidligere. Dette henger naturlig nok sammen med den industrialisering som skjedde, og varer som transportmidler, maskiner, apparater og kjemiske produkter er sentrale typer varer som blir mye viktigere enn tidligere.

I en kompakt oppsummering av utviklingen i utførselen av varer kan man i det tidsrommet det ses på, 1866-2025, dele perioden i tre. I den første perioden fra 1866 til omtrent ved inngangen av 1900-tallet, var utførselen dominert av to typer varer – fisk/fiskevarer og trelast/tømmer. Disse varetypene hadde i 1866 til sammen en eksportandel på nesten 80 prosent.

Den andre perioden starter med industribyggingen fra tidlig på 1900-tallet. En rekke etableringer av betydelige industrielle virksomheter finner sted innen produksjon av relativt ulike produkter som treforedling, metallindustri og kunstgjødsel. Allikevel hadde de til felles at de utnyttet den rike tilgangen på vannkraft til å elektrifisere produksjonen. Disse industriene ble dominerende for eksporten utover på 1900-tallet, sammen med fiskeeksporten som fortsatt var viktig. Fiskeeksporten, som i starten av denne perioden og fram til 1930-tallet hadde eksportandeler på over 40 prosent, falt jevnt og trutt etter andre verdenskrig til ned mot 5 prosent midt på 1980-tallet. Etter framveksten av oppdrettsnæringen har andelen steget de siste ti-årene og ligger i dag på nivåer på rundt 10 prosent. Metallindustrien ble som sagt viktig på 1900-tallet og på 1960-tallet utgjorde utførsel av jern, stål og aluminium – i første rekke, opptil en tredjedel av eksportverdiene. Trevarer som trelast og tømmer hadde tidligere hadde vært sentrale eksportvarer fikk etter mindre betydning for eksporten, men trevirke fant avsetning nasjonalt i den etter hvert betydelige

treforedlingsindustrien. Treforedlingsindustrien ble i denne perioden en sentral eksportnæring og hadde i enkelte år etter siste verdenskrig eksportandeler opp mot 30 prosent. I tillegg kan det nevnes at utover på 1900-tallet vokste skipsverftsindustrien, og var spilte en ikke uviktig rolle fram mot 1980-tallet.

Den siste perioden det er hensiktsmessig å dele periode inn i er åpenbart framveksten av olje- og gassnæringen. Allerede først på 1980-tallet utgjorde eksportandelene fra olje og gass halvparten av de totale eksportverdiene. Med unntak av noen turbulente år sist på 1980-tallet og først på 1990-tallet har denne næringen eksportandeler økt ytterligere og utgjør i dag godt over 60 prosent av den totale eksportverdien, men disse andelene kan svinge mye fra et år til et annet.

Felles for de fleste store eksportvarer gjennom hele perioden man har sett på, er at de stor grad er knyttet til tilgang på naturressurser.

Appendix A: Tallgrunnlag for figurer i kapittel 4 og kapittel 5

Tabellene under gir grunnlagsdata for figurer i kapittel 4 og kapittel 5 av rapporten. Følgende statistikkbanktabeller er benyttet:

[07318: Import av viktige varer \(mengde\), etter varegruppe og år \(1828-1975\)](#)

[13020: Eksport av viktige varer \(mengde\), etter varegruppe og år \(1830-1975\)](#)

[07300: Utenrikshandel med varer \(1 000 kr\), etter varegruppe, år og import/eksport \(1866-1938\)](#)

[13625: Utenrikshandel med varer \(1000 kr\), etter land, år og import/eksport \(1866-1975\)](#)

[13018: Utenrikshandel med varer \(1 000 kr\), etter varegruppe, år og import/eksport \(1938-1953\)](#)

[13019: Utenrikshandel med varer \(1 000 kr\), etter varegruppe, år og import/eksport \(1953-1975\)](#)

[14516: Utenrikshandel med varer, etter varegruppe, år og import/eksport \(1960-1975\)](#)

[14517: Utenrikshandel med varer, etter varegruppe, år og import/eksport \(1976-1987\)](#)

[14519: Utenrikshandel med varer \(1 000 kr\), etter varegruppe, år og import/eksport \(1976-1987\)](#)

[08809: Utenrikshandel med varer, etter varegruppe, år og import/eksport \(1988-2025\)](#)

[08819: Utenrikshandel med varer \(1 000 kr\), etter varegruppe, år og import/eksport \(1988-2025\)](#)

For ytterligere informasjon er benyttet:

[Publikasjoner for utenrikshandelen](#)

[NOS Historisk Statistikk](#)

Totale innførsels- og utførselsverdier 1866-2025. Løpende verdier. Omfangsreferanser i måling av verdiandeler.					
År	Total importverdi 1 000 kroner	Total eksportverdi 1 000 kroner	År	Total importverdi 1 000 kroner	Total eksportverdi 1 000 kroner
1866	104 520	68 800	1946	2 196 800	1 201 566
1867	96 656	69 354	1947	3 819 685	1 819 782
1868	104 628	68 309	1948	3 720 877	2 061 239
1869	93 058	77 806	1949	4 221 202	2 136 602
1870	103 181	80 483	1950	4 845 690	2 788 599
1871	102 000	80 720	1951	6 266 277	4 426 876
1872	136 504	104 720	1952	6 239 036	4 038 643
1873	168 088	120 933	1953	6 508 361	3 632 463
1874	185 760	121 200	1954	7 277 250	4 167 383
1875	176 895	103 490	1955	7 782 782	4 522 431
1876	167 400	118 140	1956	8 653 279	5 516 998
1877	189 770	109 110	1957	9 103 308	5 866 992
1878	140 348	91 630	1958	9 359 485	5 314 574
1879	132 226	89 222	1959	9 448 521	5 788 752
1880	150 871	108 739	1960	10 446 282	6 291 090
1881	164 997	120 934	1961	11 542 520	6 651 775
1882	160 475	122 955	1962	11 885 072	6 941 818
1883	161 315	116 139	1963	13 012 924	7 664 319
1884	158 795	112 199	1964	14 169 278	9 219 236
1885	145 605	101 938	1965	15 787 419	10 308 857
1886	135 169	102 844	1966	17 169 479	11 168 160
1887	133 691	106 628	1967	19 626 613	12 410 961
1888	158 397	122 356	1968	19 331 337	13 841 308
1889	191 608	132 669	1969	21 010 734	15 740 538
1890	208 659	131 096	1970	26 442 545	17 549 369
1891	223 024	130 382	1971	28 715 001	18 003 138
1892	199 987	126 423	1972	28 808 488	21 624 522
1893	204 569	136 087	1973	36 040 510	27 085 334

1894	205 990	131 995	1974	46 555 707	34 731 723
1895	222 899	137 280	1975	50 544 836	37 922 338
1896	240 218	147 771	1976	60 532 914	43 330 278
1897	263 718	167 697	1977	68 579 245	47 263 323
1898	280 179	159 349	1978	60 168 614	57 083 798
1899	310 485	159 387	1979	69 338 921	68 527 169
1900	310 653	172 946	1980	83 601 608	91 672 430
1901	287 244	165 106	1981	89 687 801	104 265 373
1902	290 221	180 842	1982	99 747 274	113 236 297
1903	292 806	193 267	1983	98 407 773	131 396 959
1904	292 148	192 810	1984	113 102 213	154 034 541
1905	312 336	217 960	1985	132 563 355	170 732 780
1906	343 524	245 923	1986	150 052 326	133 847 401
1907	361 644	229 036	1987	152 041 080	144 543 416
1908	354 920	218 867	1988	151 099 234	146 164 518
1909	365 740	243 449	1989	163 379 118	187 146 365
1910	402 093	282 595	1990	169 995 404	211 578 984
1911	468 695	298 353	1991	165 178 046	220 316 140
1912	525 735	335 673	1992	161 922 000	218 368 361
1913	552 321	392 613	1993	170 985 509	226 609 316
1914	567 277	410 022	1994	192 961 998	244 453 544
1915	867 968	676 760	1995	208 620 707	265 857 586
1916	1 353 665	988 333	1996	229 702 810	320 115 310
1917	1 661 308	791 372	1997	252 223 422	342 406 801
1918	1 252 564	755 055	1998	282 635 300	304 643 808
1919	2 583 746	782 087	1999	266 670 610	355 171 408
1920	3 033 173	1 246 672	2000	302 840 936	529 811 423
1921	1 463 550	637 966	2001	296 110 900	532 261 394
1922	1 313 930	787 390	2002	276 432 156	472 940 940
1923	1 342 870	830 945	2003	283 269 096	482 931 197
1924	1 536 688	1 065 652	2004	326 101 386	554 896 077

1925	1 378 504	1 048 282	2005	357 656 483	668 759 003
1926	1 093 162	811 906	2006	411 755 117	782 943 171
1927	976 583	684 738	2007	468 918 467	795 366 084
1928	1 023 361	683 049	2008	504 481 190	953 153 519
1929	1 072 638	752 046	2009	430 362 795	731 307 229
1930	1 065 012	684 001	2010	467 284 217	788 119 270
1931	861 363	466 668	2011	508 629 938	898 593 097
1932	690 376	568 591	2012	507 600 515	935 291 869
1933	665 217	557 885	2013	527 722 145	916 531 558
1934	737 207	578 287	2014	562 455 356	909 036 155
1935	825 092	605 077	2015	615 485 041	835 266 726
1936	926 982	685 169	2016	629 042 344	751 583 455
1937	1 292 717	823 258	2017	684 334 719	863 624 045
1938	1 192 650	786 529	2018	710 330 292	1 000 271 503
1939	1 366 230	807 548	2019	757 867 339	915 495 546
1940	948 016	612 020	2020	768 854 585	779 453 076
1941	1 124 916	574 665	2021	852 589 271	1 493 060 320
1942	943 839	491 446	2022	1 030 901 590	2 662 625 941
1943	1 008 230	539 166	2023	1 052 037 852	1 883 386 550
1944	721 505	517 243	2024	1 088 157 933	1 808 171 539
1945	1 205 670	326 186	2025	1 111 897 507	1 774 720 520

Figur 4.1.2 Innførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år før 1953, deretter hvert år til og med 2024. Prosentvis andel av total innførselsverdi.

	Matvarer m.m.	Konsum varer	Råvarer, vesentlig fra landbruket	Malmer	Uedle metaller	Andre bearb. varer	Brensel- stoffer	Kapitalvarer
1880	53,0	17,2	11,2	0,7	3,0	7,5	4,5	3,0
1900	38,8	12,7	11,9	0,7	4,5	11,2	11,9	8,2
1913	31,3	12,7	14,2	0,7	6,0	12,7	10,4	11,9
1929	27,6	18,7	7,5	3,0	4,5	14,9	7,5	16,4
1938	22,4	14,9	5,2	3,0	6,0	17,9	8,2	22,4
1953	17,1	14,6	4,5	1,9	11,8	10,4	9,5	30,3
1954	15,2	14,1	5,4	1,1	11,0	10,9	8,2	34,1
1955	15,4	11,9	5,8	1,5	12,4	10,4	10,1	32,5
1956	14,9	11,6	4,9	1,7	12,8	10,4	11,4	32,2
1957	13,4	12,7	4,1	1,9	13,4	11,2	11,4	31,8
1958	13,2	11,4	3,7	1,3	11,0	11,0	9,1	39,3
1959	13,0	12,9	4,4	1,2	11,2	11,7	8,7	36,8
1960	12,9	14,0	5,2	1,7	12,2	12,5	8,7	32,8
1961	10,7	14,6	5,6	5,1	7,8	11,8	8,3	36,0
1962	12,1	14,7	5,2	4,5	7,9	13,1	8,8	33,8
1963	12,5	14,7	4,9	3,6	6,8	12,8	8,8	35,8
1964	12,1	15,5	5,4	3,6	8,2	13,9	8,5	32,9
1965	10,8	14,9	5,2	4,2	8,0	14,3	7,4	35,4
1966	10,9	15,1	5,7	3,9	8,1	14,8	7,6	33,9
1967	9,5	14,8	4,9	3,1	7,1	14,4	7,2	39,0
1968	9,6	15,9	5,0	4,6	7,0	15,7	7,9	34,3
1969	8,7	18,7	5,0	4,2	8,6	17,3	7,3	30,3
1970	8,6	15,7	5,0	5,0	8,8	16,0	7,7	33,2
1971	8,0	16,9	4,2	4,7	7,2	16,6	7,5	34,9
1972	8,8	18,2	3,9	4,2	7,3	16,6	7,5	33,6
1973	8,6	16,1	3,6	3,6	7,2	15,5	7,8	37,7
1974	8,7	14,6	3,9	3,4	9,2	16,2	12,3	31,6
1975	7,3	15,9	3,9	2,9	7,9	16,4	9,8	35,9
1976	7,1	16,5	3,0	4,1	6,0	13,8	11,2	38,2
1977	6,7	18,1	2,7	3,3	5,0	14,7	11,2	38,2
1978	8,0	19,1	3,3	3,3	5,7	17,0	12,2	31,4
1979	7,9	19,0	3,4	3,8	5,8	16,1	15,4	28,6
1980	7,5	18,3	3,5	4,5	6,5	16,2	17,2	26,2
1981	7,2	18,2	3,3	4,2	5,5	15,5	14,5	31,6
1982	6,4	18,2	2,9	3,2	6,1	16,1	13,2	33,9
1983	6,9	19,6	3,0	3,6	5,4	17,6	10,4	33,5
1984	6,6	19,5	3,1	4,2	5,6	16,8	10,3	34,0
1985	6,1	22,5	2,9	3,6	5,4	17,2	8,8	33,6
1986	6,2	24,1	2,9	2,4	5,2	17,7	5,9	35,6
1987	5,9	23,4	3,3	2,4	4,7	19,4	5,3	35,6
1988	6,1	21,4	3,1	3,9	5,5	19,0	3,7	37,3
1989	6,2	18,8	2,7	4,8	5,7	16,9	3,9	41,0
1990	5,8	20,0	2,5	5,2	5,5	17,3	4,4	39,2
1991	6,3	21,2	2,5	4,8	5,2	19,5	4,3	36,4
1992	6,8	23,2	2,5	4,1	5,8	19,2	3,4	35,0
1993	6,7	22,3	2,4	4,2	5,8	18,8	3,3	36,4
1994	6,9	22,6	3,0	4,3	6,3	20,1	3,4	33,3
1995	6,8	21,6	3,3	4,1	6,3	20,4	3,1	34,4
1996	6,7	22,4	2,7	4,1	6,1	18,4	4,5	35,2
1997	6,6	21,9	2,7	3,8	6,1	17,9	3,6	37,4
1998	6,6	21,6	2,7	3,4	5,7	18,3	2,6	39,1
1999	7,1	22,6	2,7	3,5	4,4	18,7	3,2	37,8
2000	6,5	20,8	2,7	4,1	4,4	17,6	3,8	40,1
2001	7,1	21,4	2,7	4,1	4,5	18,6	4,2	37,4
2002	7,5	23,1	2,6	3,6	4,8	19,4	3,7	35,3
2003	7,6	23,2	2,6	4,0	4,6	19,9	4,6	33,4
2004	7,2	23,0	2,4	4,6	5,9	19,5	4,6	32,9

2005	6,8	22,1	2,4	4,9	6,5	19,0	4,3	33,9
2006	6,6	21,6	2,0	5,3	6,3	18,9	4,7	34,5
2007	6,7	21,0	2,0	6,7	6,4	18,5	4,4	34,4
2008	7,2	19,5	2,0	5,3	5,5	18,6	5,0	37,0
2009	8,4	21,1	1,9	3,6	4,4	19,7	5,1	35,7
2010	7,9	21,5	2,0	4,8	4,7	19,4	6,9	33,0
2011	8,3	21,3	1,9	5,5	4,9	19,0	6,7	32,5
2012	9,0	22,0	1,8	4,3	4,5	19,6	6,6	32,2
2013	9,3	22,4	1,8	3,6	3,9	19,2	7,4	32,4
2014	9,4	22,4	1,8	3,7	4,4	19,6	5,6	33,2
2015	9,5	23,5	1,8	3,5	3,5	19,4	4,6	34,2
2016	9,7	23,9	1,8	3,0	3,5	22,3	3,7	32,2
2017	9,1	23,0	1,7	3,5	3,5	23,1	4,8	31,3
2018	9,2	22,7	1,7	4,5	3,9	20,3	6,6	31,1
2019	9,2	22,3	1,7	4,2	3,7	19,1	6,8	33,0
2020	10,5	22,8	1,8	4,3	3,6	19,4	4,6	33,1
2021	10,3	24,1	1,9	4,6	3,3	19,9	5,6	30,1
2022	9,7	22,4	1,8	5,2	3,5	19,6	10,7	27,1
2023	10,5	20,0	1,6	4,6	3,3	20,7	8,5	30,7
2024	10,7	19,3	1,7	4,3	3,8	21,1	6,7	32,3

Figur 4.2 Import av korn og kornvarer - prosent av total importverdi, 1866-2025

1866	23,3	1920	8,7	1974	1,7
1867	25,5	1921	11,3	1975	1,2
1868	32,4	1922	10,4	1976	1,3
1869	31,7	1923	10,4	1977	0,9
1870	30,0	1924	12,6	1978	1,0
1871	24,2	1925	12,4	1979	1,0
1872	21,1	1926	11,5	1980	1,1
1873	20,2	1927	11,9	1981	1,1
1874	20,8	1928	9,9	1982	1,0
1875	20,7	1929	8,5	1983	0,8
1876	22,1	1930	6,9	1984	0,7
1877	23,2	1931	6,8	1985	0,6
1878	24,0	1932	8,7	1986	0,6
1879	24,4	1933	8,8	1987	0,6
1880	24,8	1934	7,3	1988	0,6
1881	25,4	1935	7,3	1989	0,7
1882	20,6	1936	6,4	1990	0,6
1883	21,5	1937	7,2	1991	0,5
1884	19,9	1938	6,7	1992	0,6
1885	21,6	1939	5,6	1993	0,6
1886	19,6	1940	3,5	1994	0,7
1887	18,3	1941	7,2	1995	0,6
1888	19,4	1942	10,4	1996	0,8
1889	17,7	1943	16,9	1997	0,6
1890	16,1	1944	6,8	1998	0,6
1891	21,9	1945	15,5	1999	0,7
1892	18,6	1946	9,5	2000	0,6
1893	17,4	1947	6,7	2001	0,7
1894	15,3	1948	9,4	2002	0,8
1895	14,4	1949	6,4	2003	0,8
1896	14,9	1950	6,9	2004	0,8
1897	14,5	1951	5,6	2005	0,7
1898	16,3	1952	5,5	2006	0,7
1899	16,7	1953	5,6	2007	0,7
1900	17,0	1954	3,6	2008	0,8
1901	15,9	1955	4,2	2009	0,9
1902	17,1	1956	4,1	2010	0,8
1903	19,4	1957	2,7	2011	0,9
1904	17,9	1958	2,6	2012	0,9
1905	18,2	1959	2,8	2013	1,0
1906	15,2	1960	2,5	2014	0,9
1907	17,8	1961	2,2	2015	0,9
1908	19,1	1962	2,5	2016	0,8
1909	17,6	1963	2,2	2017	0,8
1910	14,7	1964	2,1	2018	0,9
1911	14,2	1965	2,0	2019	0,9
1912	11,9	1966	2,1	2020	0,9
1913	11,6	1967	2,0	2021	0,8
1914	13,1	1968	1,9	2022	0,8
1915	12,1	1969	1,3	2023	0,9
1916	9,8	1970	1,5	2024	0,9
1917	9,1	1971	1,3	2025	0,9
1918	9,8	1972	1,3		
1919	6,7	1973	1,7		

Figur 4.3.1 Import av kolonivarer - prosent av total importverdi, 1866-2025

1866	14,9	1920	6,7	1974	2,6
1867	13,7	1921	6,9	1975	2,5
1868	12,3	1922	8,1	1976	2,4
1869	13,4	1923	8,6	1977	2,6
1870	13,5	1924	9,7	1978	3,1
1871	14,9	1925	7,7	1979	2,7
1872	13,8	1926	8,3	1980	2,6
1873	13,9	1927	8,0	1981	2,4
1874	11,1	1928	7,3	1982	2,0
1875	13,1	1929	6,2	1983	2,3
1876	14,6	1930	5,0	1984	2,3
1877	13,8	1931	5,9	1985	2,0
1878	13,0	1932	7,0	1986	2,1
1879	14,0	1933	6,7	1987	1,7
1880	12,4	1934	5,9	1988	1,6
1881	11,1	1935	5,5	1989	1,6
1882	10,0	1936	4,4	1990	1,4
1883	10,7	1937	3,7	1991	1,6
1884	10,5	1938	4,1	1992	1,5
1885	10,0	1939	4,5	1993	1,5
1886	12,2	1940	5,5	1994	1,6
1887	11,2	1941	6,5	1995	1,5
1888	11,9	1942	6,2	1996	1,3
1889	11,2	1943	7,3	1997	1,4
1890	11,1	1944	5,0	1998	1,2
1891	10,3	1945	9,4	1999	1,2
1892	11,6	1946	6,3	2000	1,0
1893	12,9	1947	4,1	2001	1,1
1894	11,8	1948	4,9	2002	1,1
1895	11,7	1949	4,2	2003	1,1
1896	11,0	1950	5,2	2004	1,1
1897	9,2	1951	4,9	2005	1,0
1898	8,7	1952	6,1	2006	0,9
1899	6,9	1953	5,5	2007	0,8
1900	7,9	1954	5,5	2008	0,9
1901	8,7	1955	5,1	2009	1,1
1902	8,0	1956	5,1	2010	1,1
1903	7,8	1957	5,1	2011	1,2
1904	7,7	1958	4,7	2012	1,2
1905	8,1	1959	4,0	2013	1,2
1906	7,4	1960	4,1	2014	1,3
1907	7,2	1961	3,4	2015	1,3
1908	7,4	1962	3,6	2016	1,4
1909	8,6	1963	4,4	2017	1,3
1910	8,9	1964	3,9	2018	1,2
1911	8,7	1965	3,2	2019	1,2
1912	7,6	1966	3,0	2020	1,5
1913	7,1	1967	2,7	2021	1,5
1914	6,8	1968	2,9	2022	1,3
1915	7,0	1969	2,8	2023	1,4
1916	5,8	1970	2,8	2024	1,5
1917	5,1	1971	2,4	2025	1,8
1918	4,3	1972	2,8		
1919	7,7	1973	2,5		

Figur 4.3.2 Årlige endringer i verdiandel for kaffe, te og kakao av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.

	Kaffe, te, kakao - prosentvis endring andel importverdi	Prosentvist bidrag endring importerte mengder	Prosentvist bidrag endring importpriser	Prosentvist bidrag endring total importverdi
	(a) =	(b) +	(c) -	(d)
1867	-7	5	-20	8
1868	-14	-6	0	-8
1869	-4	-7	-9	12
1870	4	7	7	-10
1871	16	10	4	1
1872	8	2	36	-29
1873	7	19	9	-21
1874	-45	-45	10	-10
1875	34	32	-3	5
1876	3	5	-7	6
1877	-3	3	6	-13
1878	-7	-19	-18	30
1879	14	17	-9	6
1880	-19	0	-5	-13
1881	-18	6	-15	-9
1882	-20	-8	-15	3
1883	14	13	1	-1
1884	-5	-8	1	2
1885	6	7	-10	9
1886	30	11	12	7
1887	-8	-50	40	1
1888	13	40	-10	-17
1889	-6	-2	15	-19
1890	5	4	9	-9
1891	-16	-1	-9	-7
1892	12	2	0	11
1893	10	6	6	-2
1894	-5	-1	-3	-1
1895	4	11	0	-8
1896	-12	4	-8	-7
1897	-23	17	-30	-9
1898	-16	4	-14	-6
1899	-46	-24	-12	-10
1900	21	11	11	0
1901	13	15	-10	8
1902	-11	4	-13	-1
1903	-8	-1	-6	-1
1904	-5	-15	10	0
1905	9	6	9	-7
1906	1	11	-1	-10
1907	-14	2	-11	-5
1908	0	-6	5	2
1909	19	18	4	-3
1910	-4	-7	13	-9
1911	12	1	26	-15
1912	-9	-11	13	-11
1913	-7	14	-16	-5
1914	-27	-10	-14	-3
1915	25	65	2	-43
1916	-43	1	0	-44
1917	-39	-44	26	-20
1918	-21	-54	5	28
1919	106	132	47	-72
1920	-74	-86	28	-16

1921	35	12	-50	73
1922	33	16	7	11
1923	2	-2	6	-2
1924	18	-6	38	-13
1925	-5	-11	-5	11
1926	14	14	-23	23
1927	-12	1	-24	11
1928	1	-2	8	-5
1929	-19	-7	-7	-5
1930	-31	9	-40	1
1931	17	11	-15	21
1932	20	-19	16	22
1933	-44	2	-12	-35
1934	-10	6	-12	-5
1935	4	19	-10	-5
1936	-11	-19	-6	15
1937	-17	4	12	-33
1938	8	15	-15	8

Figur 4.3.3 Årlige endringer i verdiandel for sukker, sirup mv. av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.

	Sukker, sirup mv. - prosentvis endring andel importverdi	Prosentvist bidrag endring importerte mengder	Prosentvist bidrag endring importpriser	Prosentvist bidrag endring total importverdi
	(a) =	(b) +	(c) -	(d)
1867	-15	-11	-11	8
1868	-2	-2	8	-8
1869	23	9	2	12
1870	-6	4	0	-10
1871	6	6	-1	1
1872	-27	-5	7	-29
1873	-1	28	-8	-21
1874	-7	5	-2	-10
1875	-1	2	-8	5
1876	19	5	8	6
1877	5	11	6	-13
1878	-14	-29	-15	30
1879	1	11	-16	6
1880	-4	-3	12	-13
1881	7	10	6	-9
1882	2	6	-6	3
1883	0	8	-7	-1
1884	-5	12	-19	2
1885	-33	-31	-11	9
1886	21	21	-7	7
1887	-9	-13	3	1
1888	9	26	0	-17
1889	-7	4	8	-19
1890	-6	8	-6	-9
1891	3	19	-9	-7
1892	12	-9	11	11
1893	8	15	-5	-2
1894	-3	11	-13	-1
1895	-16	3	-11	-8
1896	4	13	-1	-7
1897	-14	4	-9	-9
1898	6	7	5	-6
1899	-4	4	3	-10
1900	12	5	7	0
1901	8	11	-11	8
1902	-12	3	-14	-1
1903	1	-1	3	-1
1904	9	-8	17	0
1905	3	0	9	-7
1906	-22	5	-18	-10
1907	3	6	2	-5
1908	6	-6	10	2
1909	16	15	4	-3
1910	12	8	13	-9
1911	-10	-4	9	-15
1912	-21	-8	-2	-11
1913	-9	15	-19	-5
1914	14	6	10	-3
1915	-4	4	35	-43
1916	-1	6	38	-44
1917	-8	-20	32	-20
1918	-23	-51	0	28
1919	20	101	-9	-72
1920	43	-1	60	-16
1921	-162	-84	-151	73

1922	150	65	74	11
1923	5	-18	25	-2
1924	21	27	7	-13
1925	-43	-13	-41	11
1926	2	10	-31	23
1927	1	-5	-5	11
1928	-19	3	-17	-5
1929	-20	4	-19	-5
1930	-14	8	-22	1
1931	8	-1	-12	21
1932	25	-8	11	22
1933	-38	3	-6	-35
1934	-7	9	-10	-5
1935	-10	5	-10	-5
1936	14	-4	4	15
1937	-16	8	9	-33
1938	15	5	2	8

Figur 4.3.4 Årlige endringer i verdiandel for tobakk av total importverdi for - bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.

	Tobakk, tobakksvarer - prosentvis endring andel importverdi	Prosentvist bidrag endring importert mengder	Prosentvist bidrag endring importpriser	Prosentvist bidrag endring total importverdi
	(a) =	(b) +	(c) -	(d)
1867	-7	8	-23	8
1868	-17	-7	-2	-8
1869	7	-9	4	12
1870	9	14	5	-10
1871	4	7	-4	1
1872	-19	-1	11	-29
1873	-12	7	1	-21
1874	6	9	8	-10
1875	7	-21	22	5
1876	18	18	-6	6
1877	-26	1	-15	-13
1878	2	-14	-14	30
1879	-3	3	-11	6
1880	-11	19	-17	-13
1881	-14	-24	20	-9
1882	-15	-11	-7	3
1883	5	3	3	-1
1884	13	8	3	2
1885	12	4	-1	9
1886	-8	-8	-8	7
1887	-10	-9	-2	1
1888	-24	-8	1	-17
1889	-4	18	-2	-19
1890	-14	-6	1	-9
1891	7	10	4	-7
1892	8	0	-4	11
1893	26	28	0	-2
1894	-45	-60	16	-1
1895	13	27	-6	-8
1896	1	5	3	-7
1897	-15	-16	10	-9
1898	10	15	1	-6
1899	-21	-20	10	-10
1900	7	17	-9	0
1901	8	4	-3	8
1902	-1	0	0	-1
1903	-3	-5	3	-1
1904	-20	-27	7	0
1905	4	3	7	-7
1906	0	15	-5	-10
1907	8	11	3	-5
1908	-1	-6	3	2
1909	-1	2	0	-3
1910	2	13	-1	-9
1911	-19	-9	6	-15
1912	6	14	3	-11
1913	-10	-6	1	-5
1914	9	13	-2	-3
1915	-35	-3	11	-43
1916	-9	12	23	-44
1917	43	0	64	-20
1918	-16	-38	-6	28
1919	58	118	12	-72
1920	-59	-51	8	-16
1921	60	-36	23	73

1922	-10	8	-29	11
1923	16	11	8	-2
1924	-29	-11	-5	-13
1925	-26	-23	-13	11
1926	5	13	-31	23
1927	0	3	-14	11
1928	-12	2	-9	-5
1929	-3	6	-4	-5
1930	-8	-1	-7	1
1931	41	21	-1	21
1932	-4	-30	4	22
1933	-50	-2	-13	-35
1934	-2	9	-7	-5
1935	6	7	3	-5
1936	27	7	5	15
1937	-29	3	2	-33
1938	9	-1	1	8

Figur 4.3.5 Årlig endring i kolonivarenes andel av total importverdi som summen av bidrag fra de enkelte typer varer samt total importverdi. Endringer i prosentpoeng.

	Kolonivarer -prosentvis endring verdiandel importverdi	Prosentvist bidrag endring verdiandel kaffe, te, kakao	Prosentvist bidrag endring verdiandel sukker, sirup mv.	Prosentvist bidrag endring verdiandel tobakk og tobakkvarer	Prosentvist bidrag endring verdiandel andre kolonivarer	Prosentvist bidrag endring total importverdi
	(a) =	(b) +	(c) +	(d) +	(e) -	(f)
1867	-1,3	-1,0	-0,9	-0,4	-0,1	1,1
1868	-1,3	-0,4	0,2	-0,2	0,0	-1,0
1869	1,0	-0,9	0,5	-0,1	0,0	1,5
1870	0,1	0,8	0,2	0,5	0,0	-1,4
1871	1,4	0,9	0,2	0,1	0,0	0,2
1872	-1,2	2,6	0,1	0,3	0,1	-4,3
1873	0,2	2,1	0,7	0,2	0,1	-2,9
1874	-2,9	-2,2	0,1	0,4	0,1	-1,3
1875	2,1	1,7	-0,2	0,0	-0,1	0,6
1876	1,5	-0,2	0,5	0,3	0,0	0,8
1877	-0,8	0,6	0,7	-0,3	0,0	-1,8
1878	-0,8	-2,5	-1,8	-0,6	0,0	4,1
1879	1,0	0,5	-0,2	-0,2	0,0	0,8
1880	-1,6	-0,4	0,3	0,0	0,2	-1,8
1881	-1,3	-0,5	0,6	-0,1	-0,2	-1,1
1882	-1,1	-1,0	0,0	-0,3	0,0	0,3
1883	0,6	0,6	0,0	0,1	0,0	-0,1
1884	-0,2	-0,3	-0,2	0,2	0,0	0,2
1885	-0,5	-0,1	-1,3	0,1	0,0	0,9
1886	2,1	1,3	0,4	-0,3	-0,1	0,8
1887	-0,9	-0,6	-0,3	-0,2	0,0	0,1
1888	0,7	1,9	0,8	-0,1	0,1	-2,0
1889	-0,8	0,9	0,4	0,2	0,0	-2,2
1890	-0,1	0,9	0,1	-0,1	0,0	-1,0
1891	-0,8	-0,6	0,3	0,2	0,1	-0,7
1892	1,3	0,1	0,0	0,0	0,0	1,2
1893	1,3	0,8	0,4	0,4	0,0	-0,3
1894	-1,1	-0,3	-0,1	-0,6	0,0	-0,1
1895	-0,1	0,8	-0,3	0,2	0,0	-0,9
1896	-0,7	-0,3	0,4	0,1	0,0	-0,9
1897	-1,8	-0,7	-0,1	-0,1	0,1	-0,9
1898	-0,4	-0,5	0,3	0,2	0,1	-0,5
1899	-1,9	-1,2	0,2	-0,1	0,0	-0,8
1900	1,1	0,6	0,4	0,1	0,0	0,0
1901	0,8	0,2	0,0	0,0	-0,1	0,7
1902	-0,7	-0,3	-0,3	0,0	0,1	-0,1
1903	-0,3	-0,2	0,1	0,0	0,0	-0,1
1904	-0,1	-0,2	0,3	-0,2	0,0	0,0
1905	0,4	0,5	0,3	0,1	0,0	-0,5
1906	-0,7	0,3	-0,4	0,1	0,0	-0,7
1907	-0,2	-0,3	0,2	0,1	0,0	-0,4
1908	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
1909	1,1	0,7	0,7	0,0	0,0	-0,2
1910	0,3	0,2	0,8	0,1	0,0	-0,8
1911	-0,2	1,0	0,2	0,0	0,0	-1,4
1912	-1,0	0,1	-0,3	0,1	0,0	-0,9
1913	-0,6	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,4
1914	-0,3	-0,7	0,5	0,1	0,0	-0,2
1915	0,3	1,9	1,2	0,1	0,0	-3,0
1916	-1,4	0,0	1,4	0,2	0,0	-3,0
1917	-0,7	-0,3	0,4	0,4	0,0	-1,1
1918	-0,8	-0,6	-1,3	-0,3	0,1	1,3
1919	4,3	4,1	2,5	1,4	0,5	-4,3
1920	-1,0	-1,3	2,0	-0,4	-0,1	-1,2

1921	0,2	-0,8	-5,7	-0,1	1,4	5,4
1922	1,3	0,6	2,6	-0,3	-2,4	0,8
1923	0,4	0,1	0,3	0,2	0,0	-0,2
1924	1,2	1,1	1,5	-0,2	0,0	-1,2
1925	-2,1	-0,6	-2,1	-0,3	0,0	0,9
1926	0,7	-0,3	-0,7	-0,2	0,0	1,9
1927	-0,4	-0,9	-0,3	-0,1	0,0	0,9
1928	-0,7	0,2	-0,4	-0,1	-0,1	-0,4
1929	-1,1	-0,5	-0,4	0,0	0,0	-0,3
1930	-1,2	-0,8	-0,3	-0,1	-0,1	0,0
1931	1,0	-0,1	-0,3	0,2	0,0	1,2
1932	1,1	-0,1	0,1	-0,3	-0,1	1,4
1933	1,1	-0,3	-0,1	-0,1	4,1	-2,6
1934	-0,7	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,4
1935	-1,1	0,2	-0,1	0,1	-1,0	-0,3
1936	-1,8	-0,5	0,0	0,1	-2,2	0,8
1937	-0,8	0,3	0,3	0,0	0,0	-1,4
1938	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3

Figur 4.4 Import av manufakturvarer - prosent av total importverdi, 1866-2025.

1866	13,8	1920	11,7	1974	5,4
1867	13,1	1921	6,5	1975	5,2
1868	12,5	1922	10,5	1976	5,3
1869	11,2	1923	11,7	1977	5,7
1870	11,5	1924	9,1	1978	6,4
1871	12,9	1925	9,6	1979	6,3
1872	14,2	1926	10,6	1980	6,1
1873	13,6	1927	12,0	1981	5,9
1874	15,8	1928	11,2	1982	5,8
1875	14,8	1929	11,6	1983	6,1
1876	12,3	1930	10,7	1984	6,2
1877	12,2	1931	12,6	1985	6,7
1878	12,5	1932	11,1	1986	7,2
1879	12,0	1933	10,5	1987	7,3
1880	13,3	1934	10,1	1988	6,5
1881	13,6	1935	9,8	1989	5,7
1882	14,6	1936	9,8	1990	5,9
1883	12,9	1937	8,4	1991	6,2
1884	14,0	1938	8,8	1992	6,7
1885	12,7	1939	8,3	1993	6,3
1886	13,3	1940	10,6	1994	6,1
1887	12,4	1941	6,7	1995	5,6
1888	11,9	1942	1,2	1996	5,2
1889	12,1	1943	1,0	1997	5,2
1890	11,6	1944	1,1	1998	5,1
1891	10,0	1945	2,7	1999	5,2
1892	11,0	1946	11,1	2000	4,9
1893	11,0	1947	11,2	2001	4,9
1894	11,5	1948	4,6	2002	5,0
1895	11,8	1949	6,7	2003	5,0
1896	12,2	1950	6,5	2004	4,6
1897	12,4	1951	7,5	2005	4,3
1898	9,8	1952	8,0	2006	4,0
1899	9,2	1953	7,7	2007	3,8
1900	8,0	1954	7,0	2008	3,7
1901	8,6	1955	5,7	2009	4,2
1902	8,4	1956	6,2	2010	4,1
1903	8,2	1957	6,3	2011	4,0
1904	7,9	1958	4,7	2012	3,9
1905	7,5	1959	6,5	2013	4,0
1906	7,4	1960	6,2	2014	3,9
1907	8,1	1961	5,8	2015	4,1
1908	8,0	1962	6,1	2016	4,1
1909	8,5	1963	6,1	2017	4,0
1910	8,6	1964	6,2	2018	4,0
1911	8,0	1965	5,8	2019	3,9
1912	8,3	1966	5,8	2020	4,2
1913	8,2	1967	5,7	2021	4,1
1914	7,7	1968	5,8	2022	3,7
1915	6,8	1969	6,9	2023	3,5
1916	7,6	1970	6,1	2024	3,5
1917	8,1	1971	6,2	2025	3,3
1918	4,6	1972	6,7		
1919	17,4	1973	5,9		

Figur 4.5.1 Import av skip, andel av total importverdi. 1866-2025.

1866	4,8	1919	5,3	1972	12,1
1867	5,2	1920	12,2	1973	18,6
1868	3,8	1921	18,7	1974	11,8
1869	2,1	1922	7,3	1975	13,3
1870	2,9	1923	2,6	1976	16,2
1871	2,9	1924	3,6	1977	15,4
1872	7,3	1925	7,5	1978	6,6
1873	9,5	1926	10,2	1979	5,4
1874	5,4	1927	8,2	1980	1,9
1875	4,0	1928	9,7	1981	5,6
1876	3,6	1929	10,0	1982	8,6
1877	3,7	1930	18,6	1983	7,1
1878	3,6	1931	17,4	1984	5,3
1879	2,3	1932	3,2	1985	3,7
1880	2,0	1933	3,5	1986	3,2
1881	3,0	1934	5,3	1987	4,1
1882	5,6	1935	6,7	1988	9,9
1883	4,3	1936	7,1	1989	16,3
1884	3,8	1937	11,2	1990	11,5
1885	2,1	1938	12,6	1991	8,5
1886	0,7	1939	9,9	1992	4,9
1887	3,0	1940	5,3	1993	7,4
1888	4,4	1941	0,8	1994	4,3
1889	7,8	1942	0,1	1995	3,3
1890	9,1	1943	0,1	1996	4,2
1891	7,2	1944	0,0	1997	6,6
1892	3,5	1945	13,9	1998	7,0
1893	4,4	1946	11,3	1999	5,1
1894	3,9	1947	19,3	2000	8,3
1895	6,3	1948	18,5	2001	4,5
1896	4,6	1949	19,8	2002	3,7
1897	4,6	1950	17,4	2003	2,9
1898	6,8	1951	14,4	2004	2,5
1899	6,1	1952	10,5	2005	3,1
1900	4,2	1953	13,6	2006	3,6
1901	3,5	1954	17,4	2007	3,9
1902	4,1	1955	18,7	2008	6,2
1903	4,4	1956	18,5	2009	4,7
1904	5,5	1957	17,3	2010	5,0
1905	4,5	1958	24,9	2011	5,1
1906	7,3	1959	22,2	2012	2,6
1907	5,5	1960	14,2	2013	3,0
1908	2,8	1961	18,4	2014	3,4
1909	3,0	1962	14,5	2015	5,4
1910	4,0	1963	17,3	2016	3,9
1911	8,1	1964	14,1	2017	4,1
1912	6,5	1965	16,5	2018	1,8
1913	5,4	1966	14,1	2019	1,9
1914	4,6	1967	19,0	2020	3,1
1915	9,4	1968	14,2	2021	2,2
1916	1,6	1969	8,1	2022	1,8
1917	14,6	1970	11,5	2023	2,3
1918	2,6	1971	13,2	2024	2,1
				2025	0,8

Figur 4.5.2 Import av skip og kjøretøy for veg, andel av total importverdi. 1960-2025.

	Skip	Kjøretøy veg		Skip	Kjøretøy veg
1960	14,2	4,8	1993	7,4	5,9
1961	18,4	5,4	1994	4,3	7,7
1962	14,5	5,1	1995	3,3	8,0
1963	17,3	5,0	1996	4,2	10,0
1964	14,1	5,4	1997	6,6	9,3
1965	16,5	5,1	1998	7,0	9,2
1966	14,1	5,1	1999	5,1	8,6
1967	19,0	4,9	2000	8,3	8,3
1968	14,2	5,2	2001	4,5	8,7
1969	8,1	6,8	2002	3,7	9,2
1970	11,5	4,8	2003	2,9	9,6
1971	13,2	5,4	2004	2,5	10,6
1972	12,1	5,6	2005	3,1	10,4
1973	18,6	5,0	2006	3,6	10,2
1974	11,8	4,3	2007	3,9	10,2
1975	13,3	5,6	2008	6,2	8,8
1976	16,2	5,9	2009	4,7	8,1
1977	15,4	6,8	2010	5,0	9,4
1978	6,6	5,1	2011	5,1	9,7
1979	5,4	5,4	2012	2,6	10,1
1980	1,9	5,0	2013	3,0	10,4
1981	5,6	5,4	2014	3,4	10,0
1982	8,6	5,9	2015	5,4	10,2
1983	7,1	6,4	2016	3,9	11,0
1984	5,3	6,1	2017	4,1	11,5
1985	3,7	9,0	2018	1,8	11,4
1986	3,2	9,9	2019	1,9	11,7
1987	4,1	7,8	2020	3,1	11,2
1988	9,9	5,8	2021	2,2	12,5
1989	16,3	4,4	2022	1,8	11,9
1990	11,5	5,6	2023	2,3	10,7
1991	8,5	4,9	2024	2,1	9,7
1992	4,9	6,2	2025	0,8	11,1

Figur 4.6.1 Import av mineralolje og mineraloljeprodukter, andel av total importverdi. 1938-2025.

1938	10,9	1982	11,2
1939	13,3	1983	8,5
1940	17,9	1984	8,1
1941	19,3	1985	6,5
1942	22,7	1986	4,2
1943	23,4	1987	4,1
1944	30,8	1988	2,7
1945	11,6	1989	2,9
1946	11,2	1990	3,5
1947	9,7	1991	3,1
1948	11,5	1992	2,4
1949	9,7	1993	2,4
1950	10,1	1994	2,2
1951	10,7	1995	2,3
1952	10,1	1996	2,4
1953	9,5	1997	2,4
1954	8,2	1998	1,8
1955	10,1	1999	2,3
1956	11,4	2000	3,0
1957	11,4	2001	3,0
1958	9,1	2002	2,7
1959	8,7	2003	2,8
1960	8,7	2004	2,9
1961	7,2	2005	3,6
1962	7,8	2006	3,4
1963	7,6	2007	3,7
1964	7,4	2008	4,2
1965	6,4	2009	4,4
1966	6,5	2010	5,0
1967	6,4	2011	5,1
1968	7,0	2012	5,8
1969	6,4	2013	6,3
1970	6,7	2014	4,8
1971	6,6	2015	3,9
1972	6,7	2016	3,0
1973	7,1	2017	4,1
1974	11,5	2018	5,6
1975	8,9	2019	5,7
1976	10,4	2020	4,1
1977	10,1	2021	4,6
1978	11,0	2022	7,8
1979	13,6	2023	7,0
1980	15,5	2024	5,7
1981	12,9	2025	4,4

Figur 4.6.2 Import av maskiner og apparater, andel av total importverdi. 1938-2025.

1938	8,6	1982	19,9
1939	8,3	1983	20,5
1940	8,7	1984	22,5
1941	10,5	1985	23,9
1942	10,2	1986	25,7
1943	8,2	1987	25,8
1944	8,2	1988	22,5
1945	2,9	1989	20,1
1946	6,4	1990	21,4
1947	7,7	1991	23,1
1948	9,4	1992	24,3
1949	11,3	1993	24,1
1950	10,3	1994	23,9
1951	9,3	1995	26,0
1952	12,0	1996	25,2
1953	13,7	1997	25,2
1954	13,5	1998	26,3
1955	11,7	1999	26,1
1956	10,6	2000	23,6
1957	11,7	2001	25,0
1958	11,6	2002	25,0
1959	12,3	2003	24,7
1960	15,0	2004	24,8
1961	15,0	2005	25,2
1962	16,8	2006	25,4
1963	16,1	2007	24,7
1964	16,1	2008	24,7
1965	16,1	2009	25,3
1966	16,9	2010	22,1
1967	17,1	2011	21,8
1968	16,4	2012	23,3
1969	17,3	2013	23,6
1970	17,5	2014	24,1
1971	18,2	2015	23,4
1972	18,1	2016	22,3
1973	16,2	2017	21,0
1974	16,8	2018	22,8
1975	19,4	2019	24,3
1976	18,8	2020	24,1
1977	18,9	2021	22,1
1978	21,2	2022	20,3
1979	19,4	2023	22,9
1980	20,2	2024	24,5
1981	20,4	2025	25,5

Figur 4.6.3 Import av mineraler og metaller, andel av total importverdi. 1866-1953.

1866	14,0	1910	22,2
1867	14,6	1911	22,1
1868	13,3	1912	26,0
1869	12,9	1913	25,1
1870	14,1	1914	27,8
1871	13,7	1915	32,3
1872	15,8	1916	32,0
1873	14,3	1917	35,7
1874	15,7	1918	46,2
1875	16,8	1919	21,7
1876	14,3	1920	26,4
1877	14,7	1921	17,6
1878	13,4	1922	21,5
1879	15,4	1923	22,7
1880	12,9	1924	23,3
1881	14,1	1925	21,8
1882	15,2	1926	21,8
1883	14,4	1927	21,7
1884	15,5	1928	21,2
1885	15,9	1929	23,0
1886	16,7	1930	21,8
1887	16,3	1931	20,8
1888	17,0	1932	26,5
1889	17,4	1933	28,5
1890	16,6	1934	28,8
1891	17,3	1935	28,5
1892	19,0	1936	29,0
1893	18,3	1937	28,8
1894	19,7	1938	27,5
1895	18,5	1939	32,3
1896	17,7	1940	38,6
1897	21,5	1941	43,4
1898	21,9	1942	48,2
1899	25,1	1943	40,7
1900	26,7	1944	49,1
1901	25,6	1945	19,8
1902	24,7	1946	26,3
1903	23,9	1947	25,6
1904	24,9	1948	29,1
1905	24,7	1949	30,1
1906	24,6	1950	27,4
1907	23,0	1951	29,1
1908	23,2	1952	32,1
1909	22,1	1953	29,3

Figur 4.6.4 Import av jern og stål, andel av total importverdi. 1938-2025.

1938	5,1	1982	4,8
1939	6,4	1983	4,0
1940	8,0	1984	3,9
1941	11,1	1985	3,8
1942	11,1	1986	3,7
1943	6,3	1987	3,3
1944	4,8	1988	3,5
1945	3,2	1989	3,6
1946	5,8	1990	4,0
1947	5,8	1991	3,8
1948	6,7	1992	4,5
1949	9,4	1993	4,6
1950	6,1	1994	4,3
1951	7,1	1995	4,3
1952	8,9	1996	4,4
1953	7,4	1997	4,2
1954	6,5	1998	4,3
1955	7,7	1999	2,8
1956	7,6	2000	2,4
1957	8,2	2001	2,6
1958	5,9	2002	2,7
1959	5,7	2003	2,7
1960	6,3	2004	3,7
1961	6,0	2005	4,3
1962	5,9	2006	3,8
1963	5,1	2007	3,5
1964	5,9	2008	3,2
1965	5,7	2009	2,8
1966	5,5	2010	2,2
1967	4,9	2011	2,6
1968	4,7	2012	2,7
1969	5,8	2013	2,5
1970	6,3	2014	2,9
1971	5,1	2015	2,4
1972	5,3	2016	2,2
1973	5,4	2017	2,1
1974	7,0	2018	2,3
1975	6,4	2019	2,5
1976	4,6	2020	2,6
1977	3,7	2021	2,0
1978	4,1	2022	2,1
1979	4,2	2023	2,2
1980	4,9	2024	2,5
1981	4,0	2025	2,4

Figur 5.1.2 Utførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år før 1953, deretter hvert år til og med 2024. Prosentvis andel av total utførselsverdi.

	Matvarer m.m.	Konsum- varer	Råvarer, vesentlig fra landbruket	Malmer	Uedle metaller	Andre bearb. varer	Brensel- stoffer	Kapitalvarer
1880	42,4	4,5	43,9	2,3	2,3	4,5	0,0	0,0
1900	38,6	1,5	44,7	1,5	0,8	9,1	0,0	3,8
1913	40,9	2,3	31,8	5,3	4,5	13,6	0,0	1,5
1929	37,1	1,5	18,9	3,8	12,1	22,7	0,0	3,8
1938	26,5	0,8	22,7	6,1	18,2	18,9	0,0	6,8
1953	26,3	3,9	20,6	3,8	19,4	21,9	0,4	3,8
1954	28,8	4,7	19,0	3,2	16,5	23,8	0,3	3,6
1955	26,7	4,0	18,5	3,4	19,6	22,7	0,3	4,7
1956	25,1	3,7	16,0	3,3	21,7	20,3	0,4	9,5
1957	25,2	4,7	15,3	2,8	23,2	20,4	0,5	7,8
1958	24,1	6,1	15,7	2,9	23,7	23,4	0,3	3,8
1959	23,4	6,0	14,3	2,3	25,5	23,5	0,2	4,7
1960	20,3	7,3	14,3	2,4	26,6	22,6	0,3	6,0
1961	19,1	9,0	13,1	2,3	24,7	22,8	1,9	7,1
1962	19,0	9,0	13,0	2,3	23,6	22,4	3,3	7,4
1963	17,6	9,5	12,5	2,0	23,4	23,2	2,8	9,1
1964	16,5	9,2	12,1	2,0	25,3	22,4	2,7	9,7
1965	18,0	8,7	11,4	1,8	23,3	22,0	2,3	12,5
1966	17,8	9,1	10,4	1,8	25,6	21,4	1,7	12,2
1967	17,0	9,1	9,0	1,9	22,9	20,4	1,8	17,9
1968	13,7	8,6	8,9	2,1	24,9	20,3	2,1	19,4
1969	13,2	9,9	8,1	2,0	26,3	20,0	1,7	18,8
1970	13,4	8,6	7,7	2,3	26,1	19,8	2,2	19,8
1971	14,7	10,3	6,9	2,2	25,2	19,9	2,3	18,4
1972	13,7	9,3	6,1	2,0	22,3	18,4	3,2	24,9
1973	13,9	9,0	6,6	2,2	20,2	17,6	3,0	27,6
1974	11,2	7,9	6,8	2,0	20,3	19,3	6,4	26,2
1975	9,1	8,4	5,0	2,0	16,4	17,5	13,3	28,3
1976	10,0	4,3	5,1	1,9	17,5	15,7	19,3	26,2
1977	11,1	4,2	4,1	1,7	15,1	15,0	20,3	28,4
1978	8,6	3,9	3,6	1,4	15,2	13,3	26,6	27,3
1979	8,2	3,8	3,8	1,5	15,2	14,2	36,6	16,8
1980	6,5	3,3	3,1	1,3	12,4	12,6	48,6	12,1
1981	6,8	3,0	2,9	1,2	11,0	11,4	51,0	12,6
1982	6,3	2,8	2,6	0,9	9,5	10,9	52,0	14,9
1983	6,7	2,5	2,4	1,2	10,4	10,7	52,9	13,3
1984	5,9	2,4	2,4	1,1	11,7	10,9	54,6	11,0
1985	5,6	2,6	2,2	0,9	10,5	10,8	53,8	13,6
1986	7,7	3,5	2,6	1,0	11,6	13,3	42,5	17,7
1987	8,0	3,7	3,1	1,0	12,4	14,1	40,6	17,1
1988	8,4	4,3	3,5	0,9	16,7	15,0	36,3	14,9
1989	6,8	3,8	3,3	0,9	15,8	13,4	42,7	13,3
1990	6,9	3,7	2,7	0,8	11,5	12,6	47,8	13,9
1991	7,6	3,7	2,4	0,6	10,2	12,1	48,8	14,7
1992	8,0	3,8	2,5	0,5	9,4	11,5	49,7	14,7
1993	8,2	3,9	2,2	0,5	9,1	11,8	51,3	13,0
1994	9,0	3,9	2,4	0,5	10,2	12,0	49,1	12,9
1995	8,4	3,8	2,6	0,4	10,7	13,1	47,7	13,2
1996	7,8	3,5	1,9	0,3	9,2	11,0	54,4	11,8
1997	8,0	3,5	1,9	0,3	9,5	10,9	53,8	12,2
1998	10,2	4,3	2,3	0,2	11,2	13,0	43,3	15,6
1999	9,2	4,0	1,9	0,2	9,0	11,4	50,0	14,3
2000	6,5	2,8	1,4	0,2	7,5	8,7	63,8	9,3
2001	6,3	3,1	1,4	0,2	6,9	9,0	61,9	11,3
2002	6,6	3,4	1,5	0,2	6,7	9,0	60,8	11,7
2003	6,0	3,3	1,4	0,2	7,5	8,9	61,4	11,3
2004	5,7	3,0	1,3	0,2	8,3	8,8	63,9	8,8

2005	5,3	2,5	1,1	0,2	7,1	7,7	67,8	8,3
2006	5,0	2,4	0,9	0,3	7,8	7,2	67,9	8,4
2007	5,0	2,7	1,0	0,3	9,2	8,0	64,5	9,3
2008	4,4	2,5	0,8	0,3	6,7	7,1	69,0	9,1
2009	6,6	3,0	0,9	0,3	5,7	8,0	63,9	11,6
2010	7,3	2,8	1,0	0,5	6,9	8,3	63,8	9,5
2011	6,4	2,5	1,0	0,6	6,3	7,4	68,2	7,7
2012	6,0	2,7	0,9	0,7	5,3	6,6	69,9	7,9
2013	7,2	2,7	1,0	0,6	5,0	6,9	67,9	8,7
2014	8,2	2,9	1,1	0,6	5,7	7,1	65,0	9,4
2015	9,6	3,6	1,3	0,6	6,4	8,9	57,8	11,8
2016	13,1	3,7	1,4	0,5	6,7	9,4	53,1	12,0
2017	11,7	3,0	1,3	0,6	7,0	8,7	57,9	9,8
2018	10,7	2,5	1,2	0,6	6,6	8,1	62,1	8,3
2019	12,7	3,1	1,4	0,7	7,0	9,1	55,9	10,1
2020	14,8	3,9	1,6	1,0	7,8	11,0	49,3	10,7
2021	8,8	2,2	0,9	0,7	5,4	6,6	68,9	6,5
2022	6,1	1,5	0,6	0,4	4,2	4,4	79,3	3,5
2023	9,8	2,8	1,0	0,6	5,3	6,1	68,4	6,1
2024	10,4	2,9	1,1	0,7	5,4	6,2	65,5	7,8

Figur 5.2 Eksport av fisk, andel av total eksportverdi. 1866-2025.

1866	36,9	1919	26,1	1972	8,3
1867	35,3	1920	16,2	1973	7,1
1868	34,6	1921	22,1	1974	5,9
1869	36,7	1922	19,3	1975	5,5
1870	39,7	1923	18,6	1976	5,9
1871	34,1	1924	25,2	1977	6,1
1872	33,2	1925	18,6	1978	5,4
1873	27,7	1926	20,1	1979	5,2
1874	30,1	1927	20,6	1980	4,2
1875	36,6	1928	21,1	1981	4,5
1876	36,4	1929	20,8	1982	4,3
1877	34,4	1930	20,9	1983	4,5
1878	34,9	1931	21,3	1984	4,1
1879	37,2	1932	19,1	1985	4,1
1880	28,4	1933	18,3	1986	6,1
1881	35,1	1934	16,6	1987	6,6
1882	32,9	1935	18,0	1988	6,9
1883	31,1	1936	16,4	1989	5,6
1884	29,0	1937	15,9	1990	6,0
1885	28,2	1938	14,7	1991	6,5
1886	29,8	1939	16,1	1992	6,6
1887	31,5	1940	20,7	1993	6,9
1888	31,7	1941	30,2	1994	7,7
1889	29,2	1942	33,4	1995	7,2
1890	30,6	1943	23,6	1996	6,7
1891	30,8	1944	30,2	1997	6,8
1892	30,2	1945	25,4	1998	8,7
1893	29,6	1946	26,4	1999	8,0
1894	28,9	1947	24,0	2000	5,7
1895	29,7	1948	21,8	2001	5,6
1896	24,1	1949	20,1	2002	5,8
1897	27,2	1950	16,3	2003	5,2
1898	26,6	1951	13,5	2004	4,9
1899	27,3	1952	16,4	2005	4,7
1900	27,4	1953	15,0	2006	4,4
1901	27,9	1954	15,7	2007	4,5
1902	21,3	1955	15,4	2008	3,9
1903	26,1	1956	13,8	2009	5,9
1904	24,9	1957	13,0	2010	6,7
1905	25,1	1958	13,8	2011	5,8
1906	26,2	1959	13,5	2012	5,4
1907	27,5	1960	12,6	2013	6,6
1908	26,8	1961	10,9	2014	7,4
1909	28,9	1962	11,9	2015	8,6
1910	29,9	1963	11,0	2016	11,9
1911	30,5	1964	9,2	2017	10,7
1912	28,8	1965	9,6	2018	9,6
1913	30,5	1966	9,4	2019	11,4
1914	27,8	1967	8,1	2020	13,1
1915	31,7	1968	7,3	2021	7,8
1916	31,5	1969	7,2	2022	5,5
1917	29,9	1970	7,7	2023	8,8
1918	26,3	1971	8,6	2024	9,3
				2025	9,8

Figur 5.3 Eksport av trevarer, andel av total eksportverdi. 1866-2025.

År	Papir,			År	Papir.		
	Tremasse, Cellulose	Trelast, tømmer, kork	Trevarer totalt		Tremasse, Cellulose	Trelast, tømmer, kork	Trevarer totalt
1866	0,0	41,9	42,0	1946	27,0	1,4	28,4
1867	0,1	42,2	42,3	1947	26,4	1,3	27,8
1868	0,0	45,2	45,2	1948	28,9	1,4	30,3
1869	0,1	44,4	44,5	1949	25,8	1,6	27,4
1870	0,1	37,8	37,9	1950	23,3	1,6	24,9
1871	0,3	39,9	40,2	1951	30,1	1,8	31,9
1872	0,2	41,2	41,3	1952	25,4	1,5	27,0
1873	0,3	47,1	47,4	1953	22,8	2,9	25,7
1874	0,1	45,0	45,2	1954	23,3	2,0	25,3
1875	0,2	36,2	36,3	1955	22,4	2,1	24,5
1876	0,3	38,9	39,2	1956	19,3	2,1	21,4
1877	0,8	40,0	40,8	1957	19,1	2,2	21,2
1878	1,3	35,4	36,7	1958	19,5	2,2	21,7
1879	1,5	31,5	33,0	1959	18,7	1,6	20,3
1880	1,1	38,8	39,9	1960	19,2	1,7	20,9
1881	0,8	36,9	37,7	1961	18,5	1,0	19,5
1882	0,8	37,1	37,9	1962	17,1	0,9	18,0
1883	0,9	37,5	38,4	1963	16,5	1,1	17,6
1884	1,0	36,0	37,0	1964	15,7	1,4	17,2
1885	1,1	38,6	39,6	1965	14,6	1,2	15,9
1886	1,0	36,0	37,0	1966	13,2	1,0	14,2
1887	1,1	35,3	36,3	1967	12,3	0,9	13,2
1888	1,0	36,3	37,3	1968	12,1	0,9	13,0
1889	1,0	38,7	39,7	1969	11,9	0,9	12,8
1890	1,4	34,4	35,8	1970	11,9	0,8	12,8
1891	2,0	34,4	36,4	1971	10,8	0,9	11,7
1892	2,5	34,0	36,4	1972	9,0	1,2	10,2
1893	2,9	33,8	36,7	1973	8,6	2,0	10,7
1894	3,3	35,1	38,4	1974	10,4	1,7	12,1
1895	4,5	33,3	37,7	1975	7,9	1,2	9,1
1896	5,1	37,2	42,3	1976	7,4	1,3	8,8
1897	4,8	38,6	43,3	1977	6,2	1,1	7,3
1898	5,5	38,7	44,3	1978	5,5	0,8	6,4
1899	5,7	38,6	44,3	1979	5,5	1,1	6,6
1900	5,7	41,2	46,9	1980	4,7	0,9	5,6
1901	6,5	37,9	44,4	1981	4,5	0,7	5,2
1902	5,4	37,5	42,9	1982	4,1	0,6	4,7
1903	5,3	38,5	43,8	1983	3,8	0,6	4,4
1904	6,0	33,9	39,9	1984	3,9	0,6	4,5
1905	6,6	32,1	38,7	1985	4,0	0,4	4,4
1906	7,5	34,4	41,9	1986	4,9	0,6	5,5
1907	7,2	35,7	42,9	1987	5,2	0,6	5,8
1908	8,1	34,4	42,5	1988	5,6	0,8	6,4
1909	8,6	30,2	38,8	1989	5,1	1,2	6,3
1910	7,9	28,1	36,1	1990	4,4	1,2	5,5
1911	7,1	26,2	33,2	1991	4,0	1,1	5,1
1912	7,6	25,5	33,1	1992	3,5	1,2	4,7
1913	8,2	22,9	31,1	1993	3,4	1,2	4,6
1914	7,4	20,7	28,1	1994	3,8	1,2	5,0
1915	6,9	17,5	24,4	1995	4,8	1,1	5,9
1916	5,9	18,2	24,1	1996	3,6	0,9	4,5
1917	6,2	20,7	26,9	1997	3,1	0,8	4,0
1918	11,4	26,7	38,1	1998	4,0	0,9	4,9
1919	10,6	24,5	35,1	1999	3,4	0,9	4,3
1920	18,4	27,2	45,6	2000	2,5	0,6	3,1
1921	10,4	22,1	32,5	2001	2,6	0,5	3,2
1922	31,8	10,0	41,8	2002	2,3	0,6	2,9
1923	32,5	9,0	41,4	2003	2,2	0,5	2,7

1924	24,7	7,8	32,5	2004	2,1	0,5	2,6
1925	29,9	7,7	37,5	2005	1,7	0,4	2,1
1926	27,8	6,6	34,5	2006	1,4	0,4	1,8
1927	27,7	5,9	33,6	2007	1,4	0,4	1,7
1928	27,4	6,2	33,6	2008	1,1	0,3	1,4
1929	25,8	5,8	31,6	2009	1,3	0,3	1,6
1930	25,2	5,4	30,6	2010	1,3	0,3	1,6
1931	21,5	4,8	26,2	2011	1,1	0,3	1,4
1932	25,8	3,1	28,9	2012	0,9	0,3	1,2
1933	23,0	2,7	25,7	2013	0,8	0,4	1,2
1934	24,3	2,7	27,0	2014	0,7	0,4	1,2
1935	23,0	2,5	25,5	2015	0,9	0,5	1,4
1936	22,1	2,4	24,6	2016	1,0	0,6	1,6
1937	24,4	2,6	27,0	2017	0,9	0,6	1,5
1938	21,8	2,0	23,7	2018	0,8	0,5	1,4
1939	21,5	2,3	23,8	2019	0,9	0,6	1,5
1940	20,8	1,3	22,1	2020	1,0	0,8	1,8
1941	15,4	0,9	16,3	2021	0,6	0,5	1,1
1942	7,5	0,3	7,8	2022	0,5	0,3	0,8
1943	9,3	0,1	9,4	2023	0,6	0,5	1,1
1944	5,8	0,7	6,5	2024	0,6	0,6	1,2
1945	17,6	1,5	19,1	2025	0,6	0,7	1,3

Figur 5.4.1 Eksport av metaller, andel av total eksportverdi. 1866-2025.

1866	2,2	1920	4,3	1974	22,4
1867	2,2	1921	6,8	1975	19,1
1868	2,3	1922	5,3	1976	19,8
1869	1,6	1923	7,0	1977	17,7
1870	2,0	1924	10,3	1978	16,7
1871	2,5	1925	10,5	1979	16,7
1872	2,2	1926	11,5	1980	13,9
1873	2,1	1927	11,4	1981	12,3
1874	2,0	1928	10,7	1982	10,8
1875	3,3	1929	13,1	1983	11,6
1876	2,6	1930	12,6	1984	12,8
1877	2,3	1931	17,2	1985	11,5
1878	2,4	1932	13,4	1986	13,0
1879	2,9	1933	16,7	1987	13,8
1880	2,9	1934	16,9	1988	18,2
1881	2,0	1935	17,9	1989	17,2
1882	1,8	1936	17,6	1990	12,9
1883	2,1	1937	18,4	1991	11,4
1884	3,3	1938	18,4	1992	10,7
1885	4,1	1939	19,1	1993	10,6
1886	3,7	1940	23,2	1994	11,4
1887	4,2	1941	18,7	1995	12,0
1888	3,9	1942	18,4	1996	10,3
1889	3,4	1943	26,8	1997	10,7
1890	4,0	1944	23,5	1998	12,5
1891	4,1	1945	11,6	1999	10,3
1892	3,4	1946	11,0	2000	8,5
1893	3,1	1947	11,4	2001	7,9
1894	3,1	1948	13,9	2002	7,7
1895	3,5	1949	14,3	2003	8,4
1896	3,2	1950	17,5	2004	9,4
1897	2,5	1951	14,0	2005	8,2
1898	2,2	1952	18,5	2006	8,8
1899	2,7	1953	20,1	2007	10,6
1900	2,7	1954	18,0	2008	7,9
1901	2,3	1955	21,3	2009	7,1
1902	2,3	1956	23,3	2010	8,0
1903	2,4	1957	24,5	2011	7,3
1904	3,1	1958	26,6	2012	6,4
1905	2,8	1959	27,8	2013	6,4
1906	2,7	1960	28,3	2014	6,8
1907	3,4	1961	26,1	2015	8,1
1908	2,4	1962	25,1	2016	8,2
1909	2,7	1963	24,9	2017	8,2
1910	3,4	1964	26,8	2018	7,6
1911	4,6	1965	25,0	2019	8,3
1912	4,6	1966	27,4	2020	9,7
1913	5,2	1967	25,0	2021	6,4
1914	7,6	1968	27,1	2022	4,8
1915	7,0	1969	28,4	2023	6,1
1916	8,1	1970	28,3	2024	6,2
1917	12,2	1971	27,5	2025	6,3
1918	8,2	1972	24,7		
1919	2,9	1973	22,5		

Figur 5.4.2 Eksport av kunstgjødsel, andel av total eksportverdi. 1915-2005.

1916	1,3	1946	8,3	1976	1,8
1917	1,8	1947	5,4	1977	1,5
1918	2,8	1948	4,6	1978	1,6
1919	3,4	1949	6,7	1979	1,5
1920	4,8	1950	7,5	1980	1,4
1921	4,9	1951	5,1	1981	1,3
1922	5,1	1952	5,9	1982	1,3
1923	4,7	1953	7,0	1983	1,3
1924	3,9	1954	6,3	1984	1,4
1925	4,5	1955	5,5	1985	1,3
1926	4,5	1956	4,5	1986	1,3
1927	3,6	1957	4,6	1987	1,2
1928	3,1	1958	4,8	1988	1,2
1929	4,8	1959	5,2	1989	1,2
1930	8,3	1960	4,7	1990	1,1
1931	8,3	1961	4,8	1991	1,1
1932	6,7	1962	4,4	1992	0,9
1933	9,1	1963	4,6	1993	1,0
1934	8,0	1964	4,1	1994	0,9
1935	7,0	1965	4,5	1995	0,9
1936	7,5	1966	3,9	1996	0,9
1937	5,3	1967	2,8	1997	0,8
1938	7,0	1968	2,7	1998	1,0
1939	7,4	1969	2,4	1999	0,8
1940	8,1	1970	2,2	2000	0,6
1941	10,4	1971	2,1	2001	0,6
1942	10,8	1972	2,0	2002	0,7
1943	11,0	1973	2,0	2003	0,6
1944	8,5	1974	2,4	2004	0,6
1945	22,9	1975	2,6	2005	0,5

Figur 5.5 Eksport av olje og gass, andel av total eksportverdi. 1970-2025.

	Olje og gass	Olje	Gass		Olje og gass	Olje	Gass
1970	1,8	1,8	0,0	1998	43,1	33,4	9,8
1971	1,7	1,7	0,0	1999	49,7	41,6	8,1
1972	2,6	2,6	0,0	2000	63,3	53,5	9,8
1973	2,4	2,4	0,0	2001	61,5	48,7	12,9
1974	5,3	5,3	0,0	2002	60,1	46,1	14,0
1975	12,6	12,6	0,0	2003	60,8	46,2	14,7
1976	18,6	18,6	0,0	2004	63,5	48,3	15,1
1977	20,0	18,2	1,8	2005	67,1	49,6	17,5
1978	26,0	17,6	8,4	2006	67,4	46,4	21,0
1979	35,9	25,2	10,7	2007	63,9	44,6	19,3
1980	48,3	34,1	14,2	2008	68,0	43,3	24,7
1981	50,3	33,8	16,5	2009	63,1	38,2	24,8
1982	51,3	32,1	19,2	2010	63,3	40,6	22,7
1983	52,1	34,3	17,8	2011	67,6	42,6	24,9
1984	54,1	36,6	17,4	2012	69,3	39,5	29,7
1985	53,3	35,9	17,4	2013	67,3	37,8	29,5
1986	42,2	23,3	18,9	2014	64,3	37,2	27,0
1987	40,3	28,3	12,0	2015	57,2	29,1	28,1
1988	35,8	25,2	10,7	2016	52,3	29,2	23,1
1989	42,2	34,2	8,0	2017	57,2	31,4	25,8
1990	47,2	40,0	7,2	2018	61,3	32,5	28,9
1991	48,4	40,3	8,1	2019	55,4	33,9	21,4
1992	49,3	42,1	7,2	2020	48,9	31,8	17,1
1993	50,9	43,7	7,2	2021	67,6	27,8	39,8
1994	48,8	42,0	6,8	2022	77,6	23,8	53,8
1995	47,2	40,3	6,9	2023	66,9	32,5	34,4
1996	54,0	46,2	7,8	2024	64,4	32,5	31,9
1997	53,6	44,1	9,5	2025	60,8	27,8	33,0

Figur 5.6.1 Eksport av spekk og tran, andel av total eksportverdi. 1866-2025.

1866	8,1	1920	5,0	1974	0,6
1867	7,8	1921	7,5	1975	0,3
1868	6,4	1922	6,0	1976	0,7
1869	6,4	1923	8,1	1977	0,7
1870	7,5	1924	8,0	1978	0,4
1871	7,6	1925	9,2	1979	0,4
1872	6,5	1926	8,6	1980	0,3
1873	5,3	1927	6,9	1981	0,3
1874	4,9	1928	8,3	1982	0,3
1875	5,9	1929	7,7	1983	0,3
1876	4,9	1930	6,0	1984	0,2
1877	6,6	1931	6,9	1985	0,2
1878	6,6	1932	10,1	1986	0,1
1879	6,0	1933	7,8	1987	0,1
1880	5,3	1934	5,9	1988	0,1
1881	5,2	1935	7,1	1989	0,1
1882	5,3	1936	7,8	1990	0,1
1883	5,1	1937	7,1	1991	0,1
1884	6,1	1938	6,4	1992	0,1
1885	5,8	1939	7,5	1993	0,1
1886	5,6	1940	3,9	1994	0,1
1887	5,0	1941	2,4	1995	0,1
1888	5,2	1942	1,9	1996	0,1
1889	4,9	1943	1,3	1997	0,1
1890	5,8	1944	1,9	1998	0,1
1891	5,3	1945	1,6	1999	0,1
1892	5,5	1946	9,1	2000	0,1
1893	5,1	1947	14,1	2001	0,1
1894	5,1	1948	14,6	2002	0,1
1895	5,1	1949	16,9	2003	0,1
1896	5,7	1950	13,7	2004	0,1
1897	4,1	1951	11,3	2005	0,1
1898	3,8	1952	7,3	2006	0,1
1899	3,9	1953	6,6	2007	0,1
1900	3,3	1954	5,4	2008	0,1
1901	4,2	1955	6,6	2009	0,1
1902	4,5	1956	4,4	2010	0,1
1903	3,2	1957	4,5	2011	0,1
1904	3,6	1958	7,6	2012	0,1
1905	3,0	1959	5,5	2013	0,1
1906	2,8	1960	4,8	2014	0,1
1907	2,8	1961	3,7	2015	0,1
1908	3,5	1962	2,3	2016	0,1
1909	3,5	1963	1,6	2017	0,1
1910	4,6	1964	0,8	2018	0,1
1911	4,4	1965	0,8	2019	0,2
1912	4,8	1966	1,1	2020	0,3
1913	4,4	1967	1,3	2021	0,1
1914	8,6	1968	1,3	2022	0,1
1915	11,9	1969	0,6	2023	0,2
1916	9,3	1970	0,9	2024	0,2
1917	1,2	1971	0,7	2025	0,1
1918	1,8	1972	0,6		
1919	12,0	1973	0,5		

Figur 5.6.2 Eksport av pels, skinn og hud, andel av total eksportverdi. 1866-2025.

1866	4,4	1920	4,3	1974	1,0
1867	4,9	1921	4,2	1975	0,8
1868	4,3	1922	2,8	1976	0,9
1869	4,4	1923	3,0	1977	0,8
1870	4,9	1924	2,8	1978	0,7
1871	3,7	1925	2,4	1979	0,8
1872	4,9	1926	2,5	1980	0,6
1873	5,1	1927	3,0	1981	0,5
1874	4,5	1928	3,2	1982	0,5
1875	5,6	1929	2,4	1983	0,5
1876	5,2	1930	2,3	1984	0,5
1877	4,6	1931	2,6	1985	0,5
1878	5,7	1932	2,5	1986	0,5
1879	6,1	1933	2,9	1987	0,8
1880	6,3	1934	4,5	1988	0,8
1881	4,9	1935	5,9	1989	0,5
1882	5,1	1936	6,8	1990	0,3
1883	6,0	1937	6,9	1991	0,3
1884	5,8	1938	6,7	1992	0,3
1885	6,0	1939	5,0	1993	0,3
1886	5,5	1940	3,8	1994	0,3
1887	5,4	1941	2,2	1995	0,3
1888	5,0	1942	5,1	1996	0,3
1889	5,3	1943	5,8	1997	0,3
1890	6,0	1944	5,6	1998	0,3
1891	5,5	1945	4,4	1999	0,2
1892	6,0	1946	3,0	2000	0,2
1893	5,5	1947	2,0	2001	0,2
1894	5,3	1948	1,4	2002	0,2
1895	5,2	1949	1,0	2003	0,2
1896	4,8	1950	1,1	2004	0,1
1897	4,3	1951	1,1	2005	0,1
1898	3,7	1952	1,6	2006	0,1
1899	3,9	1953	1,6	2007	0,1
1900	3,3	1954	1,5	2008	0,1
1901	3,8	1955	1,8	2009	0,1
1902	4,3	1956	1,6	2010	0,1
1903	3,3	1957	1,6	2011	0,1
1904	3,6	1958	2,1	2012	0,1
1905	3,9	1959	2,4	2013	0,1
1906	3,7	1960	2,3	2014	0,1
1907	3,8	1961	2,4	2015	0,1
1908	4,3	1962	2,8	2016	0,1
1909	6,2	1963	2,8	2017	0,1
1910	6,2	1964	2,5	2018	0,1
1911	6,6	1965	2,6	2019	0,1
1912	8,2	1966	2,7	2020	0,1
1913	8,6	1967	2,2	2021	0,0
1914	8,0	1968	2,3	2022	0,0
1915	2,2	1969	1,9	2023	0,0
1916	2,9	1970	1,5	2024	0,0
1917	0,9	1971	1,4	2025	0,0
1918	0,8	1972	1,3		
1919	3,5	1973	1,1		

Figur 5.6.3 Eksport av naturis, andel av total eksportverdi - utvalgte år.

1866	1,1
1880	0,6
1890	1,0
1900	1,1
1910	1,6
1920	0,04
1930	0,1
1938	0,04

Referanser

Historisk Statistikk 1978, Norges offisielle statistikk XII 291

<https://www.ssb.no/a/histstat/hs1978.pdf>

Standard International Trade Classification, Revision 4

<https://unstats.un.org/unsd/trade/sitcrev4.htm>

United Nations Minimum List of Commodities for International Trade Statistics.

<https://digitallibrary.un.org/record/805686>

Wass, Kurt Åge, Utarbeiding av utenrikshandelsstatistikk med varer – et historisk overblikk, Statistisk sentralbyrå (2025).

<https://www.ssb.no/utenriksokonomi/utenrikshandel/statistikk/utenrikshandel-med-varer/artikler/utarbeiding-av-utenrikshandelsstatistikk-med-varer—et-historisk-overblikk>

Wass, Kurt Åge, Norges handelspartnere et historisk overblikk over varehandelen fra 1866 til i dag Statistisk sentralbyrå (2025).

https://www.ssb.no/utenriksokonomi/utenrikshandel/artikler/norges-handelspartnere-et-historisk-overblikk-over-varehandelen-fra-1866-til-i-dag/_attachment/inline/0f464650-c6b5-47f0-8f49-e0ab37fd3376:3da89afecb9bd7ae7aca5a79e9ef636b7a32c35c/RAPP2026-01.pdf

Den svenske hungersnøden 1867-1869, Wikipedia.

https://en.wikipedia.org/wiki/Swedish_famine_of_1867%E2%80%931869

Norges Sjømatråd.

<https://www.seafood.no/markedsinnsikt/#statistics>

Hodne og Grytten, Norsk økonomi i det 19. århundre. Fagbokforlaget (2000).

Hodne og Grytten, Norsk økonomi i det 20. århundre. Fagbokforlaget (2002).

Figurregister

Figur 4.1.1	Innførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år. Prosentvis andel av total innførselsverdi.....	17
Figur 4.1.2	Innførselsverdi av varer, aggregering av ulike aggregerte varegrupper – utvalgte år før 1953, deretter hvert år til og med 2024. Prosentvis andel av total innførselsverdi. ..	18
Figur 4.2	Import av korn og kornvarer - prosent av total importverdi, 1866-2025.....	20
Figur 4.3.1	Import av kolonivarer - prosent av total importverdi, 1866-2025.....	24
Figur 4.3.2	Årlige endringer i verdiandel for kaffe, te og kakao av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.	25
Figur 4.3.3	Årlige endringer i verdiandel for sukker, sirup mv. av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.	26
Figur 4.3.4	Årlige endringer i verdiandel for tobakk av total importverdi for – bidrag fra endringer i priser, mengder og totalimportverdi.	26
Figur 4.3.5	Årlig endring i kolonivarenes andel av total importverdi som summen av bidrag fra de enkelte typer varer samt total importverdi. Endringer i prosentpoeng – kort tidsperiode for å illustrere.....	27
Figur 4.3.6	Årlig endring i kolonivarenes andel av total importverdi som summen av bidrag fra de enkelte typer varer samt total importverdi. Endringer i prosentpoeng.	28
Figur 4.4	Import av manufakturvarer - prosent av total importverdi, 1866-2025.....	29
Figur 4.5.1	Import av skip, andel av total importverdi. 1866-2025.....	30
Figur 4.5.2	Import av skip og kjøretøy for veg, andel av total importverdi. 1960-2025.....	31
Figur 4.6.1	Import av mineralolje og mineraloljeprodukter, andel av total importverdi. 1938-2025	31
Figur 4.6.2	Import av maskiner og apparater, andel av total importverdi. 1938-2025.....	32
Figur 4.6.3	Import av mineraler og metaller, andel av total importverdi. 1866-1953.....	33
Figur 4.6.4	Import av jern og stål, andel av total importverdi. 1938-2025	34
Figur 5.1.1	Utførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år. Prosentvis andel av total utførselsverdi.....	35
Figur 5.1.2	Utførselsverdi av varer, aggregering av ulike varegrupper – utvalgte år før 1953, deretter hvert år til og med 2024. Prosentvis andel av total utførselsverdi.	36
Figur 5.2	Eksport av fisk, andel av total eksportverdi. 1866-2025	37
Figur 5.3	Eksport av trevarer, andel av total eksportverdi. 1866-2025.....	40
Figur 5.4.1	Eksport av metaller, andel av total eksportverdi. 1866-2025	41
Figur 5.4.2	Eksport av kunstgjødsel, andel av total eksportverdi. 1915-2005.....	42
Figur 5.5	Eksport av olje og gass, andel av total eksportverdi. 1970-2025.....	43
Figur 5.6.1	Eksport av spekk og tran, andel av total eksportverdi. 1866-2025	44
Figur 5.6.2	Eksport av pels, skinn og huder, andel av total eksportverdi. 1866-2025	45
Figur 5.6.3	Eksport av naturis, andel av total eksportverdi – utvalgte år.	45

Tabellregister

Tabell 2.1	Klassifikasjon hovedgrupper av varer i utenrikshandelen, nasjonal liste 1866-1938	9
Tabell 2.2	Klassifikasjon hovedgrupper av varer i utenrikshandelen, FNs minimumsliste 1938-1953	11
Tabell 2.3	Klassifikasjon varegrupper i utenrikshandelen på tosifret nivå, SITC Rev.4	12
Tabell 4.1	Prosentvise årlige endringer i korn og kornvarers andel av totalimportverdi, dekomponert i prosentvise bidrag fra endringer i mengde, kornpriser og total vareimportverdi – utvalgte år.....	22
Tabell 4.2	Prosentvise årlige endringer i jern og stålprodukters andel av totalimportverdi, dekomponert i prosentvise bidrag fra endringer i mengde, kornpriser og total vareimportverdi – utvalgte år.....	34
Tabell 5.1	Prosentvise årlige endringer i fisk og fiskevarers andel av total eksportverdi, dekomponert i prosentvise bidrag fra endringer i mengde, priser og total vareeksportverdi – utvalgte år.	38
Tabell 5.2	Varegrupper som inngår i gruppen «Trevarer» i ulike perioders klassifikasjoner.....	39